

DABAS LIEGUMA „UŽAVA” DABAS AIZSARDZĪBAS PLĀNS

Dabas liegums atrodas Ventspils rajona Užavas pagasta pašvaldības teritorijā.

Plāns izstrādāts laika periodam no 2004. gada līdz 2014. gadam

Izstrādātājs: Latvijas Universitātes Bioloģijas fakultāte

Projekta vadītāja: Dace Sāmīte

Rīga
2004. gada septembris

Priekšvārds

Dabas lieguma „Užava” dabas aizsardzības plāns izstrādāts laika posmā no 2003. gada maija līdz 2004. gada 24. martam. Dabas aizsardzības plānā iekļauts dabas lieguma „Užava” individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu projekts. Dabas aizsardzības plāns un individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu projekts paredzēts dabas lieguma teritorijai, ko noteica 1999. gada 15. jūnijā izdotie LR MK noteikumi Nr. 212 „Noteikumi par dabas liegumiem”, kā arī dabas aizsardzības plāna izstrādātāju piedāvātajam dabas lieguma paplašinājumam.

Uzsākot dabas aizsardzības plāna izstrādi, dabas lieguma „Užava” robežas noteica 1999. gada 15. jūnijā izdotie LR MK noteikumi Nr. 212 „Noteikumi par dabas liegumiem”. Eiropas Savienības LIFE-Nature fonda projekta „Piekrastes biotopu aizsardzība un apsaimniekošana Latvijā” ietvaros 2003. gadā tika veikta piekrastes biotopu kartēšana. Tās laikā tika konstatēts, ka ārpus dabas lieguma teritorijas robežām atrodas Latvijai un Eiropai nozīmīgs piekrastes biotopu komplekss, kurš ietver priekškāpas, pelēkās kāpas un vairākas nozīmīgas īpaši aizsargājamo un reto sugu atradnes. Tādēļ tika izstrādāts priekšlikums paplašināt dabas lieguma robežas. Priekšlikums tika apspriests dabas lieguma „Užava” dabas aizsardzības plāna pirmajā, otrajā uzraudzības grupas sanāksmē ([13. pielikums](#)) un publicajā apspriedē ([14. pielikums](#)).

2003. gada 22. oktobrī pagasta padomes sēdē Užavas pagasta padome, izskatot dabas aizsardzības plāna pirmo redakciju, pauda viedokli, ka lieguma paplašināšanas rezultātā no Užavas pagasta aktīvās saimnieciskās darbības tiks izslēgta perspektīva teritorija tūrisma kā uzņēmējdarbības veida attīstībai, un informēja par savu viedokli arī vides ministru R. Vējoņa kungu un reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministru I. Gatera kungu.

2003. gada 25. novembrī Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija rīkoja tikšanos ar Užavas pagasta pārstāvjiem un „Piekrastes biotopu aizsardzība un apsaimniekošana Latvijā” projekta pārstāvjiem, kurā kopīgi izanalizēja izveidojušos situāciju un vienojās par tālāko rīcību, lai veicinātu Užavas pagasta teritorijas ilgtspējīgu attīstību.

2003. gada 3. decembrī trešajā uzraudzības grupas sanāksmē Užavas pagasta padomes priekšsēdētāja iesniedza 1. decembrī sagatavotu vēstuli Nr.622/1-9. Vēstulē tika ierosināts neiekļaut dabas lieguma teritorijā Užavas upi un ieteku jūrā (īpašumus „Krastkalni”, „Kangrotu kapsēta” un daļu no zemes gabala ar kadastra numuru 98780010076). Sanāksmes laikā tika panākta vienošanās, ka saruna par paplašinājuma robežu izmaiņām tiks turpināta, ja pagasts iesniegs Latvijas zvejnieku federācijas, Latvijas zivsaimniecības institūta un Valsts zivsaimniecības pārvaldes viedokli par zvejas laivu pietātni Užavas upes grīvā ([13. pielikums](#)). 2003. gada 22. decembrī Užavas pagasta padome ar vēstuli Nr.639/1-9 atsūtīja šo organizāciju viedokļus.

Ņemot vērā pagasta iebildumus, tika izstrādāta plāna 2. redakcija. Tās izstrādes gaitā izvērtētas dabas vērtības un teritorijas nozīmīgums pagasta attīstībai un nolemts dabas lieguma paplašinājumā neiekļaut īpašumus „Krastkalni” un „Kangrotu kapsēta”, kā arī izveidot regulējamā režīma zonu upes grīvas apkārtnē, tādējādi ļaujot pagasta attīstībai izmantot Užavas upes labo krastu.

2004. gada 25. februārī Užavas pagasta padome ar vēstuli Nr. 1-9/233 lūdza izslēgt no esošā dabas lieguma teritorijas piekrastes posmu no Užavas upes tilta līdz upes ietekai.

2004. gada 23. martā ceturtajā uzraudzības grupas sanāksmē tika apspriesta dabas aizsardzības plāna otrā redakcija un parakstīts uzraudzības grupas pēdējās sēdes protokols. Protokola pielikumā pievienots Užavas pagasta padomes sēdes protokola izraksts Nr. 3 no 2004. gada 24. marta un vēstule Nr. 1-9/332 „Par dabas lieguma „Užava” robežas korekciju un apsaimniekošanas plānu”. Vēstulē pausts viedoklis – nepiekrīt aizsardzības plāna 2. redakcijai, jo tas nenodrošina pagasta teritorijas ilgtspējīgu un līdzsvarotu attīstību.

2004. gada 8. aprīlī LR MK apstiprināja noteikumus Nr.266 „Grozījumi Ministru kabineta 1999. gada 15. jūnija noteikumos Nr. 212. „Noteikumi par dabas liegumiem””, ar kuriem tiek paplašinātas dabas lieguma „Užava” robežas. Šajos noteikumos ir apstiprinātas dabas aizsardzības plāna pirmajā redakcijā ierosinātās dabas lieguma robežas.

Pašlaik ir izveidojusies būtiska pretruna - spēkā esošās robežas atšķiras no dabas aizsardzības plānā piedāvātajām ([15. pielikums](#)). Dabas aizsardzības plāna 2. redakcijā, kurai piekrita uzraudzības grupas dalībnieku vairākums, ir akceptēta īpašumu „Krastkalni”, „Kangrotu kapsēta” izslēgšana no dabas lieguma, taču 2004. gada 8. aprīlī apstiprinātajā dabas lieguma teritorijā šie īpašumi ir iekļauti.

2004. gada 14. maijā dabas lieguma „Užava” dabas aizsardzības plāns nodots Dabas aizsardzības pārvaldei. Šis plāns ir izstrādāts teritorijai, kurai piekrita uzraudzības grupas vairākums – tajā nav iekļauti iepriekš minētie zemes īpašumi.

Pamatojoties uz augstāk minēto notikumu gaitu, ierosinām no dabas lieguma „Užava” teritorijas izslēgt īpašumus „Krastkalni” (kad. Nr.98780010083) un „Kangrotu kapsēta” (kad. Nr.98780010084).

KOPSAVILKUMS

Dabas liegums „Užava” izveidots, lai saglabātu dzīvotspējīgas īpaši aizsargājamo sugu atradnes un īpaši aizsargājamās jūras piekrastes biotopus.

Lieguma teritorijā sastopami ne tikai Latvijas, bet arī Eiropas mērogā reti biotopi:

- ainaviski unikālas un mazskartas pelēkās kāpas – ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas, pelēkās kāpas ar ložņu kārklū;
- priekškāpas,
- boreālie meži un mežainas jūrmalas kāpas, kuras klāj vecas priežu audzes.

Konstatētas 14 aizsargājamās sugas.

- No aizsargājamām ziedaugu sugām nozīmīgākās atradnes ir jūrmalas zilpodzei (Latvijā 3 atradnes), Lēzela vīrcelei, Gmelina alisei, Skandināvijas klintenei un sīkziedu plaušķenei.
- Pelēkajās kāpās sastopamas divpadsmit ķērpju sugas, kuras Latvijā pirmo reizi konstatētas 2000. – 2003. gadā lieguma teritorijā un patreiz tā ir vienīgā atradne Latvijā.
- Tuksnesim līdzīgajos pelēko kāpu līdzenumos novērota viena no Latvijā lielākajām jūrmalas smilšvaboles populācijām;
- Sausajos priežu mežos sastopama melnā dzilna.

Šobrīd konstatēti vairāki antropogēnie faktori, kas negatīvi ietekmē jutīgās piekrastes ekosistēmas. Rezultātā tiek iznīcinātas augu un dzīvnieku sugas un to dzīvotnes, kā arī traucēti dabiskie krasta attīstības procesi.

Būtiskākie ietekmējošie faktori:

- pludmales un kāpu izbraukāšana;
- tūrisma un atpūtas aktivitāšu straujš pieaugums un negatīvā ietekme, kuru pastiprina teritorijas nepietiekošais labiekārtojums;
- informācijas trūkums par dabas liegumu, jūras piekrastes augiem, dzīvniekiem un citām dabas vērtībām.

Dabas aizsardzības plānā piedāvāts praktisks risinājums, kā rast kompromisu starp dabas aizsardzības un rekreācijas prasībām. Plānotie apsaimniekošanas pasākumi nodrošinās priekškāpu, pelēko kāpu, kā arī sauso priežu mežu augu sabiedrību un īpaši aizsargājamo biotopu saglabāšanu. Lai īstenotu dabas aizsardzības prasības, paredzēts ierīkot atpūtas vietas, izveidot autostāvvietas, gājēju laipas, izvietot informatīvos standus un informatīvās zīmes, kā arī barjeras uz ceļiem, kuri domāti tikai apsaimniekošanas vajadzībām (mežsaimniecībai u.c.) u.c.

Darba gaitā izstrādāts dabas lieguma „Užava” individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu projekts un lieguma teritorijas funkcionālais zonējums.

Plāns izstrādāts desmit gadiem (2004. – 2014.) un nepieciešamības gadījumā to iespējams papildināt vai labot, bet apsaimniekošanas pasākumi paredzēti pirmajiem pieciem gadiem.

SATURS

IEVADS	7
I DAĻA. APRAKSTS	8
1.1. TERITORIJAS JURIDISKĀS SAISTĪBAS	8
1.1.1. Latvijas likumdošana	8
1.1.2. Starptautiskās saistības un Eiropas Savienības noteiktās saistības	8
1.1.3. Īpašuma tiesības	8
1.2. VISPĀRĒJĀ INFORMĀCIJA PAR TERITORIJU	9
1.2.1. Teritorijas atrašanās vieta, ģeogrāfiskās koordinātes	9
1.2.2. Esošais teritorijas zonējums	9
1.2.3. Teritorijas apsaimniekošanas infrastruktūra	9
1.2.4. Teritorijas aizsardzības un apsaimniekošanas īsa vēsture	10
1.2.5. Teritorijas kultūrvēsturiskais raksturojums	10
1.2.6. Kartogrāfiskais materiāls par teritoriju	11
1.3. TERITORIJAS FIZISKI ĢEOGRĀFISKAIS RAKSTUROJUMS	11
1.3.1. Klimats	11
1.3.2. Ģeoloģija un ģeomorfoloģija	11
1.3.3. Hidroloģija	12
1.3.4. Augsnes	12
1.4. TERITORIJAS BIOĻOĢISKAIS RAKSTUROJUMS	13
1.4.1. Flora	13
<i>Paparžaugi un sēkļaugi</i>	13
<i>Ķērpji</i>	13
1.4.2. Fauna	14
<i>Bezmugurkaulnieki</i>	14
1.4.3. Biotoipi	14
<i>Pludmale</i>	14
<i>Priekškāpas</i>	14
<i>Pelēkās kāpas</i>	15
<i>Meži</i>	15
1.5. TERITORIJAS SOCIĀLEKONOMISKAIS RAKSTUROJUMS	16
1.5.1. Demogrāfiskā analīze (iedzīvotāji, nodarbinātība)	16
1.5.2. Teritorijas izmantošanas veidi	17
1.5.2.1. <i>Tūrisms un atpūta</i>	17
1.5.2.2. <i>Mežsaimniecība</i>	17
2. attēls. Mežsaimniecības intensitāte lieguma teritorijā	17
1.5.2.3. <i>Medības</i>	17
1.5.2.4. <i>Zivsaimniecība</i>	18
1.6. IZMANTOTĀS LITERATŪRAS SARAKSTS	18
II DAĻA. TERITORIJAS NOVĒRTĒJUMS	19
2.1. TERITORIJA KĀ VIENOTA DABAS AIZSARDZĪBAS VĒRTĪBA UN TO IETEKMĒJOŠIE FAKTORI	19
2.2. BIOTOPI KĀ DABAS AIZSARDZĪBAS VĒRTĪBA, TO SOCIĀLEKONOMISKĀ VĒRTĪBA UN TOS IETEKMĒJOŠIE FAKTORI	19
2.2.1. Pludmale	19
Dabas aizsardzības vērtības	19
Sociālekonomiskās vērtības	19
Ietekmējošie faktori	19
2.2.2. Jūrmalas kāpas	20
2.2.2.1. <i>Priekškāpas</i>	20
Dabas aizsardzības vērtības	20
Sociālekonomiskās vērtības	20
Ietekmējošie faktori	20
2.2.2.2. <i>Pelēkās kāpas</i>	20
Dabas aizsardzības vērtības	20
Sociālekonomiskās vērtības	21
Ietekmējošie faktori	21
2.2.3. Meži	21
Dabas aizsardzības vērtības	21
Sociālekonomiskās vērtības	21
Ietekmējošie faktori	21
2.3. SUGAS KĀ DABAS AIZSARDZĪBAS VĒRTĪBA, TO SOCIĀLEKONOMISKĀ VĒRTĪBA UN TĀS IETEKMĒJOŠIE FAKTORI	21
Dabas aizsardzības vērtības	21
Sociālekonomiskās vērtības	22
Ietekmējošie faktori	22
2.4. TERITORIJAS VĒRTĪBU APKOPOJUMS UN PRETNOSTATĪJUMS	23

III DAĻA. TERITORIJAS SAGLABĀŠANAS MĒRĶI	24
3.1 TERITORIJAS APSAIMNIEKOŠANAS IDEĀLIE JEB ILGTERMIŅA MĒRĶI	24
3.2. TERITORIJAS APSAIMNIEKOŠANAS ĪSTERMIŅA MĒRĶIS PLĀNĀ APSKATĪTAJAM APSAIMNIEKOŠANAS PERIODAM	24
IV DAĻA. TERITORIJAS APSAIMNIEKOŠANAS PASĀKUMI	25
4.1. APSAIMNIEKOŠANAS PASĀKUMI.....	25
Mērķis: Saglabāt priekškāpu, pelēko kāpu, kā arī sauso priežu mežu augu sabiedrības un īpaši aizsargājamus biotopus (3.2.1), izveidot tūrisma attīstībai nepieciešamo infrastruktūru (3.2.3.), samazināt antropogēno slodzi uz jutīgākajām ekosistēmām (3.2.4.)	
4.1.1. Ceļu satiksmes zīmju izvietošana	26
4.1.2. Šķēršļu izvietošana uz ceļiem.....	26
4.1.3. Atkritumu izvākšana.....	27
4.1.4. Izveidotās infrastruktūras uzturēšana.....	27
4.1.5. Lieguma aizsardzības un izmantošanas noteikumu ievērošanas kontrole	27
4.1.6. Atpūtas vietu iekārtošana.....	27
4.1.7. Autostāvvietu izveidošana.....	27
4.1.8. Mazo (3 automašīnām) autostāvvietu izveidošana.....	27
4.1.9. Atkritumu urnu izvietošana	27
4.1.10. Tualešu uzstādīšana.....	27
4.1.11. Gājēju laipu izvietošana	27
4.1.12. Norobežojamo šķēršļu izvietošana gar ceļiem	27
Nodrošināt lieguma teritorijas atzīmēšanu dabā (3.2.2.)	28
4.1.13. Informācijas zīmju izvietošana	28
4.1.14. Informatīvo stendu izvietošana	28
4.1.15. Informatīvā bukleta sagatavošana un iespiešana	28
Izstrādāt plānā paredzēto pasākumu efektivitātes novērtēšanas sistēmu, lai vajadzības gadījumā mainītu aizsardzības un apsaimniekošanas pasākumus (3.2.5.)	28
4.1.16. Biotopu un sugu monitoringa metodikas izstrādāšana	28
4.1.17. Monitoringa veikšana	28
4.2. IETEICAMĀIS ZONĒJUMS.....	28
4.2.1. Regulējamā režīma zona	28
4.2.2. Dabas lieguma zona	28
4.2.3. Dabas parka zona	29
V DAĻA. PLĀNA IEVIEŠANA UN ATJAUNOŠANA.....	30
5.1. PLĀNA IEVIEŠANAS PRAKTISKE ASPEKTI.....	30
5.2. PLĀNA ATJAUNOŠANA	30
5.3. NEPIECIEŠAMIE GROZĪJUMI TERITORIJAS PLĀNOJUMOS.....	30
5.4. TERITORIJAS ROBEŽU MAIŅA.....	30
5.5. DABAS LIEGUMA „UŽAVA” INDIVIDUĀLO AIZSARDZĪBAS UN IZMANTOŠANAS NOTEIKUMU PROJEKTS	31
Dabas lieguma „Užava” robeža un funkcionālā zonējuma shēma	32
Dabas lieguma „Užava” funkcionālo zonu robežas	32
1. Regulējamā režīma zona.....	32
2. Dabas lieguma zona	33
3. Dabas parka zona.....	33
Dabas parka zonas Užavas upes grīvas posma robežu apraksts	33
Priežu mežaudzes pirmā stāva koku minimālais šķērslaukums kvadrātmetros uz hektāra atkarībā no koku vidējā augstuma	34
PIELIKUMI.....	35
1. pielikums. Likums par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām	36
2. pielikums. „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” (saīsināts variants).....	43
3. pielikums. Nozaru ekspertu, kuri tiesīgi sniegt atzinumus par mikroliegumu izveidošanu, saraksts (saīsinātais variants)	46
4. pielikums. Aizsargjoslu likums – saīsināts variants.....	50
5. pielikums. Dabas lieguma „Užava” robeža un funkcionālā zonējuma shēma	61
6. pielikums. Užavas stāvkrasta joslas kāpas ar Latvijā lielāko iekšzemes virzienā pārceļojušo āķveida kāpu.....	62
7. pielikums. Krasta josla starp Užavas ieteku un Melnragu (fragments).....	63
8. pielikums. Dabas liegumā „Užava” sastopamie pelēko kāpu ķērpji.....	64
9. pielikums. Dabas lieguma „Užava” biotopu karte	66
9 ^a . pielikums. Dabas lieguma «Užava» Latvijā un Eiropā īpaši aizsargājamie sauszemes biotopi.....	67
10. pielikums. Dabas lieguma „Užava” mežaudžu plāns.....	68
11. pielikums. Dabas liegumā „Užava” plānoto apsaimniekošanas pasākumu shēma.....	69
12. pielikums. Informatīvā lapa.....	70

13. pielikums. Dabas lieguma „Užava” uzraudzības grupas sanāksmju protokoli	72
14. pielikums. Dabas lieguma „Užava” dabas aizsardzības plāna sabiedriskās apspriedes protokols	76
15. pielikums. Dabas lieguma „Užava” robežas	82
16. pielikums. Īpaši aizsargājamie biotopi dabas liegumā „Užava”	83

IEVADS

Dabas liegums „Užava” izveidots, lai saglabātu Latvijai raksturīgo Baltijas jūras piekrastes ekosistēmu kompleksu, kur sastopamas ļoti retas un aizsargājamas ķērpju, ziedaugu, kukaiņu un putnu sugas, apdraudēti un īpaši aizsargājami biotopi. Pelēkās kāpas un priekškāpas Latvijā sastopamas tikai Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastē un aizņem nelielas platības. Vairums no tām degradētas cilvēka saimnieciskās darbības rezultātā – apmežotas, mehāniski bojātas (pārstumtas, izbraukātas, izbradātas), apstādītas ar invazīvām sugām. Strauji pieaugot rekreatīvajam noslogojumam, Baltijas jūras piekrastē samazinās mazskartu jūras piekrastes biotopu platība.

Dabas liegumā iekļautās pelēkās kāpas ir unikālas Latvijas teritorijai. Šādi grants - oļu „tuksneši” ārpus lieguma teritorijas sastopami tikai Ventspils tuvumā nelielās platībās un ir spēcīgi degradēti. Arī priekškāpas ar jūrmalas zilpodzes augu sabiedrībām Latvijā ir ļoti retas un aizsargājamas. Šīs dabas vērtības saglabājušās vairāku iemeslu dēļ. Pirmkārt – teritorija ilgstoši atradusies PSRS armijas pārraudzībā, kura nepieļāva teritorijas izmantošanu rekreācijas vajadzībām. Otrkārt – dabas lieguma reljefs ar augsto āķveida kāpu apgrūtināja piekļūšanu jūrai ar motorizēto transportu. Treškārt – zemais iedzīvotāju blīvums Užavas pagastā un ģeogrāfiskais novietojums līdz šim ir pasargājis šo teritoriju no liela cilvēku pieplūduma. Neskatoties uz augstāk minētiem iemesliem, pēdējos desmit gadus strauji pieaug teritorijas apmeklētība, kas veicina dabas vērtību noplicināšanu. Atpūtnieku un zvejnieku darbības rezultātā izbraukāta un nomīdīta piekrastes kāpu mežu zemsega, izbraukātas pelēkās kāpas un priekškāpas, izveidojušies jauni priekškāpu pārrāvumi, traucēta Užavas upes dabiskā ieteka jūrā. Ar katru gadu palielinās sadzīves atkritumu daudzums visā teritorijā. Tomēr joprojām valsts mērogā lieguma teritorija ir unikāla un nozīmīga jūras piekrastes biotopu un reto augu un kukaiņu sugu saglabāšanā.

Dabas aizsardzības plāna galvenais uzdevums – samazināt atpūtnieku slodzi un negatīvo ietekmi uz jutīgo piekrastes augāju. Labiekārtojot lieguma teritoriju un informējot apmeklētājus, ir iespējams rast kompromisu starp dabas aizsardzības un rekreācijas prasībām, tādēļ šajā plānā ietverti praktiski risinājumi.

Lieguma dabas aizsardzības plāns izstrādāts Eiropas Savienības LIFE-Nature fonda projekta „Piekrastes biotopu aizsardzība un apsaimniekošana Latvijā” ietvaros.

Plānu izstrādāja I. Berga, G. Eberhards, J. Gailis, K. Kalviškis, B. Laime, A. Piterāns, D. Sāmīte, L. Sāmītis, A. Žeiviniece. Projekta vadītāja D. Sāmīte. Konsultēja VAS „Latvijas valsts meži” Ziemeļkurzemes mežsaimniecības Ventas iecirkņa vadītājs J. Brauns, Ventspils virsmežniecības Ventspils mežniecības ilggadējais mežzinis H. R. Jurevics.

I DAĻA. APRAKSTS

1.1. TERITORIJAS JURIDISKĀS SAISTĪBAS

1.1.1. Latvijas likumdošana

Likums „Par vides aizsardzību” nosaka vispārējos vides aizsardzības pamatprincipus šajā jomā, un tā ievērošana ir saistoša arī dabas liegumā „Užava” (06.08.1991., grozījumi 09.01.2002.);

Likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” (1993., grozījumi 30.10.1997., 28.02.2002., 12.12.2002., 20.11.2003.) nosaka īpaši aizsargājamo dabas teritoriju sistēmu, to izveidošanas, saglabāšanas nodrošināšanas, finansēšanas kārtību ([1. pielikums](#));

LR MK 22.07.2003. noteikumi Nr.415 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” nosaka vispārējos aizsardzības un izmantošanas pamatprincipus visās īpaši aizsargājamo teritoriju grupās, arī dabas liegumos ([2. pielikums](#));

LR MK 15.06.1999. noteikumi Nr.212 „Noteikumi par dabas liegumiem”, nosaka dabas lieguma „Užava” izveidošanu un robežu aprakstu;

Sugu un biotopu aizsardzības likums (16.03.2000.) nosaka visā Latvijas teritorijā saistošas normas sugu un biotopu aizsardzībai;

LR MK 30.01.2001. noteikumi Nr.45 „Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi”, nosaka mikroliegumu veidošanas kārtību, uzskaita sugas, kurām tie veidojami, kā arī paredz nozaru ekspertu apstiprināšanas kārtību (nozaru ekspertu saraksts sniegts [3. pielikumā](#));

LR MK 05.12.2000. noteikumi Nr.421 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu” ietver īpaši aizsargājamo biotopu sarakstu;

LR MK 14.11.2000. noteikumi Nr.396 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu” nosaka īpaši aizsargājamo sugu sarakstu un aizsardzības režīmu;

Aizsargjoslu likums (05.02.1997., grozījumi 21.02.2002., 19.06.2003.) nosaka aprobežojumus Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslā, Užavas upes aizsargjoslā, aizsargjoslā ap kultūras pieminekļiem – Užavas bāka, navigācijas tehnisko līdzekļu aizsargjoslā (Užavas bāka), aizsargjoslā gar elektriskajiem tīkliem, ģeodēziskajiem punktiem, autoceļiem un kapsētām ([4. pielikums](#));

Meža likums (24.02.2000.);

LR MK 08.05.2001. noteikumi Nr.189 „Dabas aizsardzības noteikumi meža apsaimniekošanā”;

Medību likums (23.07.2003.) nosaka medību un medību saimniecības organizēšanu dzīvnieku skaita regulēšanas nolūkos;

Zvejniecības likums (12.04.1995.) nosaka zvejošanas kārtību, zivju resursu uzskaiti un tauvas joslas Užavas upei (10 m) un jūras piekrastei (20 m);

Bioloģiskās daudzveidības nacionālā programma (apstiprināta LR MK 16.05.2000.) paskaidro Valsts politiku tuvākajos gados dabas aizsardzības jomā.

1.1.2. Starptautiskās saistības un Eiropas Savienības noteiktās saistības

Dabas lieguma „Užava” teritorija un plānotais dabas lieguma paplašinājums ir iekļauts *Natura 2000* teritoriju tīklā. Tas ir vienots Eiropas aizsargājamo dabas teritoriju tīkls, kas veidots, pamatojoties uz Eiropas Padomes direktīvu 92/43/EEC „Par dabisko biotopu, savvaļas faunas un floras aizsardzību”, ar mērķi nodrošināt dabisko biotopu saglabāšanu un aizsardzību.

Liegumā atrodas Eiropas Savienības Biotopu direktīvas (Council Directive 92/43/EEC) [1. pielikumā](#) minētie biotopi (Kabucis, 2000) un [2. pielikumā](#) minētās sugas.

1.1.3. Īpašuma tiesības

Dabas lieguma teritorijas lielākā daļa atrodas VAS „Latvijas valsts meži” valdījumā. Latvijas jūras administrācijai pieder Užavas bāka, Aizsardzības ministrijai robežapsardzības postenis „Ielejas”. Liegumā iekļauti arī divi privātie zemes īpašumi „Aizvēji” un „Oļi”. Īpašumu sadalījums lieguma teritorijā pēc piederības formas apskatāms 1. tabulā.

Īpašumu sadalījums pēc piederības formas

Īpašuma veids	Īpašnieks	Apsaimniekotājs	Īpašuma nosaukums	Platība ha	Kadastra numurs
Privātīpašums	O. Horsts		„Aizvēji”	0.09	98780030306
	E. Ūdris		„Olī”	0.29	98780050099
Valsts	Zemkopības ministrija	VAS „Latvijas valsts meži”		1254.28.8	98780010076 98780030231 98780050073 98780060116
	Latvijas jūras administrācija	Ventspils Brīvostas pārvalde	„Užavas bāka”	1.32	98780050027
	Aizsardzības ministrija	Jūras spēku krasta aizsardzības bataljons	„Ielejas”	0.2	98780050112

1.2. VISPĀRĒJĀ INFORMĀCIJA PAR TERITORIJU

1.2.1. Teritorijas atrašanās vieta, ģeogrāfiskās koordinātes

Liegums atrodas Baltijas jūras piekrastē Ventspils rajona dienvidu galā - Užavas pagastā un iekļaujas Piejūras zemienes Ventavas līdzenumā (Ramans, Zelčs, 1995). Tas stiepjas 9,7 km uz dienvidiem un 1,6 km uz ziemeļiem no Užavas upes grīvas (1. attēls).

Dabas lieguma ģeogrāfiskās koordinātes: X 340900, Y 6338100 Latvijas koordinātu sistēmā.

Dabas liegums aizņem 3225 ha lielu platību, 1256 ha veido sauszeme.

1.2.2. Esošais teritorijas zonējums

Dabas liegumam līdz šim nav izstrādāts teritorijas zonējums.

1.2.3. Teritorijas apsaimniekošanas infrastruktūra

Dabas lieguma „Užava” pārvaldi realizē Ventspils rajona Užavas pagasta pašvaldība. Teritorijas pārvaldi koordinē Vides ministrija. Regulējamā režīma zonas Užavas upes grīvas daļas apsaimniekošanu iesakām nodot apsaimniekošanai Užavas pagasta pašvaldībai.

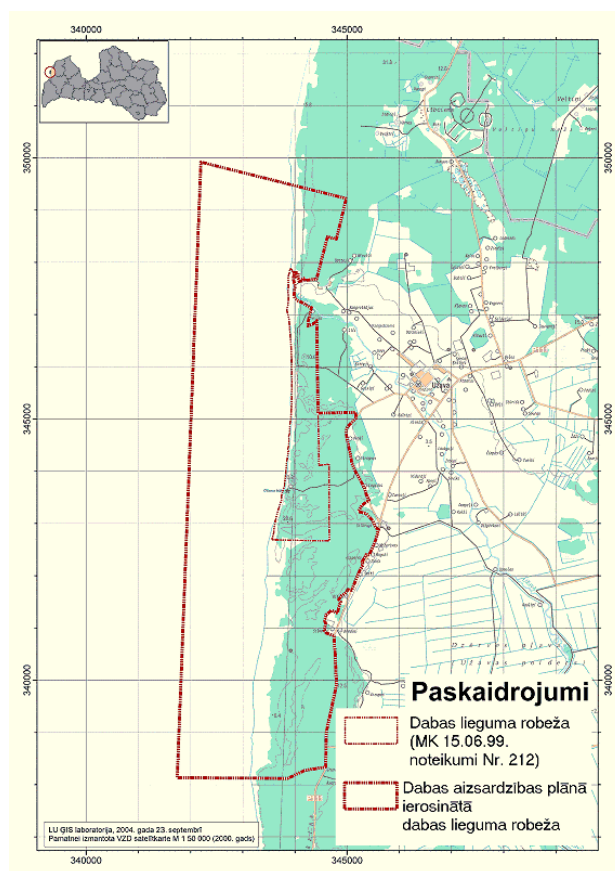
Lieguma aizsardzības un izmantošanas noteikumu ievērošanas kontroli īsteno Ventspils reģionālā vides pārvalde un Vides valsts inspekcija.

Lieguma teritorijas lielākā daļa atrodas VAS „Latvijas valsts meži” valdījumā un to apsaimnieko Ziemeļkurzemes mežsaimniecības Ventas iecirknis. Mežizstrādes tiesības tiek iegūtas izsoles rezultātā. Ventspils virsmežniecības Ventspils mežniecība pilda uzraudzības funkcijas visos lieguma mežos. Pamatojoties uz līgumu par medību tiesību nomu, medību tiesības lieguma platībā izmanto SIA „SKOKS” un mednieku kolektīvs „Užava”.

Satiksmes ministrija īpašumu „Užavas bāka” ir nodevusi apsaimniekošanai Ventspils Brīvostas pārvaldei. Dzīvojamā mājā pie bākas dzīvo bākas uzraugs ar ģimeni, kurš veic tiešos bākas apsaimniekošanas darbus. Bāka nodrošina kuģošanas

1.attēls

Dabas lieguma „Užava” atrašanās vieta

drošību jūrā. Savukārt robežapsardzības posteni „Ielejas” apsaimnieko Aizsardzības ministrijas Jūras spēku krasta aizsardzības bataljons.

Zvejas tiesības Užavas upes grīvā un jūrā Užavas pagasta teritorijā izsniedz Užavas pagasta padome. 2003. gadā tiesības zvejojot nēģus Užavas upē izsniegtas vienam cilvēkam, bet zvejai jūrā izsniegta 31 atļauja.

1.2.4. Teritorijas aizsardzības un apsaimniekošanas īsa vēsture

Dabas liegums izveidots 1992. gada 26. februārī ar Ventspils rajona Izpildkomitejas lēmumu. Uz šo liegumu tika attiecināts botānisko liegumu vispārīgais režīms, kas bija noteikts Latvijas PSR Ministru Padomes 1987. gada 10. aprīļa lēmumā Nr.107. Liegums tika izveidots, lai saglabātu tādu retu augu sugu kā jūrmalas zilpodzi *Eryngium maritimum*. Patreizējo statusu dabas liegums ieguva 1999. gada 15. maijā, kad tika apstiprināti Ministru kabineta noteikumi Nr.212 „Noteikumi par dabas liegumiem” un tas attiecināms tikai uz nelielu daļu no plānā aprakstītās teritorijas - 301 ha jeb 10% ([5. pielikums](#)). Izstrādājot dabas aizsardzības plānu, ir ierosināts dabas liegumu paplašināt, lai iekļautu tā teritorijā pelēkās kāpas, kuras atrodas uz ziemeļiem no Užavas upes grīvas un uz dienvidiem no Užavas bākas, kā arī ar mežiem klāto āķveida kāpu.

Līdz šim lieguma teritorijā biotopu un sugu apsaimniekošanā ir izmantota neiejaukšanās metode, tādējādi nodrošinot dabisko procesu norisi.

1.2.5. Teritorijas kultūrvēsturiskais raksturojums

Pirmie ar Užavu saistītie atradumi datējami ar agrā Mezolīta laika posmu ap 7600. –7000. gadu p. m. ē. (datējums attiecas uz Latvijas teritoriju). Užavas upes tuvumā ir atrasti divi šī laika kaula priekšmeti:

- bultu kāta taisnotājs;
- naža fragments ar ziemeļbrieža vai zirga attēlu.

Vidējā Mezolīta laikā, ap 7000.gadu p. m. ē., kad dominē boreālais klimats, Užavas apkaimē ir plaši Ancilus ezera līči un lagūnas ar nelielu dziļumu, kas ļauj plaši nodarboties ar zvejniecību un līdz ar to nodrošināt lielāku cilvēku skaita eksistenci. To pierāda arī vairāki atradumi Užavas apkaimē. Atrastie priekšmeti pārsvarā ir no akmens un kaula.

Beidzoties akmens laikmetam un izplatoties metāla darbarīkiem, cilvēku dzīvesvietas aptver faktiski jau visu Latvijas teritoriju, tai skaitā Baltijas jūras piekrasti Užavas upes grīvas rajonā.

Sīkākas ziņas par apdzīvotību līdz krusta kariem (13.gs.) trūkst, jo PSRS laikā Piejūras teritorija bija pierobežā un ietilpa aizsardzības un iekšlietu resoru uzmanības sfērā, līdz ar to jebkāda izpēte faktiski bija liegta.

Jau 1230-to gadu dokumentos Užava minēta kā viena no kiligundām (teritorija, kas ir spējīga nodrošināt konkrētu bruņotu cilvēku skaitu – karadraudzi) Kursā, atkārtoti tā pieminēta 1253. gada „Kursas dalāmajā grāmatā” kad tiek sadalītas Kurzemes ostas un teritorijas starp „Vācu ordeni”, Rīgas arhibīskapa un Kurzemes bīskapa ļaudīm.

Beidzot pastāvēt Livonijas valstij, izveidojas Kurzemes – Zemgales hercogiste Polijas valsts pakļautībā (1562.g.). Tad arī Užava tiek pievienota Landzes baznīcas draudzei (1567.g.). Užavas apkaimē 17.gs. ir diezgan daudz lapu koku mežu un tāpēc tur šai laikā tiek ierīkota salpetra vārītava (salpetris – šaujampulvera sastāvdaļa).

Tai pat laikā tiek pievērsta liela uzmanība iekšējo ūdensceļu izveidei un Užavas grīva kļūst par vienu no mazajām Kurzemes ostām, kas apkalpoja manufaktūras un uzlaboja lauksaimnieciskās produkcijas savākšanu, kuģniecības nodrošināšanai tika ierīkota arī bāka.

1795.gadā Kurzemes - Zemgales hercogiste tiek pievienota Krievijas impērijai un Užava ietilpst Kurzemes guberņas sastāvā, tad arī sākas specifisko zvejniecību attīstība Kurzemes jūrmalā. 1817.gadā sākas zemnieku brīvlatīšana Kurzēmē un pagastu izveide. Pēc I Pasaules kara (1914.g.-1917.g.), izveidojot neatkarīgu Latvijas Republiku (1918.g.), veicot pagastu reformas, tiek izdalīti jauni pagasti, tai skaitā Užava.

Tālākā pagasta attīstība saistīta ar padomju periodu, kad 1949.gadā pagasti tiek pārveidoti par ciemiem ar savām ciemu padomēm.

Pagasta teritorijā tika izvietotas vairākas iekšlietu karaspēka daļas, kuru ēku drupas un darbības sekas nav likvidētas līdz pat mūsu dienām.

Nozīmīgs kultūrvēsturisks objekts lieguma teritorijā ir Užavas bāka (1925.g.), kura ir valsts nozīmes arhitektūras piemineklis.

Užava ir viena no senākajām apdzīvotajām vietām Baltijas jūras piekrastē, kurai varētu būt liela nozīme Latvijas vēstures un kultūras turpmākajā izpētē. No arheoloģiskā viedokļa interesanta ir arī jūras akvatorija Užavas apkārtnē, jo tajā glabājas liecības gan no akmens laikmeta, gan no II Pasaules kara.

1.2.6. Kartogrāfiskais materiāls par teritoriju

Plāna izstrādē izmantoti šādi kartogrāfiskie materiāli –

- Mežaudžu plāni mērogā 1:15 000 (Mežierīcības institūts, 1995);
- Mežu daļplāni mērogā 1:10 000 (Mežierīcības institūts, 1995);
- Valsts zemes dienesta ortofotokarte mērogā 1:10 000 (1998);
- Topogrāfiskā karte mērogā 1:50 000 (LR Valsts zemes dienesta Kartogrāfijas pārvalde, 2001);
- Nekustamā īpašuma valsts kadastra reģistrs (stāvoklis uz 28.05.2003.);
- Envirotech „GIS Latvija”(2001);
- PSRS Bruņoto spēku Ģenerālštāba topogrāfiskās kartes mērogā 1:10 000 (1986).

1.3. TERITORIJAS FIZISKI ĢEOGRĀFISKAIS RAKSTUROJUMS

1.3.1. Klimats

Lieguma teritorija atrodas piejūras klimatisko apstākļu ietekmē, līdz ar to novērojamas mazākas temperatūras svārstības, paaugstināts gaisa mitrums. Jūras ietekmē samērā maigas ziemas (Strautnieks, 1998). Gada vidējā temperatūra 6°C, janvārī no -3 līdz -4°C, jūlijā vidēji 16.5°C. Nokrišņi 600-700 mm gadā. Rudeņos bieži smidzinošs lietus un migla. Bez sala periods aptuveni 160 – 170 dienas. Pelēkajās kāpās rupjais oļu – grants materiāls labi filtrē atmosfēras nokrišņu ūdeņus un veģetācijas periodā, sevišķi vasarā, rada karstus un sausus, augu augšanai mazpiemērotus apstākļus, kas ir visai līdzīgi oļu – grants tuksnešiem. Pēdējās pavasara salnas maija sākumā, pirmās rudens salnas oktobra otrajā pusē. Sniega segas biezums līdz 16 cm. Pēdējos gados raksturīgas siltas ziemas un īslaicīga seklūdēns joslas sasaldēšana, līdz ar to palielinās viļņu iedarbības laiks uz krastu.

Sākot no septembra – oktobra dominē dienvidrietumu vēji. Maijā – augustā ievērojami palielinās ziemeļrietumu vēju atkārtotāšanās. Mēneša vidējais vēja ātrums palielinās, tuvojoties ziemai un ziemā. Jūlijā tie sasniedz 4,7 – 6 m/s, janvārī – 6,9 – 9,3 m/s, bet aprīlī 5 – 6,5 m/s. Maksimālais ātrums piemīt dienvidrietumu un rietumu vējam.

1.3.2. Ģeoloģija un ģeomorfoloģija

Teritorija ietver galvenokārt Litorīnas jūras un pēclitorīnas laikā izveidojušos reljefu ar absolūtā augstuma atzīmēm no 0 līdz 30 m. Aizsargājamā teritorija aizņem šauru, tikai dažus kilometrus platu Baltijas jūras piekrastes joslu, kur galvenokārt dominē ar mežu klātas senu un jaunu (cilvēku nepārdomātas darbības rezultātā pirms 250 – 200 gadiem kāpas pārceļoja iekšzemes virzienā) kāpu ainavas.

Lieguma teritorijas robežās raksturīga 80-90 un vairāk metru bieza kvartāra nogulumu sega: starpledus laikmetu jūras, ledāja un tā kušanas ūdeņu nogulumi, kā arī Baltijas ledus ezera, Ancilus ezera un Litorīnas jūras nogulumi, kurus pārsedz jaunākie eolie smilšu nogulumi. Pludmalē mūsdienu grants – oļu un smilšu nogulumi. Smilšainie Litorīnas jūras nogulumi, kas uzkrājās Litorīnas jūras lagūnu norobežojošā pāržmaugā (nērijā), vēju pārpūsti veido kāpu reljefu.

Pamatieži nekur neatsedzas, jo iegul 60-80 m dziļi zem tagadējā jūras līmeņa.

Aizsargājamās dabas teritorijas virsas reljefs galvenos vilcienos izveidojies Litorīnas jūras pastāvēšanas laikā, kad no Sārņates līdz Ventspilij stiepās Ventspils lagūna, kuru no atklātās jūras norobežoja akumulatīva nērija. Tā sākotnēji izveidojās grants – oļu un smilšu strēlēm savienojot dienvidos esošo Sārņates salu jūrā ar Lībciema (Užavas) sensalu, kas atradās uz ziemeļiem no tagadējās Užavas upes ietekas. Analoga grants – oļu nērija no Lībciema salas stiepās līdz pat Ventspilij.

Uz abām akumulatīvajām nērijām, litorīnas jūras līmenim pazeminoties, izveidojās iespaidīgu kāpu joslas. Tātad kāpu josla stiepās arī no Sārņates sensalas līdz pat Užavas grīvai.

Uz ziemeļiem no Užavas ietekas, kur sākās Lībciema sensala, kuras virsu pārskalojuši un nolīdzinājuši Baltijas ledus ezera ūdeņi ledus laikmeta beigu posmā, gar tagadējo jūras krastu līdz pat Melnragam stiepjas šaura Litorīnas jūras terase.

Sākotnējais dabiskais reljefs daļēji pārveidojies mūsdienu eolo procesu aktivizācijas rezultātā, kurus pagājušo gadsimtu laikā sekmējusi cilvēka darbība. Lieguma teritorija reljefa ziņā ir visai atšķirīga un samērā daudzveidīga. No dienvidiem (Sārņates puses) uz ziemeļiem dabā šo teritoriju varam sadalīt trīs galvenās daļās: dienvidu, centrālajā un ziemeļu ([6. pielikums](#)). Dienvidu daļa, kas ir visgarākā, sākas ārpus aizsargājamās teritorijas robežas pie Sārņates (bijušās Padomju armijas kazarmas – tagad jaunu privātmāju apbūve pie jūras navigācijas zīmes stāvkraštā) – Sārņates sensalas ziemeļu galā un stiepjas gandrīz līdz Užavas bācai (Silkrogam Ventspils – Grobiņas šosejas malā).

Dienvidu daļa – pārpūsto smiltāju josla ar vareno iekšzemes virzienā pārceļojušo āķveida kāpu un tai jūras pusē piegulošo grants – oļu „tuksnesi”.

Šeit atrodas Latvijā vienīgā visgarākā (4.5 – 5 km) pagājušos gadsimtos ceļojošā kāpa. Tā radās, kad jūras krasta kāpu joslā tika izcirsti meži un mežu ugunsgrēkos iznīcināta zemsedze un sākas jūras vēju dzīto kailo vairākus metrus biezo smilšu brīva pārpūšana iekšzemes virzienā.

Āķveida kāpa ar stāvu nogāzi apraujas iekšzemes virzienā. Tās plakanā kores daļa paceļas 20-29 m virs jūras līmeņa. Rietumu, dienvidrietumu jūras vējiem nopūšot smalkās smiltis, gar tagadējo jūras krastu izveidojās līdz 400 – 500 m plata viļņota Litorīnas jūras laikā akumulēto grants – oļu nogulumu virsa (7 – 10 m) virs jūras līmeņa. Tā pakāpeniski paaugstinās kāpas virzienā ([6. pielikums](#)). Grants – oļu līdzenums parasti apraujas ar 2 – 4 m augstu krauju vai nogāzi pret šauru oļaini grantaino pludmali, retāk ar zemu, neizveidotu gar kraujas augšmalu uzpūstu kāpu.

Aizsargājamās krasta joslas *centrālā segmenta* (Užavas bāka – Užavas upes ieteka jūrā, ap 4 km) *robežās* kāpu josla saglabājas 0.8 – 1 km plata. Te nav vienotas krasta līnijai paralēlas kāpu grēdas (kā tas bija Litorīnas jūras laikā), bet daļēji no jūras puses iekšzemes virzienā pārpūsti ieliekti kāpu vaļņi, deflācijas ieplakas, atsevišķi izolēti kupolveidīgi pauguri, sevišķi Užavas bākas rajonā. Bāka atrodas iegarenas kāpas virsotnē, kas paceļas līdz 30 m virs jūras līmeņa. No bākas uz dienvidiem vēl 1993. gada vētrā erodētā smilšainā stāvkrasta augstums sasniedz 14 – 17 m. Lai neapdraudētu Užavas bāku, gar ap 25 – 28 m augstās un stāvās kāpas nogāzes piekāji izveidots ap 200 m garš masīvu betona kubu krānums.

Centrālā segmenta robežās grantaini – oļainā pludmale parasti 8 – 15 m plata, retāk līdz 30 m.

Uz ziemeļiem no bākas augstais jūras 1967. gada vētrā erodētais stāvkrasts pakāpeniski pazeminās, krauja daļēji apaugusi. Pakāpeniski iezīmējas un līdz Užavas upei paplašinās grants – oļu terase, kuras izveidošanās ir analoga ar jau iepriekš minēto oļu – grants „tuksnesi” uz dienvidiem no Užavas bākas. Gar terases augšmalu vāji izveidota no pludmales smiltīm uzpūsta priekškāpa ar vēja deflācijas un vētru erozijas pazīmēm.

Ziemeļu daļas (aiz Užavas ietekas jūrā), kur tagadējā jūras krasta joslā pienāk Lībciema Litorīnas jūras sensala, reljefā labi izdalās 3 galvenās joslas: Litorīnas jūras grantaini – oļainā terase, Litorīnas jūras senkrasta nogāze un Baltijas ledus ezera līdzenums.

Galvenā īpatnība ir tā, ka lielā daļā no Litorīnas jūras terases, kuras platums te sasniedz 300 – 400 m, smalkās smiltis ir sapūstas kāpās, citur pārpūstas uz senkrasta nogāzi, vai pat augšā uz Baltijas ledus ezera līdzenumu ([7. pielikums](#)). Tagadējā terases oļu – grants virsa paceļas līdz 7 – 9 m virs jūras līmeņa. Gar terases malu vietām labi izveidota priekškāpa (vietām pat divas), kuru atsevišķās spēcīgās vētrās jūra daļēji noskalo. Arī šī oļu – grants terase pēc dabiskās ainavas atgādina „tuksnesi”.

Pludmale šaura, stāva, oļaini – grantaina.

Veiktā jūras tagadējā krasta joslas apsekošana Sārnates – Užavas – Melnraga posmā un stacionārie mērījumi abpus Užavas bākai liecina, ka pēdējo 10 gadu laikā lieguma teritorijas robežās kopumā saglabājas krasta procesu dinamiska līdzsvara apstākļi. Vētru laikā netika fiksēta ievērojama pamatkrasta erozija. augstā Pamatkrasta erozija notika vienīgi 1993. gada ziemas vētru laikā, abpus Užavas bākai.

Tomēr pēc Litorīnas jūras regresijas līdz pat mūsdienām (pēdējos gadsimtos) te turpinās pamatkrasta erozija un jūras uzvīzīšanās sauszemei. Tā turpināsies arī 21. gadsimtā.

1.3.3. Hidroloģija

Lieguma teritorija iekļaujas Užavas upes baseinā, kura drenē plakano bijušās Litorīnas jūras lagūnas līdzenumu (Zīverts, 1998). Užavas upe ir vienīgā no Latvijas upēm, kuras gultne pēdējo gadsimtu laikā ir iztaisnota un padziļināta vairākkārt.

1.3.4. Augsnes

Liegums ietilpst Piejūras augšņu rajonā. Augsnes veidojušās uz smilšu cilmiežiem un dominē tipiskā podzola augsnes, pēc starptautiskās augsnes klasifikācijas sistēmas FAO – podzols.

Piekrastes sausieņu meži aug uz minerālaugsnēm, kurās nav vērojams pārlieds mitrums arī slapjās vasarās. Liekais ūdens iesūcas augsnes cilmiežu dziļākajos slāņos vai arī noplūst pa virsējiem augsnes horizontiem uz zemākām vietām. Uz smilšainajām podzolētajām augsnēm galvenokārt izvietojušies sili.

1.4. TERITORIJAS BIOĻOĢISKAIS RAKSTUROJUMS

1.4.1. Flora

Paparžaugi un sēkļaugi

Detalizēti floras pētījumi lieguma teritorijā nav veikti. Jūrmalas zilpodzes *Eryngium maritimum* atradne Užavā ir zināma jau kopš 1930. gada. Šī ir viena no trim jūrmalas zilpodzes atradnēm Latvijā.

Plašāka informācija par aizsargājamiem augiem tika iegūta 1991., 1995. gadā reto un īpaši aizsargājamo augu atradņu inventarizācijas rezultātā, kuru veica Ilze Rēriha (Rēriha, 2002). Tika konstatētas 9 īpaši aizsargājamās augu sugas: Gmelina alise *Alyssum gmelinii*, trejdaivu koraļsakne *Coralorrhiza trifida*, smiltāja neļķe *Dianthus arenarius*, jūrmalas zilpodze *Eryngium maritimum*, jūrmalas dedestiņa *Lathyrus maritimus*, Lēzela vīrcele *Linaria loeselii*, sirdsveida divlape *Listera cordata*, pļavas silpurene *Pulsatilla pretensis*, sīkziedu plaukšķene *Silene borysthena*.

2003. gadā, izstrādājot lieguma dabas aizsardzības plānu, teritoriju apsekoja LU Bioloģijas fakultātes speciālisti. Tika atrastas visas iepriekšējos gados konstatētās augu sugas un papildus atrastas vēl 3 īpaši aizsargājamās augu sugas: trejvārpu plakanstaipeknis *Diphasium tristachyum*, vāļīšu staipeknis *Lycopodium clavatum* un Skandināvijas klintene *Cotoneaster scandinavicus*.

Apsekotās aizsargājamo augu atradnes ir labā stāvoklī. Liegumā apdraudētākās ir augu sugas, kuras aug priekšējās un pelēkajās kāpās, jo pieaugošā rekreācija stipri ietekmē augāju.

Lielākā daļa no liegumā konstatētajām aizsargājamām augu sugām Latvijā sastopamas vienīgi jūras piekrastes kāpās un kāpu mežos (2. tabula).

2. tabula.

Reto un īpaši aizsargājamo paparžaugu un ziedaugu sugu sastopamība dažādos biotopos dabas liegumā „Užava”

Priekšējās kāpas	Pelēkās kāpas	Priežu mežs
Īpaši aizsargājamās paparžaugu un ziedaugu sugas		
jūrmalas zilpodze	Gmelina alise	trejdaivu koraļsakne
jūrmalas dedestiņa	smiltāja neļķe	Skandināvijas klintene
Lēzela vīrcele	pļavas silpurene	smiltāja neļķe
	sīkziedu plaukšķene	sirdsveida divlape
		vāļīšu staipeknis
		pļavas silpurene
		trejvārpu plakanstaipeknis
Retās paparžaugu un ziedaugu sugas		
jūrmalas pārkonamoliņš		Pallasa sausserdis
jūrmalas plostbārdis		

Ķērpji

Lieguma oļaino pelēko kāpu teritorijā atrastas 76 ķērpju sugas (8. pielikums). Oļainajās pelēkajās kāpās konstatētas divpadsmit Latvijai jaunas ķērpju sugas (4. tabula). Šīs kāpas ir vienīgās šo sugu atradnes Latvijā. Visas šīs ķērpju sugas saistītas ar Baltijas jūras piekrastes oļainajām pelēkajām kāpām. Tās ir *Acarospora sinopica*, *Buellia aethalea*, *Diplotoma epipolium*, *Fulgensia bracteata*, *Lecanora albescens*, *Lecidella stigmataea*, *Opegrapha rupestris*, *Polysporina simplex*, *Rhizocarpon petraeum*, *Rhizocarpon obscuratum*, *Rinodina immersa*, *Rinodina oculata*. Šīs sugas uz akmeņiem veido dažādu krāsu rakstus.

Iepriekš minētās sugas ir zināmas kā retas arī Igaunijā. Lapveida kladonija *Cladonia foliacea* ir Latvijā izzūdoša ķērpju suga, kura sastopama piekrastes kāpās uz smilšainas augsnes Užavas, Papes un Ziemupes apkārtnē. Šī suga ir iekļauta īpaši aizsargājamo Latvijas ķērpju sugu sarakstā. Otra interesantā Latvijas sarkanās grāmatas suga *Evernia divaricata* ir tipisks epifīts (uz kokiem augošs), bet šajā jūras piekrastē sastopama oļainajās pelēkajās kāpās uz grantaina substrāta starp akmeņiem.

1.4.2. Fauna

Mežu fauna ir nabadzīga. To pārstāv bieži sastopamas un sausiem priežu mežiem raksturīgas sugas. No medījamiem dzīvniekiem sastop briežus, cūkas, stirnas, bebrus (Užavas upē), lapsas, jenotus, āpsus, caunas. Lūši un vilki praktiski nav novēroti.

Lieguma sausajos priežu mežos konstatētas Biotopu Direktīvas II pielikumā minēta putnu suga – melnā dzilna (*Dryocopus martius*). Sausajos priežu mežos bieži sastop cekulaino zīlīti *Parus cristatus*, koku čipsti *Anthus trivialis*, silastrazdu *Turdus viscivorus*, parasto žubīti *Fringilla coelebs*. Novēroti melnās dzilnas *Dryocopus martius* sakalti koki. Veicot migrējošo putnu novērošanu, Užavas apkārtnē jūras piekrastē konstatēta baltvaigu tumšzoss *Branta leucopsis* un jūrasķīvīte *Pluvialis squatarola*, kuras migrācijas periodos (pavasārī un rudenī) mēdz baroties jūras piekrastē.

Vērtīgākie ihtiofaunas pārstāvji Užavas upē ir upes nēģis *Lampetra fluviatilis* un lasis *Salmo salar*. Šīs zivju sugas iekļautas ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo zivju sugu sarakstā, tādēļ nēģu nozvejas limits tiek kontrolēts.

Bezmugurkaulnieki

Bezmugurkaulnieku izpēte tika veikta 2003. gada maijā un jūnijā. Pēfītas galvenokārt vaboles pelēkajās kāpās, tāpēc par citām bezmugurkaulnieku grupām ziņu nav daudz.

Kopā novērotas 33 vaboļu sugas no dažādām dzimtām un ekoloģiskām grupām. Dominējošas ir divas sugas – brūnā smilšvabole *Cicindela hybrida* un jūrmalas smilšvabole *Cicindela maritima* (iekļauta Latvijas sarkanajā grāmatā). Šīm sugām konstatēts liels indivīdu skaits visā pelēko kāpu teritorijā. Jāuzsver, ka šīs bija gandrīz vienīgās vaboļu sugas, kas bija sastopamas atklātajos smilšainajos un oļainajos klajumos, kur nav lakstaugu veģetācijas. Bez smilšvabolēm šajos klajumos novērotas vairākas zirnekļu sugas un viena skudru suga. Visi šie kukaiņi ir plēsēji. Smilšainajos un oļainajos klajumos augēdāji un nedzīvo organismu atlieku ēdāji sastopami tikai tiešā veģetācijas „saliņu” tuvumā. Tajās novērojama liela vaboļu sugu daudzveidība. No plēsīgajām sugām sastopama vara krāsas lauku skrejvabole *Poecilus cupreus*. Plaši pārstāvēta augēdāju vaboļu ekoloģiskā grupa – konstatētas piecas spradžu sugas, kā arī vairākas jūras piekrastei raksturīgas smecernieku sugas, piemēram, *Philopodon plagiatus*, *Gronops inequalis*, kas specializējušās uz piekrastes un citu sausu vietu graudzālēm. Novērotas arī divas piekrastei raksturīgas nedzīvo organismu atlieku ēdāju sugas: melnulis *Melanimon tibiale* un ādgrauzis *Dermestes murinus*. Tāpat veģetācijas „saliņās” uzturas no meža iemigrējušās sugas, kā vairāki mizgrauži Scolytidae un priežu lielais smecernieks *Hylobius abietis*. Veģetācijas „saliņās” novērojamas arī dažādas divspārņu Diptera (lielākoties dažādas mušas) un plēvspārņu Hymenoptera sugu klātbūtne. Tās lielākoties ir augēdāju sugas, taču sastopamas arī plēsīgās smilšlapsenes Sphecidae un racējlapsenes Pompilidae. Veģetācijas „saliņās” veidojas laputu kolonijas. Tās gan netika konstatētas, bet uz to netieši norāda četru mārīšu Coccinellidae sugu klātbūtne. No mārītēm dominē septiņpunktu mārīte *Coccinella septempunctata* un divas *Scymnus* ģints mārītes.

Kopumā jāsecina, ka piekraste uz dienvidiem no Užavas ir unikāls biotops Latvijā, jo nekur citur līdz šim tāds nav novērots. Stipri izteikta ir ne tikai veģetācijas mozaīka, bet arī bezmugurkaulnieku faunas mozaīka, kas tieši pakārtota veģetacijai. Patreiz pelēko kāpu izbraukāšana vēl nav būtiski ietekmējusi kukaiņu faunu. Uz to norāda abu iepriekšminēto smilšvaboļu sugu indivīdu biežā sastopamība. Smilšvaboles ir jutīgas pret izmīdīšanu un izbraukāšanu, jo tās rezultātā tiek aizmīcītas vaboļu kāpuru alas, kāpuri iet bojā, un populācija krasi samazinās.

1.4.3. Biotopi

Lieguma teritorijai raksturīgi jūras, jūras krastu un piekrastes sauso priežu mežu biotopi, nelielā platībā sastopami mitri bērzu meži, meža ceļi, upe ([9. pielikums](#)). Piekrastē ir gandrīz neiespējami aplūkot katru biotopu atsevišķi, jo ikviens no tiem cieši saistīts ar blakus biotopiem.

Pludmale

Gandrīz visā lieguma teritorijā sastopama grantaini – oļaina pludmale (Kabucis, 2001). Vienīgi stāvkrasta pakājē pie Užavas bākas ir smilšaina pludmale. Reti visas pludmales garumā sastopami atsevišķi jūrmalas šķēpenes *Cakile maritima* un honkēnijas *Honckenya peploides* ceri.

Priekšķāpas

Plašākās un vērtīgākās priekšķāpas atrodas uz ziemeļiem un uz dienvidiem no Užavas upes grīvas. Augājā galvenokārt dominē pret ieputināšanu smiltīs izturīga graudzāle – smiltāja kāpuniedre *Ammophila arenaria*, bieži sastop čemuraino mauragu *Hieracium umbellatum* un lauka vībotni *Artemisia campestris*. Visās lieguma teritorijā esošajās priekšķāpās sastopamas retās augu sugas, kuras minētas 2. tabulā, izņemot jūrmalas zilpodzi, kura sastopama priekšķāpās nelielā posmā uz dienvidiem no Užavas upes grīvas.

Pelēkās kāpas

Pelēkās kāpas lieguma teritorijā aizņem aptuveni 177 ha. Tās izplatītas visā lieguma teritorijas garumā, izņemot stāvkrasta posmu pie Užavas bākas, kur mežs pienāk līdz stāvkrasta malai.

Pelēkās kāpas ir jūras krastā esošas kāpas aiz priekškāpām vai stāvkrasta. Tajās smilšu aktīva kustība vairs nenotiek vai notiek ļoti maz un tām raksturīgs nosacīti stabils augājs ar sūnām, ķērpjiem un skraju lakstaugu segumu. Pelēkās kāpas ir viena no augāja nomaiņas (sukcesijas) stadijām kāpu attīstībā (Laime, Rove, 2001). Tā pieder pie sukcesiju rindas, kuru sauc par sauso kāpu sēriju. Būtiski faktori šajā biotopu attīstības gaitā ir smilšu kustība, mitrums un temperatūra.

Lieguma dienvidos starp oļu „tuksnesi” un pludmali sastopams augājs, kas ir pārejas josla starp priekškāpām un īstām pelēkajām kāpām. Šādā augājā ir saglabājušās priekškāpu augu sugas, piemēram, smiltāja kāpuniedre *Ammophila arenaria*, smiltāja auzene *Festuca arenaria*, čemurainā mauraga *Hieracium umbellatum* un citas sugas. Pakāpeniski ieviešas pelēko kāpu sugas – mazais māršils *Thymus serpyllum*, kāpu auzene *Festuca sabulosa*, pļavas silpurene *Pulsatilla pratensis*.

Tad seko oļu „tuksnesis” ar ķērpju augāju uz oļiem. Iekšzemes virzienā līdzenajā oļu „tuksnesī” sāk veidoties nelielas saliņas, kuras apaugušas ar sīkrūmiem parasto miltēni *Arctostaphylos uva-ursi* un melno visteni *Empetrum nigrum*, ap tām aug sūnas un ķērpji. Oļu klajumos starp saliņām sastopamas ziedaugu sugas Gmelina alise *Alyssum gmelinii*, mazais māršils *Thymus serpyllum*, smiltāja tragantzirnīs *Astragalus arenaria* un zilganā kelērija *Koeleria glauca*. Tālāk uz saliņām sāk ieviesties priedes, priežu puduri paliek lielāki un saliņas izzūd. Parādās pelēko kāpu un sausā priežu meža kontaktjoslas augu sabiedrības – ap priežu puduriem silam raksturīgās augu sugas, starp priežu puduriem ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas. Šajā joslā vitālas augu sabiedrības veido smiltāja nelķe *Dianthus arenarius*, zilganā kelērija *Koeleria glauca*, aitu auzene *Festuca ovina* un pļavas silpurene *Pulsatilla pratensis*. Priežu puduri pāriet priežu retainēs, kur zemsedzē dominē ķērpji un sūnas, sastopamas pelēko kāpu augu sugas.

Vietām, ziemeļos no Užavas upes grīvas un oļu „tuksnesī”, sastopamas pelēkās kāpas ar ložņu kārkļu augu sabiedrībām. Raksturīgākās augu sugas šajās augu sabiedrībās ir vilku kārkls *Salix rosmarinifolia*, pļavas silpurene *Pulsatilla pratensis*, smiltāja nelķe *Dianthus arenarius*, Gmelina alise *Alyssum gmelinii*, mazais māršils *Thymus serpyllum*, kāpu auzene *Festuca sabulosa* un zilganā kelērija *Koeleria glauca*.

Meži

Meži lieguma teritorijā aizņem 32 % (1041,3 ha). Lielākā daļa lieguma mežu (84 %) pieskaitāmi oligotrofo mežu grupai (vāja barības vielu plūsma, lēna organisko atlieku noārdīšanās un iesaistīšanās tālākajā apritē) un sausieņu mežu augšanas apstākļu tipam, kuri pārstāv Eirāzijas boreālo skujkoku mežu subokeānisko un subkontinentālo sektoru. Latvijā šādi meži tipiski piejūras zemīnei. Meži aug uz minerālaugsnēm, kuras veido nabadzīga piejūras kāpu kvarca smilts ar visai plānu meža atbiru un jēltrūda virsslānīti, kurās gruntsūdens tieši neietekmē koku sakņu horizontu, nokrišņu pārpalikums iesūcas augsnē un noplūst uz zemākām vietām.

Lieguma teritorijā ir veikta (turpmāk tekstā DMB) inventarizācija. DMB ir biotops, kurā atrastas vai pašreiz iespējamās sugas, kuras izzūd koksnes ražas iegūšanai apsaimniekotos mežos. Lieguma teritorijā konstatēti 22 DMB (3. tabula), kas aizņem 6.6 % no mežu platības. Vairākiem DMB ieteicams veikt egļu pameža izciršanu. Šie dabiskie skujkoku meži, kas atbilst DMB kritērijiem, pieskaitāmi Eiropas Savienībā aizsargājamam biotopam – „Boreālie meži” (kods 9010*).

Lieguma teritorijā sastopami septiņi meža augšanas apstākļu tipi. Dominējošie ir sils, mētrājs un lāns, kuri lieguma teritorijā vienmērīgi izplatīti.

3. tabula.

Dabisko meža biotopu saraksts

Nr. p.k.	Kvartāls	Nogabals	Platība ha	Meža biot. nosaukums	Nepieciešami apsaimniekošanas pasākumi
Ventspils virsmežniecība, Ventspils mežniecība					
1.	216	6	2,9	SKUJ	
2.	216	14	0,6	SKUJ	
3.	218	1	3,0	SKUJ	
4.	218	4	3,7	SKUJ	
5.	216	13	1,8	SKUJ	
6.	221	5	1,0	SKUJ	
7.	217	3	4,9	SKUJ	*
8.	217	11	7,2	SKUJ	*
9.	217	13	5,7	SKUJ	*
10.	219	1	2,1	SKUJ	*

Nr. p.k.	Kvartāls	Nogabals	Platība ha	Meža biot. nosaukums	Nepieciešami apsaimniekošanas pasākumi
11.	219	6	3,0	SKUJ	*
12.	229	3	6,4	SKUJ	*
13.	227	3	6,3	SKUJ	*
14.	216	4	0,2	SKUJ	*
15.	214	16-1	1,5	SKUJ	*
16.	209	15	1,0	SKUJ	
17.	219	21	1,9	SKUJ	*
18.	219	19	0,3	SKUJ	*
19.	215	7	4,1	SKUJ	
20.	215	4	2,6	SKUJ	
21.	215	11	6,1	SKUJ	
22.	213	12	2,3	SKUJ	
Kopā			68,6		
* Ieteicama egļu paaugas izciršana. Apsaimniekošanu veikt ziemas mēnešos.					

Sila tipa meži sedz lielas vienlaidus platības (kopā 532,2 ha) uz kāpu vaļņiem un līdzenām platībām aiz pelēko kāpu klajumiem ([10. pielikums](#)). Šie meži ir mežsaimnieciski mazskarti, tādēļ audzēs novērojama dabīga struktūra – dažāda vecuma koki, kā arī kaltuši koki.

Dabisko mežu biotopi tiek identificēti saskaņā ar 2001. gada 9. novembra Zemkopības ministrijas instrukciju Nr. 7 "Meža biotopu, kuriem izveidojami mikroliegumi, noteikšanas metodika". Mikroliegumi veidojami saskaņā ar LR MK „Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumiem” (2001., Nr. 45). Dabas lieguma „Užava” teritorijā konstatētie dabisko mežu biotopi atbilst arī Eiropas Savienībā prioritāri aizsargājamam biotopam „Boreālais mežs” statusam (biotopa kods 9010).

Visas sila audzes, kuras sasniegušas 100 gadu vecumu, pieskaitāmas Eiropas Savienības aizsargājamam biotopam „Mežainas jūrmalas kāpas” (kods 2180). Šīs audzes ir skrajās, ar mazu biežību. Koki nerasniedz lielu augstumu (vidēji 16-18 m), vainagā daudz lielu zaru. Pameža nav vai vietām to veido reti kadiķi. Zemsedzi veido pārsvarā ķērpji – meža, briežu un alpu kladīnas *Cladina arbuscula*, *C. rangiferina*, *C. stellaris*, un sūnas – Šrēbera rūsa *Pleurozium schreberi*, spīdīgā stāvaine *Hylocomium splendens*. No lakstaugiem biežāk sastopama parastā miltene *Arctostaphylos uva-ursi*, parastā saldsaknīte *Polypodium vulgare*, čemuru palēks *Chimaphila umbellata*. Sastopamas daudzas augu sugas, kuras raksturīgas pelēkajām kāpām un smiltājiem – zilganā kelērija *Koeleria glauca*, mazais mārsils *Thymus serpyllum*, pļavas silpūrene *Pulsatilla pratensis*, smiltāju nelķe *Dianthus arenarius*, smiltāju tragantzirnis *Astragalus arenaria*.

Lieguma teritorijā sastopamas priežu kultūras, kuras stādītas pelēkajās kāpās. Šīs kultūras pieskaitāmas sila tipam un to vecums vidēji no 40 līdz 50 gadiem. Tās ir biezas priežu audzes, vietām stādīta arī kalnu priede *Pinus mugo*. Pēdējos gadu desmitus šajās audzēs nav veiktās kopšanas cirtes, tādēļ novērojama pašizretināšanās. Šo mežu zemsedze ir ļoti nabadzīga, jo dēļ lielās koku biežības ir vājš apgaismojums un biezs nobiru slānis, kurš lēni noārdās.

Mētrāja un lāna tipa meži kopumā aizņem 477,6 ha, no kuriem 70% veido mētrājs. Šie meži sastopami galvenokārt aiz mežainā kāpu vaļņa, ko sedz sils un tie aizņem teritoriju starp šo kāpu valni un šoseju Ventspils – Grobiņa, kā arī mežaino kāpu nogāzēs. Mežsaimnieciskā darbība pārsvarā skārusi audzes šosejas tuvumā. Kopšanas cirtes veiktas audzēs, kuras nav sasniegušas 100 gadu vecumu. Dažos meža nogabalos veikta grupu izlases cirte, kur patreiz notiek dabiskā atjaunošanās. Vietām šajos mežos izveidojies biezs pamežs, kuru veido egles (pārsvarā lāna tipā). Zemsedzē dominē sūnas un sīkrūmi – sila virsis *Calluna vulgaris*, brūklene *Vaccinium vitis-idaea*, mellene *Vaccinium myrtillus*.

Lieguma teritorijā reti sastopami slapji meži, un tie aizņem nelielas platības (kopā 10 ha). Meži, kur dominējošā koku suga ir bērzs, sastopami galvenokārt upes un privātpašumu tuvumā, kur tie izveidojušies aizaugot ganībām, un tādēļ ir vidēja vecuma – 30-50 gadi.

Kopumā, lieguma teritorijā dominē veci priežu meži. Audzes, kuras vecākas par 100 gadiem, aizņem 57 % no mežu platības. Vairums no šīm audzēm ir no 101 līdz 120 gadus vecas, bet ir sastopamas audzes, kuras sasniegušas 180 gadu vecumu. Šie fakti liecina par šo mežu mazskartību un dabiskumu.

1.5. TERITORIJAS SOCIĀLEKONOMISKAIS RAKSTUROJUMS

1.5.1. Demogrāfiskā analīze (iedzīvotāji, nodarbinātība)

Pēc neatkarības atjaunošanas 1991.gadā un tai sekojošās padomju armijas militārpersonu aizbraukšanas, saimnieciskās darbības sašaurināšanās, vispārējās ekonomiskās situācijas pasliktināšanās u.c. noteica pastāvīgo iedzīvotāju skaita samazināšanos Užavas pagastā. Kopš deviņdesmito gadu beigām situācija ir stabilizējusies. 1998.gadā Užavā dzīvo

355 cilvēki, 1999.gadā jau 465. Pēdējos gados pieaudzis to cilvēku skaits, kuri pārceļas dzīvot uz pagastu, saglabājot darbavietu pilsētā (Ventspils). Lai arī oficiāli strādājošo skaits pagastā ir neliels, cilvēkus, kuri velētos piedalīties nodarbinātības valsts dienesta piedāvātajos atalgotajos darbos, atrast ir grūti.

1.5.2. Teritorijas izmantošanas veidi

1.5.2.1. Tūrisms un atpūta

Tūrisma infrastruktūra patreiz nav izveidota. Izstrādājot teritorijas plānojumu, tajā tiks paredzēta tūrisma attīstība.

Viena no tūristu iecienītākajām vietām lieguma teritorijā ir Užavas upes grīva. Ar katru gadu šīs pludmales noslogojums pieaug, jo to apmeklē ne tikai skaitā nedaudzie Užavas ciema iedzīvotāji, bet arī Ventspils pilsētas un apkārtnējo lauku teritoriju iedzīvotāji. Pēc 2003. gada vasaras sezonas stipri cietušas priekškāpas un pelēkās kāpas uz ziemeļiem no grīvas, jo tajās tika celtas teltis, kurināti uguns kuri, izmesti sadzīves atkritumi un braukāts ar automašīnām.

Pārējā lieguma teritorijā īpaši liels atpūtnieku pieplūdums nav novērots. Iecienīta atpūtas vieta ir arī Užavas bākas apkārtnē, kura piesaista ar savu ainavu – augsto stāvkraustu un plašo skatu uz ziemeļu piekrasti. Tā kā šajā teritorijā nav jutīgo kāpu, tad atpūtnieku aktivitātes pārsvarā izpaužas pludmalē un priežu mežos uz stāvkrausta. Mežos ar atpūtnieku pašiniciatīvu izveidotas primitīvas atpūtas vietas no izskalotajiem kokmateriāliem, un uguns kuru vietas, ap kurām koncentrējas sadzīves atkritumu kaudzes. Augstajā stāvkraustā izveidojušās vairākas takas, jo nav citas iespējas nokļūt pludmalē.

Trešā vieta, kuru apmeklē atpūtnieki, atrodas pie lieguma dienvidu robežas. Līdz tai var nokļūt, braucot pa kvartālu stīgām, un šo teritoriju atpūtnieki ir apguvuši pēdējos gados.

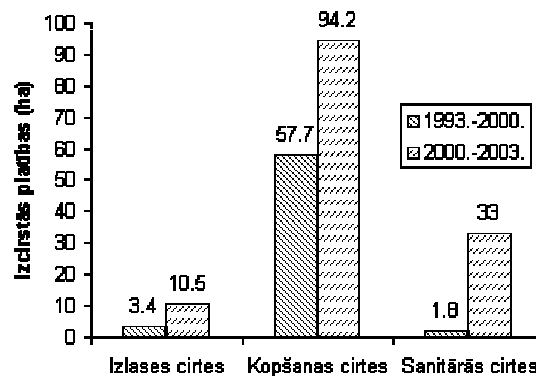
Visā Latvijas teritorijā ir plaši izplatīti pārgājieni gar jūras piekrasti. Tas notiek arī lieguma teritorijā.

Kultūrvēsturiski nozīmīgs un vizuāli interesants objekts ir Užavas bāka, kuru apsaimnieko Ventspils Brīvostas pārvalde. „Užavas bāka” nodrošina kuģošanas drošību jūrā, lai gan pēdējos gados tā kalpo galvenokārt nelielajiem zvejnieku kuģiem. Bāka piedāvā tūristiem apmeklēt arī tās iekštelpas.

1.5.2.2. Mežsaimniecība

Dabas lieguma teritorijas lielāko daļu klāj meži, kurus apsaimnieko VAS „Latvijas valsts meži” Ziemeļkurzemes mežsaimniecības Ventas iecirknis un kontrolē Ventspils virsmežniecības Ventspils mežniecība. Lielākā daļa mežu lieguma teritorijā ir sasniegusi galvenās cirtes vecumu – 57 %, jaunaudzis gandrīz nav sastopams, savukārt kopšanas ciršu vecuma audzes aizņem 42 % no liegumā iekļautajiem mežiem.

Līdz 2000. gadam mežsaimniecības intensitāte lieguma teritorijā bija ļoti zema. Izņemot 1999. gadu, kad tika veikts izlases cirtes (galvenās cirtes veids) pirmais paņēmieni kopumā 3,4 ha platībā. 2000. gadā strauji palielinājās mežsaimniecības intensitāte, galvenokārt uz krājas kopšanas ciršu rēķina (2. attēls). Līdz 2003. gadam visintensīvāk mežsaimniecība skārusi mežaudzes, kuras atrodas šosejas Ventspils – Grobiņa malā (214., 216., 217., 219, 222., 225., 227., 229., 232., 236. kvartālā). Tas izskaidrojams ar to, ka gandrīz visus pēdējos simts gadus galvenā cirte Baltijas jūras piekrastē vairāk vai mazāk ir bijusi ierobežota un vairums audžu ir sasniegušas galvenās cirtes vecumu, kas izslēdz kopšanas ciršu veikšanu. Tādējādi josla, kura ir aptuveni viena kvartāla platumā gar jūras piekrasti ir mazskarta, bet tālākie kvartāli ir intensīvāk apsaimniekoti un cirsti galvenajā cirtē, ar ko izskaidrojams samērā lielais kopšanas ciršu skaits pēdējos trīs gados. Šīs vidējā vecuma audzes ir nepieciešams kopt arī turpmāk, jo priežu monokultūras ir biezas un slimo ar sveķu vēzi. Tādēļ ieteicams izveidot funkcionālo zonējumu.

2. attēls. Mežsaimniecības intensitāte lieguma teritorijā.

1.5.2.3. Medības

Medību tiesības lieguma platībā izmanto divi nomnieki - SIA „SKOKS” un mednieku kolektīvs „Užava”. No limitētajiem medījumiem dzīvniekiem šajās teritorijās kolektīviem izsniegtas atļaujas nometīt: aļņus, briežus, stirnas, mežacūkas, bebrus, atļauts medīt visus nelimitētos medījumos dzīvniekus. Pārsvarā šajā teritorijā tiek veiktas dzinēju medības laika posmā no 1. oktobra līdz 31. janvārim.

Intensīva medību saimniecība notiek SIA „SKOKS” apsaimniekotajās platībās. Izvietotas vairākas dzīvnieku barotavas, kuras regulāri tiek papildinātas ar barību. Gandrīz uz visām kvartālu stīgām ik pēc noteikta attāluma izvietoti medību tornīši. Medību tornīši izvietoti arī meža un pelēko kāpu kontaktjoslā, reizēm pat pelēkajās kāpās. Šīs medību

saimniecības negatīvā puse ir tāda, ka gandrīz visas kvartālu stigas ir izveidotas braucamas, un lieguma apmeklētāji tās izmanto lai piekļūtu tuvāk jūrai.

Medībām lieguma platībā nav paredzēti nekādi apgrūtinājumi. Būtu vēlams veikt dzīvnieku uzskaiti šajās platībās, lai noteiktu to populāciju blīvumu un migrāciju, kas varētu kalpot par pamatu nometījamo dzīvnieku limita izveidei liegumam. Nepieciešams izvērtēt dzinēju medību veikšanas metodes jūras piekrastē.

1.5.2.4. Zivsaimniecība

Lieguma teritorijā tiek zvejots gan jūrā, gan Užavas upes grīvā.

Užavas upes grīvā nēģu nozvejai 2003. gadā ir izsniegta viena atļauja 4 murdiem. Murdi atrodas lejpus tilta pirms upes ietekas jūrā. Lai labāk pielāgotu Užavas upes grīvu zvejai, ir veiktas tās gultnes korekcijas, novirzot to uz dienvidiem. Šo darbu rezultātā iznīcināta upes dabiskā gultne un priekškāpu vaļņa gals pie ietekas.

Zvejai jūrā 2003. gadā izsniegta 31 atļauja. Tā kā zvejas precīza vieta netiek noteikta, tad zvejnieki savstarpēji vienojas par zvejas vietām. Lieguma teritorijā nozveju intensīvi veic aptuveni pieci zvejnieki. Šāds noslogojums ir optimāls lieguma teritorijai. Nepieciešams labiekārtot laivu pievešanas ceļus, lai zvejnieki nenobrauktu no tiem kāpās.

Tā kā pagastā nav noteikti laivu pievešanas ceļi, zvejnieki paši izvēlas nobraukšanas vietas līdz jūrai, tādējādi izbraukājot un bojājot gan priekškāpas, gan pelēkās kāpas. Dabas aizsardzības plāna ietvaros ir apsekota piekraste un noteikti potenciālie laivu pievešanas ceļi ([11. pielikums](#)).

1.6. IZMANTOTĀS LITERATŪRAS SARAKSTS

- Kabucis I. (red.), 2000. Biotopu rokasgrāmata. Eiropas Savienības aizsargājamie biotopi Latvijā. Rīga, 140 lpp.
- Kabucis I. (red.), 2001. Latvijas biotopi. Klasifikators. Rīga, 96 lpp.
- Laime B., Rove I., 2001. Pelēko kāpu aizsardzības plāns (Projekta pārskats, npublicēts). Rīga.
- Ramans K., Zelčs V., 1995. Fizioģeogrāfiskā rajonēšana. – Latvijas daba. Enciklopēdija. 2. Rīga: Latvijas Enciklopēdija, 75.-76.
- Rēriha I., 2002. Reto un aizsargājamo augu inventarizācijas rezultāti Ventspils un Talsu rajonos. – Retie augi. Rīga. 10.-39.
- Strautnieks I., 1998. Ventavas līdzenums. – Latvijas Daba. Enciklopēdija. 6. Rīga: Preses nams, 58.-59.
- Zīverts A., 1998. Užava. – Latvijas Daba. Enciklopēdija. 6. Rīga: Preses Nams, 18.

II DAĻA. TERITORIJAS NOVĒRTĒJUMS

2.1. TERITORIJA KĀ VIENOTA DABAS AIZSARDZĪBAS VĒRTĪBA UN TO IETEKMĒJOŠIE FAKTORI

Lieguma teritorijā atrodas vienots biotopu komplekss, kurš ir unikāls ne tikai Latvijas teritorijai, bet arī Eiropai: pludmale, jūras piekrastes kāpas (priekškāpas, pelēkās kāpas), ar reto un aizsargājamo augu un kukaiņu sugu atradnēm un Piejūras zemienei raksturīgajiem priežu sausieņu mežiem uz kāpām. Lai saglabātu lieguma teritorijā esošās vērtības – retās augu un kukaiņu sugas, retos biotopus, nepieciešams ierobežot un organizēt atpūtnieku plūsmu piekrastes kāpās, kā arī mežsaimniecisko darbību pieguļošajos priežu mežos.

Galvenie lieguma teritoriju ietekmējošie faktori ir:

- paaugstinātā un nekontrolētā rekreācijas slodze;
- mežsaimniecība;
- krasta kāpu noskalošana;
- augāja dabīgā nomaiņa (sukcesija) pelēkajās kāpās.

2.2. BIOTOPI KĀ DABAS AIZSARDZĪBAS VĒRTĪBA, TO SOCIĀLEKONOMISKĀ VĒRTĪBA UN TOS IETEKMĒJOŠIE FAKTORI

Lieguma teritorijā sastopamas vairākas biotopu grupas: jūras akvatorija, pludmale, jūrmalas kāpas, sausie priežu meži.

Teritorijas bioloģiskā daudzveidība līdz šim nav bijušas pietiekami novērtēta. Tādēļ, balstoties uz veiktajiem pētījumiem, tiek ierosināts paplašināt dabas lieguma teritoriju, lai iekļautu tajā vienu no lielākajiem pelēko kāpu masīviem Latvijā, kā arī vecos priežu mežus, kuri veidojušies, apaugot ceļojošai āķveida kāpai.

2.2.1. Pludmale

Dabas liegumā dominē grantaini - oļainas pludmales, vietām, nelielos posmos, sastopamas arī smilšainas.

Dabas aizsardzības vērtības

- Pludmale ir dabiska barjera kāpu aizsardzībai no jūras tiešās ietekmes.
- Pavasara un rudens migrāciju laikā pludmalē sastopama liela putnu sugu daudzveidība, kuri barojas ar izskalotajām jūras aļģēm.

Sociālekonomiskās vērtības

Pludmale tiek intensīvi izmantota kā atpūtas vieta. Lielākais noslogojums novērojams vasaras mēnešos. Iecienītākās atpūtas vietas ir: pie Užavas upes grīvas, piekrastes posmā uz ziemeļiem no grīvas, 1,5 km uz dienvidiem no grīvas, Užavas bākas apkārtnē, „Vendzavās” uz dienvidiem no bijušās karaspēka daļas. Pludmalī apmeklē vietējie iedzīvotāji no Užavas, lielā skaitā Ventspils pilsētas iedzīvotāji, kā arī tūristi, kuru skaits pēdējos gados ir palielinājies.

Intensīvi pludmalī noslogo arī zvejnieki, kuri pārvietojas ar traktoriem un apvidus mašīnām.

Ietekmējošie faktori

Pludmalī un tās dabas aizsardzības un sociālekonomisko vērtību ietekmē vairāki faktori:

- vētru un smilšu plūsmas rezultātā mainās pludmales mehāniskais sastāvs un platums;
- no jūras tiek izskaloti sadzīves atkritumi un kokmateriāli, kas piesārņo pludmalī;
- pludmales izmantošana zvejniecības vajadzībām – pludmales virsma tiek mehāniski traucēta (nobraukāta, pārstumta un pārbīdīta);
- rekreācijas rezultātā
 - tiek atstātas ugunsgrāku vietas;
 - tiek novākti oļi.

2.2.2. Jūrmalas kāpas

2.2.2.1. Priekškāpas

Dabas aizsardzības vērtības

Priekškāpas Užavas apkārtnē ir viena no retajām vietām Latvijas teritorijā, kur sastopamas priekškāpas ar jūrmalas zilpodzi *Eryngium maritimum* – retais biotops, kam Latvijas likumdošana paredz mikrolieguma veidošanu (MK 2000.g. 5.dec. noteikumi Nr.421 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu”, MK 2001.g. 30.janv. Noteikumi Nr.45 „Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi”).

Priekškāpās bagātīgi sastopamas 2 augu sugas, kas iekļautas Latvijas īpaši aizsargājamo sugu skaitā (MK 2000.g. 14.nov. noteikumiem Nr.396) – jūrmalas zilpodze un Lēzela vīrcle - Eiropas Savienības Biotopu direktīvas (Council Directive 92/43/EEC) 2. pielikumā minētā suga;

Lielākā daļa no lieguma teritorijā sastopamām priekškāpām ir dabiskas un mazskartas, tādēļ atbilst Eiropas Savienības Biotopu direktīvas (Council Directive 92/43/EEC) 1. pielikumā minētajam biotopam (Kabucis, 2000): 2120 Priekškāpas.

Priekškāpas ir viens no jutīgākajiem biotopiem lieguma teritorijā. Tās nav spējīgas pielāgoties apkārtējās vides prasībām, ja tiek iznīcināts augājs; tad tas spēj atjaunoties tikai ilgstošā laika periodā. Nepieciešams, lai cilvēku un transporta pārvietošanās pa priekškāpām notiktu tikai pa laipām un speciāli ierīkotām nobrauktuvēm.

Socialekonomiskās vērtības

Plašās priekškāpas pie Užavas upes grīvas un uz ziemeļiem no tās ir atpūtnieku iecienītākais objekts, kuru apmeklē ne tikai Užavas ciema un Ventspils pilsētas iedzīvotāji.

Jūrmalas kāpu socialekonomisko vērtību nosaka ne tikai to loma kā rekreācijas resursiem, bet arī naudas izteiksmē grūti aprēķināmās dabas vērtības.

Ietekmējošie faktori

Priekškāpu vērtību ietekmē vairāki faktori:

1. spēcīgās pavasara un rudens vētras,
 - kuras vietām tās spēcīgi noskalo, neļaujot veidoties jaunām priekškāpām, kā rezultātā samazinās priekškāpu augāja bioloģiskā daudzveidība;
 - vietās, kur mehāniskā traucējuma rezultātā iznīcināts augājs veidojas smilšu pārpūtumi, vietām kāpu pārrāvumi;
 - no jūras izskalotie sadzīves atkritumi tiek sapūsti kāpās un to ieplakās;
2. augāja sukcesija – pateicoties augājam, smilšu plūsma tiek samazināta un izveidojas stabila un veca priekškāpa, tādējādi pasliktinās augšanas apstākļi dažām augu sugām, arī jūrmalas zilpodzei;
3. ievazāto sugu izplatīšanās – vietumis priekškāpās sastopamas tādas ekspanzīvas sugas kā krokainā roze, papele, ceriņi, kuras mazina priekškāpu dabiskumu un izkonkurē dabisko augāju;
4. cilvēka izraisītie faktori:
 - kāpu izmīdīšana, izbraukāšana, pārstumšana (pie Užavas upes ietekas) – tādēļ būtu vēlams lieguma teritorijā neorganizēt masu sporta un izklaides pasākumus, kuros piedalās vairāk kā 50 cilvēki,
 - ugunsgrēku un telšu vietas,
 - sadzīves atkritumi.

2.2.2.2. Pelēkās kāpas

Dabas aizsardzības vērtības

Unikāla dabas aizsardzības vērtība ir pelēko kāpu biotopiem:

1. lieguma teritorija ir vienīgā vieta Latvijā, kur sastopamas tik plašas un savdabīgas pelēkās kāpas. Tās veido grants - oļu „tuksnesi”, kurš vietumis sasniedz 500 platumu iekšzemes virzienā. Šie pelēko kāpu biotopi ir cilvēku mazpārveidoti un mazskarti;
2. pelēkajās kāpās bagātīgi sastopamas 6 sugas, kas iekļautas Latvijas īpaši aizsargājamo sugu skaitā (MK 2000.g. 14.nov. noteikumiem Nr.396). Vienīgā vieta Latvijā, kur sastopamas 12 jaunas ķērpju sugas. Sastopama viena no lielākajām un vitālākajām jūrmalas smilšvaboles populācijām. Konstatētas šādas aizsargājamās augu sugas –

Gmelina alise, smiltāja neļķe - Eiropas Savienības Biotopu direktīvas (Council Directive 92/43/EEC) 2. pielikumā minētā suga, pļavas silpurene, sīkziedu plaukšķene;

3. visas pelēkās kāpas veido retie biotopi, kuriem Latvijas likumdošana paredz mikrolieguma veidošanu (MK 2000.g. 5.dec. noteikumi Nr.421 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu”, MK 2001.g. 30.janv. Noteikumi Nr.45 „Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi”):
 - pelēkās kāpas ar krūmiem un kokiem,
 - pelēkās kāpas ar zemu lakstaugu veģetāciju;
4. pelēkās kāpas atbilst Eiropas Savienības Biotopu direktīvas (Council Directive 92/43/EEC) 1. pielikumā minētajam biotopam (Kabucis, 2000): 2130 Ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas; 2170 Pelēkās kāpas ar ložņu kārkli;
5. piekrastē ir neiespējami aplūkot katru biotopu atsevišķi, jo ikviens no tiem ir cieši saistīts ar blakus esošajiem. Tāpēc jūras piekrastes ainavu veido biotopu kompleksi. Pelēkajām kāpām ir būtiska nozīme piekrastes ainavas veidošanā. Uz dienvidiem no Užavas upes grīvas ir ļoti plašas atklātās pelēkās kāpas, vietām ar izklaidus augošām priedēm, bet uz ziemeļiem – pelēkās kāpas ar sīkkrūmiem un priedēm.

Sociālekonomiskās vērtības

Pašlaik pelēkās kāpas gandrīz nemaz netiek izmantotas atpūtai. Cilvēki drīzāk tās uztver kā šķērslī, kas jāpārvar, lai nokļūtu līdz jūrai.

Ietekmējošie faktori

Pelēko kāpu vērtību ietekmē šādi faktori:

- vēja brāzmas – nopūš smalkās smiltis iekšzemes virzienā;
- dabiskā sukcesija – kāpas vietām aizaug ar priedi;
- cilvēka ietekme – izbraukāšana, piegružošana ar sadzīves atkritumiem.

2.2.3. Meži

Dabas aizsardzības vērtības

1. Lielākā daļa (531 ha) dabas lieguma teritorijā sastopamie meži pieskaitāmi potenciāliem meža dabiskiem biotopiem, 68,6 ha jau izveidoti kā meža dabiskie biotopi. Mežu dabas aizsardzības vērtība pieaug, netraucējot un neiejaucoties dabisko procesu norises gaitā. Meži kalpo kā aizsargjosla starp jūrmalas kāpām un Ventspils – Grobiņas šoseju.

2. Mežos konstatētas 9 sugas, kas iekļautas Latvijas īpaši aizsargājamo sugu skaitā (MK 2000.g. 14.nov. noteikumiem Nr.396) – trejdaivu koraļšakne, Skandināvijas klintene, smiltāja, sirdsveida divlape, pļavas silpurene, trejvārpu plakanstaipeknis, vāļišu staipeknis un melnā dzilna. No tām smiltāja neļķe un melnā dzilna ir Eiropas Savienības Biotopu direktīvas (Council Directive 92/43/EEC) 2. pielikumā minētas sugas.

3. Daļa no sausajiem priežu mežiem atbilst Eiropas Savienības Biotopu direktīvas (Council Directive 92/43/EEC) 1. pielikumā minētajiem biotopiem: Mežainas jūrmalas kāpas (kods 2180) un Boreālie meži (kods 9010). Boreālie meži ir prioritāri aizsargājams biotops. Šie biotopi ir īpaši nozīmīgi mežu bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai.

Sociālekonomiskās vērtības

Mežu sociālekonomiskā vērtība ir to koksnes krāja. Tos izmanto arī medībām, pastaigām un atpūtai, ogošanai un sēņošanai. Meži kalpo par dzīves vidi dzīvniekiem.

Ietekmējošie faktori

Meži zaudē savu bioloģisko vērtību galvenokārt rekreācijas ietekmē. Tiek izbraukāta un nomīdīta zemsedze; novācot ogas ar palīgierīcēm; bojāti sīkkrūmi. Meži pielūzti ar atpūtnieku atstātajiem sadzīves atkritumiem un nelegāli izveidotajām atpūtas vietām. Mežizstrādes rezultātā tiek bojāta zemsedze un no mežaudzēm tiek izvāktas kritālas.

2.3. SUGAS KĀ DABAS AIZSARDZĪBAS VĒRTĪBA, TO SOCIĀLEKONOMISKĀ VĒRTĪBA UN TĀS IETEKMĒJOŠIE FAKTORI

Dabas aizsardzības vērtības

Dabas liegumā konstatētas 13 īpaši aizsargājamās sugas (MK 2000.g. 14.nov. noteikumiem Nr.396) un 12 retās sugas (4. tabula). Divas augu sugas – smiltāja neļķe un Lēzela vīrcle un viena putnu suga – melnā dzilna – minēta Eiropas Savienības Biotopu direktīvas (Council Directive 92/43/EEC) 2. pielikumā.

Sociālekonomiskās vērtības

Šīm augu sugām ir arī estētiskā vērtība, kas nodrošina vizuāli pievilcīgu jūras piekrastes ainavu. Piekrastes augi, pārsvarā graudzāles, tiek izmantoti floristikā.

Ietekmējošie faktori

Būtiskākais faktors, kurš apdraud sugu eksistenci, ir pieaugošā rekreācija. Jūras piekrastes kāpu un mežu izbraukāšanas un nomīdīšanas rezultātā tiek bojāta zemsedze un jutīgākās augu sugas izzūd.

4. tabula.

Retās un īpaši aizsargājamās sugas dabas liegumā „Užava”

Suga latīniski	Suga latviski	Apdraudētības kategorija Latvijas Sarkanajā grāmatā	Īpaši aizsargājama suga	Sugai jāveido mikroliegums
Kukaiņi				
<i>Cicindela maritima</i>	jūrmalas smilšvabole	3		
Putni				
<i>Dryocopus martius</i>	Melnā dzilna	3	*	
Paparžaugi un sēkļaugi				
<i>Alyssum gmelinii</i>	Gmelina alise	3	*	
<i>Anthyllis maritima</i>	jūrmalas pārkonamoliņš	3		
<i>Coralorrhiza trifida</i>	trejdaivu koraļsakne	3	*	*
<i>Cotoneaster scandinavicus</i>	Skandināvijas klintene	1	*	*
<i>Dianthus arenarius</i>	smiltāja nelķe		*	
<i>Eryngium maritimum</i>	jūrmalas zilpodze	1	*	
<i>Geranium molle</i>	mīkstā gandrene	1		
<i>Lathyrus maritimus</i>	jūrmalas dedestiņa	2	*	
<i>Linaria loeselii</i>	Lēzela vīrcle	3	*	*
<i>Listera cordata</i>	sirdsveida divlape	3	*	
<i>Lonicera pallasii</i>	Pallasa sausserdis	3		
<i>Lycopodium clavatum</i>	vāļīšu staipekņis	4		
<i>Pulsatilla pratensis</i>	plavas silpurene	4	*	
<i>Silene borysthena</i>	sīkziedu plaušķene	2	*	*
<i>Tragopogon heterospermus</i>	jūrmalas plostbārdis	3		
<i>Vicia lathyroides</i>	dedestiņu vīķis	2		
<i>Diphysastrum tristachyum</i>	trejvārpu plakanstaipekņis	4	*	*
Ķērpji				
<i>Buellia aethalea</i> **				
<i>Cladonia foliacea</i>	lapveida kladonija	1	*	*
<i>Diplotomma epipolium</i> **				
<i>Evernia divaricata</i>	izplestā evernija	2	*	
<i>Fulgensia bracteata</i> **				
<i>Rinodina immersa</i> **				
<i>Rhizocarpon obscuratum</i> **				
<i>Acarospora sinopica</i> **				
<i>Lecanora albescens</i> **				
<i>Lecidella stigmatea</i> **				
<i>Opegrapha rupestris</i> **				
<i>Polysporina simplex</i> **				
<i>Rhizocarpon petraeum</i> **				
<i>Rinodina oculata</i> **				

** Latvijā pirmo reizi konstatēta 2003. gadā Užavas pelēkajās kāpās; Užavas dabas liegums pašlaik ir vienīgā šīs sugas atradne Latvijā.

2.4. TERITORIJAS VĒRTĪBU APKOPOJUMS UN PRETNOSTATĪJUMS

Dabas lieguma vērtību apkopojums un pretnostatījums attēlots 5. tabulā.

5. tabula.

Teritorijas vērtību apkopojums un pretnostatījums

Dabas aizsardzības vērtības	Sociālekonomiskās vērtības
Grantaini oļainas pludmales	Tūrismam, atpūtai un zvejniecībai piemērotas vietas
Dabiskas un mazskartas priekškāpas ar aizsargājamu augu sugu - Lēzela vīrceli, vietām ar retām un Latvijā aizsargājamām jūrmalas zilpodzes augu sabiedrībām	Tūrismam un atpūtai piemērotas vietas
Unikāla jūras piekrastes ainava. Latvijā īpaši aizsargājamie biotopi: pelēkās kāpas ar krūmiem un kokiem, pelēkās kāpas ar zemu lakstaugu veģetāciju, kurās sastopami retas un aizsargājamās ķērpju, ziedaugu un kukaiņu sugas.	Tūrismam un atpūtai piemērotas vietas
Tipiskie piejūras zemienes sausie priežu meži ar Eiropas Savienības biotopu direktīvā minēto mežaino jūrmalas kāpu biotopu. Mežos sastopamas šādas Latvijā aizsargājamās sugas – trejdaivu koraļsakne, Skandināvijas klintene, smiltāja neļķe, sirdsveida divlape, pļavas silpurene, melnā dzilna.	Mežsaimniecībai, medībām un rekreācijai piemērotas vietas.

III DAĻA. TERITORIJAS SAGLABĀŠANAS MĒRĶI

3.1 TERITORIJAS APSAIMNIEKOŠANAS IDEĀLIE JEB ILGTERMIŅA MĒRĶI

Ilgtermiņa mērķis ir saglabāt dabas liegumā „Užava” dzīvotspējīgas īpaši aizsargājamo sugu atradnes un īpaši aizsargājamās jūras piekrastes biotopus, it īpaši jutīgākos – priekškāpas un pelēkās kāpas.

3.2. TERITORIJAS APSAIMNIEKOŠANAS ĪSTERMIŅA MĒRĶIS PLĀNĀ APSKATĪTĀJAM APSAIMNIEKOŠANAS PERIODAM

Dabas lieguma ilgtspējīgas attīstības veicināšanai un nodrošināšanai ar mērķi saglabāt jūrmalas kāpas un piekrastes sausos priežu mežus ar to augu sabiedrībām un aizsargājamām sugām izvirzīti šādi īstermiņa mērķi:

- 3.2.1. saglabāt priekškāpu, pelēko kāpu, kā arī sauso priežu mežu augu sabiedrības un īpaši aizsargājamo biotopus;
- 3.2.2. nodrošināt sabiedrības informēšanu un lieguma teritorijas atzīmēšanu dabā;
- 3.2.3. izveidot ilgtspējīga tūrisma attīstībai nepieciešamo infrastruktūru, kas ļautu liegumu apmeklēt tūristiem, nekaitējot videi;
- 3.2.4. samazināt patreizējo antropogēno slodzi uz jutīgākām ekosistēmām;
- 3.2.5. izstrādāt plānā paredzēto pasākumu efektivitātes novērtēšanas sistēmu, lai vajadzības gadījumā mainītu aizsardzības un apsaimniekošanas pasākumus.

IV DAĻA. TERITORIJAS APSAIMNIEKOŠANAS PASĀKUMI

4.1. APSAIMNIEKOŠANAS PASĀKUMI

Apsaimniekošanas pasākumi (6. tabula) saplānoti pieciem gadiem (2004. – 2009.). Vietas, kurās paredzēts veikt apsaimniekošanas pasākumus, attēlotas [11. pielikumā](#). 6. tabulā sniegtas minimālās izmaksas, kuras nepieciešamas šo pasākumu realizēšanai, kā arī potenciālie darba veicēji vai finansētāji.

Pasākuma prioritāte: I – prioritārs, II – būtisks, III – vēlams.

6. tabula.

Apsaimniekošanas pasākumi no 2004. līdz 2009. gadam

Tabulā lietotie saīsinājumi:

LIFE – Eiropas Savienības LIFE-Nature fonda projekts „Piekrastes biotopu aizsardzība un apsaimniekošana Latvijā”

VAS „L.v.m.” – VAS „Latvijas valsts meži” Ziemeļkurzemes mežsaimniecība

VMD – Valsts Meža dienests, Ventspils virsmežniecības Ventspils mežniecība

RVP – Ventspils reģionālā vides pārvalde

Pašvaldība – ja Užavas upes grīva tiek nodota apsaimniekošanai Užavas pagasta pašvaldībai, tad atpūtas vietas iekārtošanas un autostāvvietas izveidošanas izpildi veicošās institūcijas būs Užavas pagasts un zvejnieku apvienība „Užava”

Mērķis (no 3. nodaļas)	Pasākums	Prioritāte	Vēlamais izpildes termiņš	Izmaksas, izpildi veicošā vai koordinējošā institūcija	Izpildes kvalitātes rādītāji
3.2.1. Reto un īpaši aizsargājamo biotopu saglabāšana	4.1.1. Ceļu satiksmes zīmju izgatavošana un izvietošana (35 gab.)	I	2004.	1 750.- Ls VAS „L.v.m.”	Izvietotas ceļu satiksmes zīmes, pārtraukta autotransporta kustība ārpus norādītiem ceļiem
	4.1.2. Atkritumu izvākšana no mežiem	III	2004. 2005.	200.- Ls VAS „L.v.m.”	
	4.1.3. Šķēršļu izgatavošana un izvietošana uz ceļiem (35 gab.)	I	2004. 2005.	2 800.- Ls VAS „L.v.m.”	
	4.1.4. Lieguma aizsardzības un izmantošanas noteikumu ieviešanas kontrole	I	2004. 2009.	VMD, Ceļu policija, pašvaldība, RVP	
	4.1.5. Izveidotās infrastruktūras uzturēšana	II	2004. 2009..	1000.- Ls gadā VAS „L.v.m.”	
3.2.3. Tūrisma infrastruktūras izveide	4.1.6. Atpūtas vietu iekārtošana (2 vietas)	I	2006.	1 000.- Ls LIFE VAS „L.v.m.” Pašvaldība	Izveidotas atpūtas vietas, autostāvvietas, novērsta nelegālo atpūtas vietu veidošanās
	4.1.7. Autostāvvietu izveidošana (4 gab.)	I	2005.	8 000.- Ls LIFE VAS „L.v.m.” Pašvaldība	
	4.1.8. Mazo (3 automašīnām) autostāvvietu izveidošana (3 gab.)	II	2004. 2008.	600.- Ls VAS „L.v.m.”	
	4.1.9. Atkritumu urnu izvietošana un regulāra izvešana (7 gab.)	I	2004. 2009.	100.- Ls gadā VAS „L.v.m.”	
	4.1.10. Tualešu uztādīšana (5 gab.)	II	2005.	2 500.- Ls VAS „L.v.m.”	

Mērķis (no 3. nodaļas)	Pasākums	Prioritāte	Vēlamais izpildes termiņš	Izmaksas, izpildi veicošā vai koordinējošā institūcija	Izpildes kvalitātes rādītāji
3.2.4. Antropogēnās slodzes samazināšana uz jutīgākajiem biotopiem	4.1.11. Gājēju laipu izgatavošana un izvietošana (0,4 km)	I	2004. 2006.	1 900.- Ls LIFE VAS „L.v.m.”	Izvietotas gājēju laipas, novērsta jaunu pārrāvumu veidošanās priekšākās
	4.1.12. Norobežojošo šķēršļu izvietošana gar ceļiem (2,7 km)	I	2004. 2005.	3 000.- Ls VAS „L.v.m.”	
3.2.2. Lieguma teritorijas atzīmēšana dabā	4.1.13. Informācijas zīmju izgatavošana un izvietošana (25 gab.)	I	2004.	700.- Ls VAS „L.v.m.”	Izvietotas informācijas zīmes un stendi, izdots informatīvs buklets
	4.1.14. Informatīvo stendu izgatavošana un izvietošana (7 gab.)	II	Līdz 2006.	2 100.- Ls LIFE VAS „L.v.m.”	
	4.1.15. Informatīvā bukleta sagatavošana un izveide (30 000 gab.)	III	Līdz 2009.	2 000.- Ls	
3.2.5. Pasākumu novērtēšana	4.1.16. Biotopu un sugu monitoringa metodikas izstrādāšana	II	.	LU Bioloģijas fakultāte	Izstrādāta biotopu un sugu monitoringa metodika; monitoringa rezultāti
	4.1.17. Monitoringa veikšana	II	Līdz 2008.	LU Bioloģijas fakultāte	

Mērķis: Saglabāt priekškāpu, pelēko kāpu, kā arī sauso priežu mežu augu sabiedrības un īpaši aizsargājamus biotopus (3.2.1), izveidot tūrisma attīstībai nepieciešamo infrastruktūru (3.2.3.), samazināt antropogēno slodzi uz jutīgākajām ekosistēmām (3.2.4.)

Tā kā lieguma teritorijā esošais jūras piekrastes biotopu komplekss ir nozīmīgs bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai ne tikai Latvijas, bet arī Eiropas mērogā, tad jānovērš īpaši aizsargājamo sugu un īpaši aizsargājamo biotopu izbradāšana, izbraukāšana un piesārņošana ar sadzīves atkritumiem. Tas panākams, ierobežojot piekļūšanu jūras piekrastei, samazinot rekreācijas intensitāti un izveidojot atpūtai nepieciešamo infrastruktūru. Ņemot vērā, ka ar katru gadu palielinās atpūtnieku skaits lieguma teritorijā, nav iespējams pilnīgi aizliegt iespēju pārvietoties īpaši jutīgajās priekškāpās un pelēkajās kāpās. Tādēļ paredzēta iespēja apmeklēt jūras piekrasti.

4.1.1. Ceļu satiksmes zīmju izvietošana

Lai novērstu autotransporta destruktīvo ietekmi uz meža un pelēko kāpu zemsedzi, paredzēts novērst tā iebraukšanu lieguma teritorijā, izņemot pa galvenajiem meža ceļiem ([11. pielikums](#)). Šim nolūkam jāuzstāda ceļu satiksmes zīme „Iebraukt aizliegts”. Zīmes jāuzstāda pie visiem ceļiem, kuri ved lieguma teritorijā, izņemot galvenos meža ceļus. Ieteicams izvietot aptuveni 35 zīmes. Zīmju izvietošanas vietas un lietderība pirms izvietošanas jāaskaņo ar VAS „Latvijas valsts meži” Ziemeļkurzemes mežsaimniecību.

4.1.2. Šķēršļu izvietošana uz ceļiem

Rēķinoties ar iepriekšējo gadu pieredzi Ventspils rajonā, papildus ceļu satiksmes zīmēm jāizveido barjeras. Ja barjeras tiek ignorētas un autotransports nobrauc no vispārējās ietošanas ceļiem, tad tās nepieciešams slēgt. Atslēgām vajadzētu atrasties pie sekojošām iestādēm: VAS „Latvijas valsts meži” Ziemeļkurzemes mežsaimniecībai (2 komplekti), Ventspils virsmežniecībai (3 komplekti), Ventspils reģionālai vides pārvaldei (1 komplekts), Užavas pagasta padomei (1 komplekts), medību kolektīviem (2 komplekti), kā arī zvejniekiem, kuri lieto lieguma teritorijā esošos laivu pievešanas ceļus.

4.1.3. Atkritumu izvākšana

Jālikvidē visas atkritumu izgāztuves, kuras iepriekš jāapzina.

4.1.4. Izveidotās infrastruktūras uzturēšana

Uzturēt izveidoto infrastruktūru, paredzot sabojāto elementu (zīmes, barjeras, laipas u.c.) atjaunošanu un tuaļu izvešanu.

4.1.5. Lieguma aizsardzības un izmantošanas noteikumu ievērošanas kontrole

Līdz šim esošā kontrole ir bijusi mazefektīva. Nepieciešams pastiprināt teritorijas kontroli, lai nodrošinātu paredzēto apsaimniekošanas pasākumu efektivitāti.

4.1.6. Atpūtas vietu iekārtošana

Atpūtas vietās ieteicams izveidot pāris solus, galdus, iekārtot ugunsкура un telšu vietas. Atpūtas vietas pieļaujams izveidot sekojošās vietās: 1) uz ziemeļiem no Užavas upes grīvas (147. kvartāla 7. nogabals – 10 teltīm); 2) pie Užavas bākas (215. kvartāla 5. nogabals – 5 teltīm). Užavas upes labajā krastā (pie telšu vietām) iespējams ierīkot pludmales volejbola laukumu.

4.1.7. Autostāvvietu izveidošana

Autostāvvietu izveidošana pieļaujama pie Užavas upes grīvas - blakus Kangrotu kapsētai, uz ziemeļiem no Užavas bākas. Pie šīm autostāvvietām ieteicams izveidot jau iepriekš minētās atpūtas vietas, novietot atkritumu urnas, tualetes, kā arī informatīvos standus ar informāciju par liegumu un dabas aizsardzības prasībām. Autostāvvietu bez atpūtas vietām pieļaujams ierīkot pie lieguma dienvidu robežas un 3 km uz dienvidiem no Užavas upes grīvas.

4.1.8. Mazo (3 automašīnām) autostāvvietu izveidošana

Uz ziemeļiem no Užavas upes grīvas pelēkās kāpas šķērso labas kvalitātes ceļš, kurš stiepjas visa lieguma ziemeļu daļas garumā. Tā kā šo ceļu intensīvi izmanto atpūtnieki, būtu vēlams visa ceļa garumā ik pa posmam (aptuveni ik pēc 200 m) izveidot nelielas autostāvvietas gar ceļa malām, kur novietot 3 automašīnas, lai novērstu automašīnu iebraukšanu un novietošanu pelēkajās kāpās.

4.1.9. Atkritumu urnu izvietošana

Atkritumu urnas vēlams izvietot vismaz septiņās vietās ([11. pielikums](#)), jānodrošina to regulāra izvešana.

4.1.10. Tuaļu uzstādīšana

Vēlams uzstādīt 5 saliekamās sausās tualetes (stāvlaukumos un vienā no mazajiem stāvlaukumiem).

4.1.11. Gājēju laipu izvietošana

Gājēju laipas nepieciešamas, lai pasargātu kāpu augāja izbradāšanu un novērstu jaunu kāpu pārrāvumu veidošanos. Laipas izvietošanas vairākās vietās posmā no lieguma ziemeļu robežas līdz Užavas upes grīvai, iepretī īpašumam „Ievziedi”, atpūtas vietā pie Užavas bākas un pie lieguma dienvidu robežas.

4.1.12. Norobežojošo šķēršļu izvietošana gar ceļiem

Norobežojošie šķēršļi (koka žogs 50 cm augstumā) nepieciešami, lai novērstu iebraukšanu kāpās. Šādi šķēršļi jānovieto visa ceļa „lieguma ziemeļu robeža – Užavas upes grīva” garumā, abpus laivu ceļiem no meža kontaktjoslas līdz pludmalei.

Nodrošināt lieguma teritorijas atzīmēšanu dabā (3.2.2.)

4.1.13. Informācijas zīmju izvietošana

Lai atzīmētu lieguma teritoriju dabā, nepieciešams izvietot informatīvās zīmes (saskaņā ar MK 2003.g. 22.jūl. noteikumiem Nr.415) gar lieguma robežām. Ieteicams izvietot aptuveni 25 zīmes. Zīmju izvietošanas vietas un lietderība pirms izvietošanas jāsaprot ar VAS „Latvijas valsts meži” Ziemeļkurzemes mežsaimniecību.

4.1.14. Informatīvo stendu izvietošana

Jāizvieto informatīvie stendi, lai informētu potenciālos lieguma apmeklētājus par tā dabas vērtībām, kā arī atļautajām un neatļautajām darbībām dabas liegumā. Paredzēts izvietot 7 stendus: autostāvvietās, vietās, kur dabas lieguma robeža pienāk pie šosejas Ventspils – Grobiņa (219. kvartāla 22. nogabals un 236. kvartāla 7. nogabals) un uz ceļa, kurš šķērso lieguma ziemeļu robežu.

4.1.15. Informatīvā bukleta sagatavošana un iespiešana

Lai informētu lieguma apmeklētājus par dabas vērtībām liegumā un to nozīmi Latvijā un Eiropā, būtu vēlams izveidot bukletu, kurš būtu pieejams tūrisma informācijas centros, pašvaldībā un ar tūrisma infrastruktūru (viesnīcas, kempingi) saistītajos objektos. Pareiz sagatavota informatīvā lapa, kura pieejama Užavas pagasta padomē un LU Bioloģijas fakultātē ([12. pielikums](#))

Izstrādāt plānā paredzēto pasākumu efektivitātes novērtēšanas sistēmu, lai vajadzības gadījumā mainītu aizsardzības un apsaimniekošanas pasākumus (3.2.5.)

4.1.16. Biotopu un sugu monitoringa metodikas izstrādāšana

Izstrādāt metodiku jūras piekrastes augu sabiedrību novērošanai lieguma teritorijai, lai konstatētu un novērtētu rekreācijas slodzi.

4.1.17. Monitoringa veikšana

Veikt regulāru īpaši aizsargājamo sugu atradņu un īpaši aizsargājamo biotopu stāvokļa novērtēšanu.

4.2. IETEICAMĀIS ZONĒJUMS

4.2.1. Regulējamā režīma zona

Izveidota, lai nodrošinātu aizsargājamo sugu un aizsargājamo biotopu saglabāšanos un jūras piekrastes ekosistēmu kompleksu dabisko attīstības procesu. Regulējamā režīma zona aizņem 607,3 ha.

Regulējamā režīma zonā jāiekļauj kvartālu josla gar jūras piekrasti ([5. pielikums](#)), kurā aizliedzama mežsaimnieciskā darbība. Gandrīz pusi no šīs teritorijas klāj mežaudzes, kuras sasniegs galvenās cirtes vecumu 10 līdz 20 gadu laikā un tajās nav nepieciešama kopšana. Pārsvārā tie ir sila tipa meži, ar nabadzīgu ķērpju – pelēko kāpu augu zemsedzi, kura ir ļoti jutīga un kokmateriālu treilēšanas rezultātā tiks iznīcināta. Arī iegūstamais kokmateriālu sortiments nav kvalitatīvs un ekonomiski izdevīgs, savukārt no bioloģiskās daudzveidības viedokļa šādas „cūku priedes” (gan augošas, gan kaltušas, gan to kritalas) ir neatņemama meža dzīves vides un dabiska meža struktūras elements.

4.2.2. Dabas lieguma zona

Izveidota, lai saglabātu jūras piekrastes mežu bioloģisko daudzveidību un nodrošinātu tās ilgtspējīgu attīstību. Dabas lieguma zona aizņem 2710 ha lielu platību, 641 ha veido sauszeme.

Dabas lieguma zonā iekļaujami pārējie meža kvartāli. Šajā zonā aizliedzama galvenā cirte. Kopšanas cirtes veicamas līdz galvenās cirtes vecumam (jo aktuālas ir sveķa vēža invāzijas) tā, lai paliekošās audzes šķērslaukums nebūtu zem šķērslaukuma, kurš sniegts „Dabas lieguma „Užava” individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu projekta”

3. pielikumā. Šīs tabula ņemta no VAS „Latvijas valsts meži” iekšējiem noteikumiem, jo pēdējos gados pierādījies, ka LR MK 2000. gada 9. aprīļa noteikumos Nr.152 „Noteikumi par koku ciršanu meža zemēs” noteiktais minimālais šķērslaukums sausos priežu mežos ir pārāk zems un samazina mežu bioloģisko daudzveidību un nodrošina tikai to ilgtspējīgas attīstības ekonomisko aspektu. Veicot kopšanas cirtes dabas lieguma zonā, saglabājami visi koki ar lieliem dobumiem, visi iepriekšējo aprites ciklu palikušie koki, liela izmēra kritālas, kuru diametrs pārsniedz 50 cm. Mežaudzes, kuras pārsniegušas galvenās cirtes vecumu, galvenokārt atrodas uz unikālā ģeomorfoloģiskā veidojuma āķveida kāpas, tādēļ to izciršana iznīcinātu šo mežu ainavisko nozīmi. Šī mežainā kāpa kalpo kā dabisks šķērslis, kas izolē jūras kāpu un sauso priežu mežu kompleksu no apmeklētāju pieplūduma un šosejas ietekmes. Mežsaimnieciskā darbība šajā teritorijā būtu veicama laika posmā no 1. augusta līdz 15. aprīlim, jo tādējādi netiek traucēta dzīvnieku vairošanās, novērojama mazāka zemsedzes bojāšana (sūnas un ķērpji ir mitri vai zem sniega), atpūtnieki gandrīz nemaz neapmeklē liegumu un neveidosies problēmas ar meža izbraukāšanu.

4.2.3. Dabas parka zona

Izveidota, lai saglabātu kultūrvēsturiskās vērtības, tradīcijas un nodrošinātu atpūtas iespējas lieguma teritorijā un tā aizņem tikai 7,7 ha no lieguma teritorijas.

Tajā iekļauta Užavas bāka, Jūras spēku bataljona postenis „Ielejas” un Užavas upes grīva. Lai šie īpašumi varētu netraucēti pildīt savas funkcijas, uz viņiem attiecināmas īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējo aizsardzības un izmantošanas noteikumu prasības, kas attiecas uz dabas parkiem. Papildus atļauts veikt būvniecību, kas nepieciešama, lai nodrošinātu šo objektu specifisko funkciju pildīšanu, kā arī tūrisma infrastruktūras izveidi Užavas bākas un Užavas upes grīvas teritorijā.

V DAĻA. PLĀNA IEVIEŠANA UN ATJAUNOŠANA

5.1. PLĀNA IEVIEŠANAS PRAKTISKIE ASPEKTI

Plāns jāievieš 5 gadu laikā pēc tā apstiprināšanas. Nepieciešamības gadījumā plānu var papildināt vai tajā veikt korekcijas.

Plānā paredzētos apsaimniekošanas pasākumus galvenokārt veiks un koordinēs: Užavas pagasta padome, VAS „Latvijas valsts meži” Ziemeļkurzemes mežsaimniecība, LU Bioloģijas fakultāte LIFE projekta „Piekrastes biotopu aizsardzība un apsaimniekošana Latvijā” ietvaros.

Likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” paredz, ka teritorijas saglabāšanu, uzturēšanu un pārvaldi finansē no valsts budžeta līdzekļiem. Pašvaldībai ir tiesības izmantot ienākumus no bezpeļņas organizāciju saimnieciskās darbības un ziedojumus naudas līdzekļu vai mantas veidā, kā arī līdzekļus no naudas sodiem un videi nodarīto zaudējumu atlīdzības, kas iegūti par šo teritoriju aizsardzības un izmantošanas noteikumu pārkāpumiem. Aizsargājamo teritoriju saglabāšanai un uzturēšanai var izveidot arī speciālus fondus. Šiem nolūkiem ir iespējams arī pieprasīt līdzekļus Vides ministrijā.

Līdzekļus lieguma apsaimniekošanai var iegūt arī iesaistoties dažādos starptautiskajos projektos. Tā piemēram, ES LIFE-Nature fonda projekta „Piekrastes biotopu aizsardzība un apsaimniekošana Latvijā” ietvaros tiks iztērēti 21 730 EURO, lai realizētu daļu no paredzētajiem apsaimniekošanas pasākumiem.

5.2. PLĀNA ATJAUNOŠANA

Plāns paredzēts 10 gadiem, sākot no tā apstiprināšanas. Piecos gados nepieciešams paveikt ieplānotos apsaimniekošanas pasākumus.

5.3. NEPIECIEŠAMIE GROZĪJUMI TERITORIJAS PLĀNOJUMOS

Tā kā Užavas pagastam teritorijas attīstības plāns un teritorijas plānojums ir tikai tapšanas stadijā, tad izstrādes gaitā nepieciešams tajā iekļaut dabas aizsardzības plānā noteikto zonējumu un apsaimniekošanas pasākumus.

5.4. TERITORIJAS ROBEŽU MAIŅA

Patreizējā dabas lieguma „Užava” robežas nepieciešams paplašināt, lai nodrošinātu aizsargājamo sugu un biotopu saglabāšanu. Robežu paplašinājums notiks *Natura 2000* aizsargājamo dabas teritoriju tīkla izveides ietvaros.

Paplašinātā dabas lieguma „Užava” robežu apraksts:

Ventspils rajons, Užavas pagasts

Ventspils virsmežniecība, Ventspils mežniecība

Nr.p. k.	Robežposma numurs pēc plāna	Pa kādiem plāna situācijas elementiem robeža noteikta
1.	1-2	No jūras krasta saskares punkta ar kvartālstīgas 141/144 turpinājumu uz austrumiem līdz 142., 143., 145. un 146. kvartāla robežu krustpunktam
2.	2-3	Uz dienvidiem pa kvartālstīgu 145/146 līdz 148. kvartālam
3.	3-4	Uz rietumiem pa kvartālstīgu 145/148 līdz 145., 147. un 148. kvartāla robežu krustpunktam
4.	4-5	pa kvartālstīgu 147/148 uz dienvidiem un rietumiem, apliecot 147. kvartālu, līdz Užavas upes vidum
5.	5-16	Uz rietumiem pa valsts meža robežu līdz Užavas upes vidum
6.	16-17	Uz rietumiem pa Užavas upi līdz valsts meža un zemes īpašuma „Treijas” (kadastra Nr.98780030140) robežai
7.	17-26	Uz dienvidiem un dienvidaustrumiem pa valsts meža robežu, apliecot zemes īpašumus (kadastra Nr.98780030140 un 98780030137), līdz kvartālstīgai 209/210
8.	26-27	Uz dienvidiem pa kvartālstīgu 209/210 un 211/212 līdz 211., 212., 213. un 214. kvartāla robežu krustpunktam
9.	27-28	Uz austrumiem pa kvartālstīgu 212/214 līdz valsts meža robežai (214. kvartāla 9. nogabala austrumu stūrim)
10.	28-56	Uz dienvidiem pa valsts meža robežu līdz 236., 237., 239. un 240 kvartāla robežu krustpunktam
11.	56-59	Uz rietumiem pa kvartālstīgu 236/239 un 235/238 līdz krasta saskares punktam ar jūru
12.	59-60	Uz rietumiem pa kvartālstīgas 235/238 turpinājumu līdz 21°23' meridiānai
13.	60-61	Uz ziemeļiem pa 21°23' meridiānu līdz kvartālstīgas 141/144 turpinājumam
14.	61-1	Uz austrumiem pa kvartālstīgas 141/144 turpinājumu līdz sākumpunktam

5.5. DABAS LIEGUMA „UŽAVA” INDIVIDUĀLO AIZSARDZĪBAS UN IZMANTOŠANAS NOTEIKUMU PROJEKTS

1. Noteikumi nosaka dabas lieguma „Užava” (turpmāk – liegums) individuālo aizsardzības un izmantošanas kārtību, kā arī tā funkcionālo zonējumu, lai nodrošinātu teritorijai raksturīgo jūras piekrastes ekosistēmu kompleksa saglabāšanu un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu aizsardzību.
2. Lieguma teritorijā ir spēkā īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, ja šajos noteikumos nav noteikts citādi.
3. Liegumā ir noteiktas šādas funkcionālās zonas:
 - 3.1. regulējamā režīma zona;
 - 3.2. dabas lieguma zona;
 - 3.3. dabas parka zona.
4. Lieguma platība ir 3225 ha. Lieguma funkcionālo zonu shēma noteikta šo noteikumu [1. pielikumā](#), funkcionālo zonu robežas – šo noteikumu [2. pielikumā](#).
5. Visā lieguma teritorijā aizliegts:
 - 5.1. nobraukt no vispārējās lietošanas ceļiem – noteikts šo noteikumu [1. pielikumā](#), ja tas nav saistīts ar šo teritoriju apsaimniekošanu vai uzraudzību;
 - 5.2. trokšņot, traucējot dabas ekosistēmas, lieguma teritorijas apmeklētājus;
 - 5.3. organizēt armijas mācības;
 - 5.4. veidot savvaļas dzīvnieku piebarošanas lauciņus meža laucēs;
 - 5.5. cirst augošas priedes, kas vecākas par 100 gadiem, izņemot bīstamo koku ciršanu un novākšanu;
 - 5.6. veikt labiekārtošanas darbus un citus teritorijas pārveidošanas darbus bez saskaņošanas ar nozaru ekspertu, kurš tiesīgs sniegt atzinumus par mikroliegumu izveidošanu;
 - 5.7. veikt būvniecību, izņemot 13. punktā minētajos gadījumos.
6. Visā lieguma teritorijā pieļaujama koku ciršana ārkārtas situāciju seku likvidēšanai, kā arī meža kaitēkļu masveida savairošanās un slimību izplatību novēršanai un vējgāžu, vējlaužu un snieglaužu seku likvidēšanai pēc Valsts meža dienesta sanitārā un nozaru eksperta, kurš tiesīgs sniegt atzinumus par mikroliegumu izveidošanu atzinuma.
7. Aizliegts publicēt informāciju, kura var kaitēt lieguma aizsardzībai un apsaimniekošanai.
8. Regulējamā režīma zona ir izveidota, lai nodrošinātu īpaši aizsargājamo sugu un īpaši aizsargājamo biotopu saglabāšanos un jūras piekrastes ekosistēmu kompleksu dabiskos attīstības procesus.
9. Regulējamā režīma zonā ir aizliegta jebkāda saimnieciskā un cita veida darbība, izņemot šādas darbības:
 - 9.1. teritorijas apmeklēšana;
 - 9.2. ugunsdrošības un glābšanas pasākumi;
 - 9.3. apsaimniekošanas pasākumi, kas nepieciešami reto un īpaši aizsargājamo sugu un biotopu saglabāšanai un iekļauti dabas aizsardzības plānā;
 - 9.4. akmeņu un oļu vākšana ne vairāk, nekā var noturēt saujā.
 - 9.5. ogošana un sēņošana;
 - 9.6. medības saskaņā ar medības regulējošiem normatīvajiem aktiem;
 - 9.7. zveja;
 - 9.8. zvejniecības vajadzībām nobraukt ar motorizēto transportu līdz jūrai pa laivu pievešanas ceļiem;
 - 9.9. peldēšanās;
 - 9.10. atpūtas vietu un stāvlaukumu izveidošana saskaņā ar dabas aizsardzības plānu;
 - 9.11. celt teltis, kurt ugunscurus un novietot transportu īpaši tam paredzētās un labiekārtotās vietās.
10. Dabas lieguma zona ir izveidota, lai saglabātu jūras piekrastes sauso priežu mežu, kā arī jūras akvatorijas bioloģisko daudzveidību un nodrošinātu tās ilgtspējīgu attīstību.
11. Dabas lieguma zonā ir spēkā īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējo aizsardzības un izmantošanas noteikumu prasības, kas attiecas uz dabas liegumiem. Papildus atļauts veikt kopšanas cirtes priežu audzēs līdz galvenās cirtes vecumam. Kopšanas cirtes rezultāta mežaudzes šķērslaukums nedrīkst kļūt mazāks par šķērslaukumu, kurš noteikts šo noteikumu [3. pielikumā](#).

12. Dabas parka zona izveidota, lai saglabātu kultūrvēsturiskās vērtības un nodrošinātu atpūtas iespējas.
13. Dabas parka zonā ir spēkā īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējo aizsardzības un izmantošanas noteikumu prasības, kas attiecas uz dabas parkiem. Papildus atļauts:
 - 13.1. būvniecība īpašumā „Užavas bāka” (kadastra Nr. 98780050027), ja tā nepieciešama bākas uzturēšanai un tūrisma infrastruktūras izveidei;
 - 13.2. būvniecība īpašumā „Ielejas” (kadastra Nr. 98780050112), ja tā nepieciešama valsts aizsardzības funkciju nodrošināšanai;
 - 13.3. laivu pietātnes izveide Užavas upē un ar to saistītie upes gultnes pārveides darbi (padziļināšana līdz 2,5 metru dziļumam), kā arī glābšanas stacijas izveide upes labajā krastā pēc pozitīva ietekmes uz vidi novērtējuma saņemšanas.
14. Liegumā nepieciešams veikt dabas aizsardzības plānā paredzētos pasākumus īpaši aizsargājamo sugu, to dzīvotņu, kā arī īpaši aizsargājamo biotopu saglabāšanai.

Dabas lieguma „Užava”
individuālo aizsardzības un
izmantošanas noteikumu
1. pielikums

Dabas lieguma „Užava” robeža un funkcionālā zonējuma shēma

(Skatīt «Dabas lieguma „Užava” dabas aizsardzības plāna» [5. pielikumu](#))

Dabas lieguma „Užava”
individuālo aizsardzības un
izmantošanas noteikumu
2. pielikums

Dabas lieguma „Užava” funkcionālo zonu robežas

1. Regulējamā režīma zona

Ventspils rajons

Užavas pagasts

1.1 Kvartāli: 144

145

147 1. nogabals daļēji

2. nogabals daļēji

3.-6. nogabali

8.-10. nogabali

209 1. nogabals daļēji

2. nogabals daļēji

211

213

215

220

223

226

228

231

235

1.2. Saimniecība „Oļi” kadastra Nr.98780050099

Ventspils virsmežniecība

Ventspils mežniecība

2. Dabas lieguma zona

Ventspils rajons

Užavas pagasts

2.1. Kvartāli: 214

216

217

218

219

221

222

224

225

227

229

232

236

2.2. Saimniecība „Aizvēji” kadastra Nr.98780030306

2.3. Jūras akvatorija.

Ventspils virsmežniecība

Ventspils mežniecība

3. Dabas parka zona

Ventspils rajons

Užavas pagasts

3.1. Užavas bāka kadastra Nr.98780050027

3.2. Robežsargu postenis „Ielejas” kadastra Nr.98780050112

3.3. Kvartāli: 147 1. nogabals daļēji

2. nogabals daļēji

7. nogabals

209 1. nogabals daļēji

2. nogabals daļēji

Ventspils virsmežniecība

Ventspils mežniecība

Dabas parka zonas Užavas upes grīvas posma robežu apraksts

Nr.p.k.	Robežposmu numurs pēc plāna	Pa kādiem plāna situācijas elementiem robeža noteikta
1.	R1-R2	No jūras krasta saskares punkta ar 147. kvartāla 7. nogabala ziemeļu malas turpinājumu uz austrumiem līdz šā nogabala ziemeļu austrumu stūrim
2.	R2-R3	Uz dienvidiem pa 147. kvartāla 7. nogabala austrumu malu līdz Kangrotu kapsētai (kadastra Nr. 9878010084)
3.	R3-R4	Uz rietumiem pa valsts meža robežu līdz Kangrotu kapsētas ziemeļrietumu stūrim
4.	R4-R5	Uz dienvidiem pa valsts meža robežu līdz Kangrotu kapsētas dienvidrietumu stūrim
5.	R5-R6	Uz rietumiem pa valsts meža robežu līdz Užavas upes krastam
6.	R6-R77	Uz rietumiem no Užavas upes krasta līdz upes vidum
4.	R7-R8	Uz dienvidiem pa Užavas upi līdz tiltam
5.	R8-R9	Uz rietumiem no tilta pa tilta turpinājumu līdz jūras krasta saskares punktam
6.	R9-R1	Uz ziemeļiem pa jūras krasta līniju līdz sākumpunktam

Priežu mežaudzes pirmā stāva koku minimālais šķērslaukums kvadrātmetros uz hektāra atkarībā no koku vidējā augstuma

Valdaudzes vidējais augstums	Sl, Mr		Ln		Dm
	Tīraudze, skuju koku mistraudze	Priežu un lapukoku mistraudze	Tīraudze, skuju koku mistraudze	Priežu un lapukoku mistraudze	Visas audzes
10	13	11	12	10	12
11	14	12	13	11	13
12	15	14	14	13	13
13	17	15	15	14	14
14	18	16	16	14	14
15	20	18	17	16	16
16	21	19	19	17	17
17	23	20	21	18	18
18	24	21	22	19	19
19	25	22	24	20	20
20	26	23	25	22	22
21	27	24	26	24	23
22	27	24	27	25	25
23	28	25	28	26	26
24	28	25	28	27	27
25	29	25	29	27	28
26					29
27					30
28					30

PIELIKUMI

1. pielikums. Likums par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām	36
I nodaļa Vispārīgie noteikumi	36
II nodaļa Aizsargājamo teritoriju kategorijas	36
III nodaļa Aizsargājamo teritoriju izveidošanas kārtība	37
IV nodaļa Aizsargājamo teritoriju saglabāšanas nodrošināšana	37
V nodaļa Aizsargājamo teritoriju saglabāšanas, uzturēšanas un aizsardzības finansēšana	39
VI nodaļa Aizsargājamo teritoriju valsts kadastrs un zinātniskie pētījumi	39
VII nodaļa Zemes īpašums, zemes lietošana un privatizācija aizsargājamās teritorijās	40
VIII nodaļa Atbildība par aizsargājamās teritorijas aizsardzības un izmantošanas noteikumu pārkāpšanu	41
IX nodaļa Aizsargājamo teritoriju statusa likvidēšana	41
X nodaļa Starptautiskā sadarbība aizsargājamo teritoriju izveidošanā un saglabāšanā	41
Pārejas noteikumi	42
2. pielikums. „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” (saīsināts variants).....	43
I. Vispārīgie jautājumi.....	43
V. Dabas liegumi.....	43
IX. Noslēguma jautājums.....	44
Informatīva atsauce uz Eiropas Savienības direktīvām	45
1. pielikums Ministru kabineta 2003. gada 22. jūlija noteikumiem Nr. 415 Informatīvā zīme aizsargājamo teritoriju apzīmēšanai un tās lietošanas kārtība	45
3. pielikums. Nozaru ekspertu, kuri tiesīgi sniegt atdzinumus par mikroliegumu izveidošanu, saraksts (saīsinātais variants)	46
Nozaru ekspertu pārstāvēto institūciju adreses un tālruni	49
4. pielikums. Aizsargjoslu likums – saīsināts variants.....	50
I nodaļa. Vispārīgie noteikumi	50
II nodaļa. Vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas	50
III nodaļa. Eksploatācijas aizsargjoslas	52
IV nodaļa. Sanitārās aizsargjoslas	54
VI nodaļa. Aizsargjoslu izveidošanas pamatprincipi un īpašuma lietošanas tiesību aprobežojumi tajās	54
VII nodaļa. Aizsargjoslu uzturēšana un to stāvokļa kontrole	58
VIII nodaļa. Nobeiguma noteikums	59
Pārejas noteikumi	59
5. pielikums. Dabas lieguma „Užava” robeža un funkcionālā zonējuma shēma	61
6. pielikums. Užavas stāvkrasta joslas kāpas ar Latvijā lielāko iekšzemes virzienā pārceļojušo āķveida kāpu	62
7. pielikums. Krasta josla starp Užavas ieteku un Melnragu (fragments)	63
8. pielikums. Dabas liegumā „Užava” sastopamie pelēko kāpu ķērpji.....	64
9. pielikums. Dabas lieguma „Užava” biotopu karte	66
9^a. pielikums. Dabas lieguma «Užava» Latvijā un Eiropā īpaši aizsargājamie sauszemes biotopi.....	67
10. pielikums. Dabas lieguma „Užava” mežaudžu plāns	68
11. pielikums. Dabas liegumā „Užava” plānoto apsaimniekošanas pasākumu shēma.....	69
12. pielikums. Informatīvā lapa.....	70
13. pielikums. Dabas lieguma „Užava” uzraudzības grupas sanāksmju protokoli	72
Dabas lieguma „Užava” dabas aizsardzības plāna izstrādes uzraudzības grupas sanāksmes protokols Nr. 1	72
Dabas lieguma „Užava” dabas aizsardzības plāna, izstrādes uzraudzības grupas sanāksmes protokols Nr. 2	73
Dabas lieguma „Užava” dabas aizsardzības plāna izstrādes uzraudzības grupas sanāksmes protokols Nr. 3	74
Dabas lieguma „Užava” dabas aizsardzības plāna izstrādes uzraudzības grupas sanāksmes protokols Nr. 4	75
14. pielikums. Dabas lieguma „Užava” dabas aizsardzības plāna sabiedriskās apspriedes protokols	76
Dabas lieguma „Užava” dabas aizsardzības plāna publiskā apspriešanas protokols Nr. 1	76
Ierosinājumi un iebildumi dabas lieguma „Užava” dabas aizsardzības plānam (turpmāk tekstā DAP) pēc publiskās apspriešanas (15.10.2003.)	80
15. pielikums. Dabas lieguma „Užava” robežas	82
16. pielikums. Īpaši aizsargājamie biotopi dabas liegumā „Užava”	83
Biotopi, kas aizsargājami saskaņā ar LR MK „Noteikumiem par īpaši aizsargājamo biotopu sarakstu” (Nr. 421, 2000).....	83
Biotopi, kas aizsargājami saskaņā ar Eiropas Padomes direktīvu „Par dabīgo biotopu, savvaļas augu un dzīvnieku sugu aizsardzību” (1992)	83

1. pielikums. Likums par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām

LATVIJAS REPUBLIKA
02.03.1993.

AUGSTĀKĀ PADOME

*Ar grozījumiem, kas izsludināti līdz 2003.gada 11.decembrim.
Grozījumi: (30.10.1997., 28.02.2002., 12.12.2002., 20.11.2003.)*

I nodaļa

Vispārīgie noteikumi

1.pants. Likuma uzdevumi

Likuma uzdevums ir:

- 1) noteikt īpaši aizsargājamo dabas teritoriju sistēmas pamatprincipus;
- 2) noteikt īpaši aizsargājamo dabas teritoriju veidošanas kārtību un pastāvēšanas nodrošinājumu;
- 3) noteikt īpaši aizsargājamo dabas teritoriju pārvaldes, to stāvokļa kontroles un uzskaites kārtību;
- 4) savienot valsts, starptautiskās, reģionālās un privātās intereses īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidošanā, saglabāšanā, uzturēšanā un aizsardzībā.

2.pants. Likuma objekti

- (1) Likuma objekti ir īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (turpmāk - aizsargājamās teritorijas).
- (2) Aizsargājamās teritorijas ir ģeogrāfiski noteiktas platības, kas atrodas īpašā valsts aizsardzībā saskaņā ar kompetentu valsts varas un pārvaldes institūciju lēmumu un tiek izveidotas, aizsargātas un apsaimniekotas nolūkā:
 - aizsargāt un saglabāt dabas daudzveidību (retas un tipiskas dabas ekosistēmas, aizsargājamo sugu dzīves vidi, savdabīgas, skaistas un Latvijai raksturīgas ainavas, ģeoloģiskos un ģeomorfoloģiskos veidojumus utt.);
 - nodrošināt zinātniskos pētījumus un vides pārraudzību;
 - saglabāt sabiedrības atpūtai, izglītošanai un audzināšanai nozīmīgas teritorijas.
- (3) Aizsargājamās teritorijas iedala šādās kategorijās: dabas rezervāti, nacionālie parki, biosfēras rezervāti, dabas parki, dabas pieminekļi, dabas liegumi un aizsargājamo ainavu apvidi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 30.10.97. likumu, kas stājas spēkā no 28.11.97.)

II nodaļa

Aizsargājamo teritoriju kategorijas

3.pants. Dabas rezervāti

- (1) Dabas rezervāti ir cilvēka darbības neskartas vai mazpārveidotas teritorijas, kurās tiek nodrošināta dabisko procesu netraucēta attīstība, lai aizsargātu un izpētītu retas vai tipiskas ekosistēmas un to sastāvdaļas.
- (2) Dabas rezervātos ir zonas, kurās visi dabas resursi pilnībā tiek izslēgti no saimnieciskās un cita veida darbības. Dabas rezervātu teritorijā var būt zonas, kurās atļauta ierobežota saimnieciskā, rekreācijas, izglītojošā vai citāda darbība, kas neapdraud dabas etalonu saglabāšanos un nav pretrunā ar aizsardzības un izmantošanas noteikumiem un rezervāta izveidošanas mērķi.

4.pants. Nacionālie parki

- (1) Nacionālie parki ir plaši apvidi, kam raksturīgi nacionāli nozīmīgi izcili dabas veidojumi, cilvēka darbības neskartas un mazpārveidotas ainavas un kultūrainavas, biotopu daudzveidība, kultūras un vēstures pieminekļu bagātība un kultūrvides īpatnības.
- (2) Nacionālo parku galvenais uzdevums ir dabas aizsardzība, kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana, zinātniskās izpētes, izglītošanas un atpūtas organizēšana, kuru ierobežo dabas un kultūrvides aizsardzības mērķi.
- (3) Nacionālo parku teritoriju atbilstoši aizsardzības un izmantošanas mērķiem iedala funkcionālās zonās. Nacionālajos parkos ir zonas, kurās visi dabas resursi pilnībā tiek izslēgti no saimnieciskās un citādas darbības. Pārējā nacionālo parku teritorijā atļauta tikai tāda saimnieciskā darbība, kas būtiski nemaina vēsturiski izveidojušās ainavas struktūru.

4.1 pants. Biosfēras rezervāti

Biosfēras rezervāti ir plašas teritorijas, kurās atrodas starptautiski nozīmīgas ainavas un ekosistēmas. Biosfēras rezervātu izveidošanas mērķis ir nodrošināt dabas daudzveidības saglabāšanu un veicināt ilgtspējīgu teritorijas sociālo un ekonomisko attīstību.

(1997.gada 30.oktobra likuma redakcijā, kas stājas spēkā no 28.11.97.)

5.pants. Dabas parki

- (1) Dabas parki ir teritorijas, kas pārstāv noteikta apvidus dabas un kultūrvēsturiskās vērtības un kas ir piemērotas sabiedrības atpūtai, izglītošanai un audzināšanai.
- (2) Atpūtas organizēšana un saimnieciskā darbība dabas parkos veicama, nodrošinot tajos esošo dabas un kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanu.

6.pants. Dabas pieminekļi

- (1) Dabas pieminekļi ir atsevišķi, savrupi dabas veidojumi: aizsargājамie koki, dendroloģiskie stādījumi, alejas, ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie dabas pieminekļi un citi dabas retumi, kam ir zinātniska, kultūrvēsturiska, estētiska vai ekoloģiska vērtība.
- (2) Lai nodrošinātu aizsargājamo koku un akmeņu saglabāšanu un to apskates iespēju, aizsargāta tiek arī teritorija 10 metru rādiusā ap tiem.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 30.10.97. likumu un 28.02.2002. likumu, kas stājas spēkā no 03.04.2002.)

7.pants. Dabas liegumi

- Dabas liegumi ir cilvēka darbības mazpārveidotas vai dažādā pakāpē pārveidotas dabas teritorijas, kas ietver īpaši aizsargājamo savvaļas augu un dzīvnieku sugu dzīvotnes un īpaši aizsargājamās biotopus.
(2002.gada 28.februāra likuma redakcijā, kas stājas spēkā no 03.04.2002.)

8.pants. Aizsargājamo ainavu apvidi

- Aizsargājamo ainavu apvidi ir teritorijas, kas izceļas ar savdabīgu vai daudzveidīgu ainavu un īpašu skaistumu. To mērķis ir aizsargāt un saglabāt Latvijai raksturīgo kultūrvidi un ainavu tās daudzveidībā, kā arī nodrošināt sabiedrības atpūtai un tūrismam piemērotas vides saglabāšanu un dabu saudzējošu saimniekošanas metožu pielietošanu.

9.pants. Aizsargājamo teritoriju jaunu kategoriju noteikšana

(Izslēgts ar 30.10.97. likumu, kas stājas spēkā no 28.11.97.)

10.pants. Aizsargājamo teritoriju ietilpināšana citu kategoriju aizsargājamā teritorijā

- Aizsargājamā teritorijā, kurai ir dažādi mērķi un funkcijas, var ietilpināt citas kategorijas aizsargājamās teritorijas.

III nodaļa

Aizsargājamo teritoriju izveidošanas kārtība

11.pants. Priekšlikumu iesniegšana un to izskatīšanas kārtība

- (1) Priekšlikumu par aizsargājamās teritorijas izveidošanu var izteikt fiziska vai juridiska persona rakstveidā, pievienojot pamatojumu un shēmu noteiktā mērogā.
- (2) Priekšlikumus par aizsargājamās teritorijas izveidošanu iesniedz reģionālai vides pārvaldei. Atbilde par priekšlikuma turpmāko izskatīšanu vai tā izskatīšanas izbeigšanu jāsniedz mēneša laikā no priekšlikuma saņemšanas dienas.
- (3) Galīgo atzinumu par aizsargājamās teritorijas izveidošanu, pamatojoties uz ekspertu atzinumu, dod Vides ministrija. Eksperts ir atbildīgs par atzinuma pamatotību, objektivitāti un pilnīgumu.
- (4) Reģionālā vides pārvalde informē pašvaldības, zemes īpašniekus un lietotājus par saņemto priekšlikumu un galīgo atzinumu izveidot aizsargājamo teritoriju.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 30.10.97. likumu un 28.02.2002. likumu, kas stājas spēkā no 03.04.2002.)

12.pants. Lēmuma sagatavošanai nepieciešamie dokumenti

- (1) Lai dotu galīgo atzinumu un pieņemtu lēmumu par aizsargājamās teritorijas izveidošanu, nepieciešami šādi dokumenti:
 - 1) zinātnisks pamatojums;
 - 2) plāns ar piesaisti un robežām mērogā, kas noteikts zemes ierīcību regulējošajos normatīvajos aktos;
 - 3) aizsardzības un izmantošanas noteikumu un dabas aizsardzības plāna pamatprincipi;
 - 4) pašvaldības izziņa par fizisko un juridisko personu īpašumā vai lietošanā esošajām zemes platībām;
 - 5) (izslēgts ar 30.10.97. likumu).
- (2) Šo dokumentu sagatavošanu un iesniegšanu Vides ministrijai nodrošina attiecīgā reģionālā vides pārvalde.
- (3) Ja nepieciešams, var pievienot citus dokumentus, ko pieprasa attiecīgā valsts institūcija, kura sagatavo vai pieņem lēmumu par aizsargājamās teritorijas izveidošanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 30.10.97. likumu, kas stājas spēkā no 28.11.97.)

13.pants. Izveidošanas kārtība

- (1) Dabas rezervātus, nacionālos parkus un biosfēras rezervātus izveido Saeima ar attiecīgu likumu.
- (2) Aizsargājamo ainavu apvidus, dabas liegumus, dabas parkus un dabas pieminekļus izveido Ministru kabinets.
- (3) Dabas liegumus, dabas parkus un dabas pieminekļus, kuri ir nozīmīgi dabas saglabāšanai attiecīgajā teritorijā, var izveidot arī pašvaldības.

(1997.gada 30.oktobra likuma redakcijā, kas stājas spēkā no 28.11.97.)

IV nodaļa

Aizsargājamo teritoriju saglabāšanas nodrošināšana

14.pants. Aizsargājamo teritoriju iezīmēšana plānos un apzīmēšana dabā

- (1) Izveidoto aizsargājamo teritoriju iezīmēšanu administratīvi teritoriālo vienību plānos un valsts kadastrālās uzmērīšanas dokumentos nodrošina Valsts zemes dienests par valsts budžeta līdzekļiem.
- (2) Aizsargājamo teritoriju apzīmēšanai dabā lieto speciālas informatīvas zīmes, kuru paraugus, lietošanas un izveidošanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 30.10.97. likumu, kas stājas spēkā no 28.11.97.)

15.pants. Aizsargājamo teritoriju aizsardzības un izmantošanas noteikumi

- (1) Aizsargājamām teritorijām izstrādā aizsardzības un izmantošanas noteikumus, lai nodrošinātu šo teritoriju aizsardzību un tajās esošo dabas vērtību saglabāšanu.
- (2) Ir aizsargājamo teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi un aizsargājamo teritoriju dabas aizsardzības plāni.

(20.11.2003. likuma redakcijā)

16.pants. Vispārējie aizsargājamo teritoriju aizsardzības un izmantošanas noteikumi

Vispārējos aizsargājamo teritoriju aizsardzības un izmantošanas noteikumus, kuros reglamentēti tajās pieļaujamo un aizliegto darbību veidi, nosaka Ministru kabinets.

(1997.gada 30.oktobra likuma redakcijā, kas stājas spēkā no 28.11.97.)

17.pants. Individuālie aizsargājamo teritoriju aizsardzības un izmantošanas noteikumi

- (1) Aizsargājamai teritorijai var izstrādāt individuālos aizsardzības un izmantošanas noteikumus, ņemot vērā konkrētās aizsargājamās teritorijas īpatnības, kā arī tās izveidošanas un aizsardzības mērķus un uzdevumus. Aizsargājamās teritorijas individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi reglamentē pieļaujamo un aizliegto darbību veidus šajā teritorijā, kā arī, ja nepieciešams, tās iedalījumu funkcionālajās zonās.
- (2) Individuālos aizsargājamo teritoriju aizsardzības un izmantošanas noteikumus reglamentē Ministru kabinets.
- (3) Pašvaldību izveidoto aizsargājamo teritoriju individuālos aizsardzības un izmantošanas noteikumus reglamentē attiecīgā pašvaldība.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 30.10.97. likumu, 28.02.2002. likumu un 20.11.2003. likumu)

18.pants. Aizsargājamo teritoriju dabas aizsardzības plāni

- (1) Aizsargājamās teritorijas dabas aizsardzības plānu izstrādā noteiktam laika posmam atbilstoši par vides aizsardzību atbildīgā ministra (turpmāk - atbildīgais ministrs) ieteikumiem. Šis plāns nosaka administratīvos, dabas aizsardzības un citus nepieciešamos pasākumus, kā arī teritorijas iedalījumu zonās atbilstoši tajās veicamajiem aizsardzības un izmantošanas pasākumiem. Dabas aizsardzības plāna uzdevums ir saskaņot dabas aizsardzības, dabas resursu izmantošanas, reģiona attīstības un citas intereses, nodrošinot teritorijas vērtības saglabāšanu un tās izveidošanas mērķu sasniegšanu.

- (2) Dabas aizsardzības plānu apstiprina atbildīgais ministrs.

- (3) Dabas aizsardzības plāns ir saistošs visu līmeņu teritorijas plānojumam un teritorijas apsaimniekotājiem.

(1997.gada 30.oktobra likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 28.02.2002. likumu un 20.11.2003. likumu)

19.pants. Aizsargājamo teritoriju iedalījums zonās

Aizsargājamās teritorijas, kurām ir dažādi mērķi, var iedalīt funkcionālās zonās. Tām ir atšķirīgi aizsardzības un izmantošanas noteikumi.

20.pants. Aizsargājamo teritoriju apmeklēšanas regulēšana

- (1) Aizsargājamo teritoriju apmeklēšana atpūtas, tūrisma, ekoloģiskās izglītošanas un zinātniskās izpētes nolūkos notiek saskaņā ar aizsargājamo teritoriju vispārējiem un katras teritorijas individuālajiem aizsardzības un izmantošanas noteikumiem un dabas aizsardzības plāniem.

- (2) Aizsargājamās teritorijas apmeklēšanu kontrolē šīs teritorijas pārvaldes institūcija un attiecīgā reģionālā vides pārvalde.

- (3) Pašvaldību izveidoto aizsargājamo teritoriju apmeklēšanu kontrolē attiecīgā pašvaldība.

(1997.gada 30.oktobra likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 28.02.2002. likumu, kas stājas spēkā no 03.04.2002.)

21.pants. Aizsargājamās teritorijas aizsardzības nodrošināšana, veicot plānošanu un projektēšanas darbus

Veicot tautsaimniecības un teritoriālo plānošanu, zemes ierīcību un meža apsaimniekošanu un visu veidu projektēšanas darbus, jāievēro aizsargājamās teritorijas izvietojums, tās aizsardzības un izmantošanas noteikumi, kā arī dabas aizsardzības plāns.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 28.02.2002. likumu, kas stājas spēkā no 03.04.2002.)

22.pants. Informēšana par aizsargājamām teritorijām

- (1) Vides ministrija un tās padotībā esošās valsts pārvaldes iestādes un attiecīgās pašvaldības nodrošina, lai to rīcībā esošā informācija par aizsargājamām teritorijām būtu brīvi pieejama.

- (2) Ierobežojumus informācijas pieejamībai par aizsargājamām teritorijām var noteikt atbilstoši Informācijas atklātības likumam, likumam „Par vides aizsardzību”, aizsargājamo teritoriju aizsardzības un izmantošanas noteikumiem un citiem normatīvajiem aktiem.

(20.11.2003. likuma redakcijā)

23.pants. Aizsargājamo teritoriju simbolika

Aizsargājamo teritoriju simboliku izmanto atbildīgā ministra noteiktajā kārtībā.

(2002.gada 28.februāra likuma redakcijā, kas stājas spēkā no 03.04.2002.)

24.pants. Zemes īpašnieka un lietotāja pienākumi

Zemes īpašnieka un lietotāja pienākums ir:

- 1) nodrošināt aizsargājamo teritoriju aizsardzības un izmantošanas noteikumu ievērošanu un veikt attiecīgajās teritorijās aizsardzības un kopšanas pasākumus;
- 2) ziņot aizsargājamās teritorijas pārvaldes institūcijai, reģionālās vides pārvaldei un pašvaldībai par esošajām vai iespējamām izmaiņām dabas veidojumos, kā arī aizsardzības un izmantošanas noteikumu pārkāpumiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 30.10.97. likumu, kas stājas spēkā no 28.11.97.)

25.pants. Aizsargājamo teritoriju pārvalde

- (1) Zinātniskās, dabas aizsardzības un citādas darbības veikšanai aizsargājamās teritorijās, saskaņojot ar Vides ministriju, var izveidot aizsargājamās teritorijas pārvaldes institūciju.
- (2) Lēmumu par aizsargājamās teritorijas pārvaldes institūcijas izveidošanu pieņem valsts institūcija, ar kuras lēmumu ir izveidota aizsargājamā teritorija.
- (3) To aizsargājamo teritoriju pārvaldi, kurām nav savas pārvaldes institūcijas, realizē pašvaldības.
- (4) Aizsargājamo teritoriju pārvaldi koordinē Vides ministrija.
- (5) Dabas aizsardzības un saimniecisko interešu saskaņošanai pēc atbildīgā ministra priekšlikuma var izveidot aizsargājamās teritorijas konsultatīvo padomi, kuras nolikumu apstiprina Ministru kabinets, bet personālsastāvu — atbildīgais ministrs.
- (6) Lai nodrošinātu ar dabas aizsardzību saistīto normatīvo aktu efektīvu izpildi, kā arī lai veicinātu vienotas dabas aizsardzības un dabas resursu izmantošanas politikas realizēšanu, Ministru kabinets izveido Dabas aizsardzības pārvaldi. Dabas aizsardzības pārvaldes nolikumu apstiprina atbildīgais ministrs.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 30.10.97. likumu un 28.02.2002. likumu, kas stājas spēkā no 03.04.2002.)

26.pants. Aizsargājamās teritorijas apsaimniekošanas organizēšana

Nepieciešamo saimniecisko pasākumu veikšanai aizsargājamās teritorijās likumā noteiktajā kārtībā var izveidot bezpeļņas organizācijas.

27.pants. Aizsargājamo teritoriju valsts kontrole

Aizsargājamo teritoriju valsts kontroli īsteno Vides valsts inspekcija, reģionālās vides pārvaldes aizsargājamo teritoriju pārvaldes institūcijas un citas valsts institūcijas savas kompetences ietvaros.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 30.10.97. likumu un 28.02.2002. likumu, kas stājas spēkā no 03.04.2002.)

V nodaļa

Aizsargājamo teritoriju saglabāšanas, uzturēšanas un aizsardzības finansēšana

28.pants. Finansēšanas avoti

- (1) Saeimas un Ministru kabineta apstiprināto aizsargājamo teritoriju izveidošanu, saglabāšanu, uzturēšanu un pārvaldi finansē no valsts budžeta līdzekļiem.
- (2) Pašvaldību izveidoto aizsargājamo teritoriju saglabāšanu, uzturēšanu un pārvaldi finansē no pašvaldību budžetu līdzekļiem.
- (3) Aizsargājamo teritoriju pārvaldes institūcijām un pašvaldībām (ja nav speciālās pārvaldes institūcijas) ir tiesības izmantot ienākumus no bezpeļņas organizāciju saimnieciskās darbības un ziedojumus naudas līdzekļu vai mantas veidā, kā arī līdzekļus no naudas sodiem un videi nodarīto zaudējumu atlīdzības, kas iegūti par šo teritoriju aizsardzības un izmantošanas noteikumu pārkāpumiem. Šos līdzekļus var izmantot tikai aizsargājamās teritorijas saglabāšanai un uzturēšanai.
- (4) Aizsargājamo teritoriju izveidošanai, saglabāšanai un uzturēšanai var izveidot arī speciālus fondus.
- (5) Valsts meža dienesta amatpersonām, kuru uzraudzības teritorijā ietilpst aizsargājamās teritorijas, par papildu pienākumu veikšanu var noteikt piemaksas no aizsargājamās teritorijas pārvaldes institūcijas algu fonda.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 30.10.97. likumu un 28.02.2002. likumu, kas stājas spēkā no 03.04.2002.)

29.pants. Nodokļu atvieglojumi un kompensācija par saimnieciskās darbības ierobežojumiem aizsargājamās teritorijās

- (1) Zemes īpašniekiem un lietotājiem aizsargājamās teritorijās ir tiesības uz normatīvajos aktos noteiktajiem nodokļu atvieglojumiem.
- (2) Zemes īpašniekiem ir tiesības arī uz likumā noteikto kompensāciju par saimnieciskās darbības ierobežojumiem aizsargājamās teritorijās, tai skaitā likumā noteiktajos gadījumos — tiesības saņemt atlīdzību vai prasīt viņiem piederošās zemes apmaiņu pret līdzvērtīgu valsts vai pašvaldības zemi.

(20.11.2003. likuma redakcijā)

30.pants. Kompensācijas piešķiršana

Šā likuma 29.pantā paredzētās kompensācijas piešķiršanas nosacījumus un kārtību nosaka atsevišķs likums.

(20.11.2003. likuma redakcijā)

VI nodaļa

Aizsargājamo teritoriju valsts kadastrs un zinātniskie pētījumi

31.pants. Aizsargājamo teritoriju valsts kadastrs

- (1) Aizsargājamo teritoriju valsts kadastrs ir datu krājums, kurā ir ziņas par visām aizsargājamām teritorijām Latvijā.
- (2) Aizsargājamo teritoriju valsts kadastra formu, kārtošānu un izmantošanu nosaka atbildīgais ministrs. Valsts kadastra kārtošānu finansē no valsts budžeta līdzekļiem.
- (3) Aizsargājamo teritoriju valsts kadastrā papildus citai informācijai tiek norādīti izveidoto aizsargājamo teritoriju izveidošanas un aizsardzības mērķi un uzdevumi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 30.10.97. likumu un 20.11.2003. likumu)

32.pants. Zinātniskie pētījumi aizsargājamās teritorijās

- (1) Zinātniskos pētījumus aizsargājamās teritorijās piesaka aizsargājamās teritorijas pārvaldes institūcijai vai, ja tādas nav, Dabas aizsardzības pārvaldei. Normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos zinātniskie pētījumi aizsargājamās teritorijās jāsaskaņo ar attiecīgo atbildīgo institūciju un par tiem jāinformē arī zemes īpašnieki vai lietotāji.
- (2) Zinātnisko pētījumu veikšana nedrīkst būt pretrunā ar aizsargājamās teritorijas izveidošanas un aizsardzības mērķiem un uzdevumiem.

(20.11.2003. likuma redakcijā)

32.1 pants. Aizsargājamo teritoriju monitorings

Latvijas Vides aģentūra organizē un koordinē aizsargājamo teritoriju monitoringu.

(2002.gada 28.februāra likuma redakcijā, kas stājas spēkā no 03.04.2002.)

VII nodaļa

Zemes īpašums, zemes lietošana un privatizācija aizsargājamās teritorijās

33.pants. Zemes īpašuma formas aizsargājamās teritorijās

- (1) Zeme aizsargājamās teritorijās var būt valsts, pašvaldību, kā arī fizisko un juridisko personu īpašumā.
- (2) Valstij un pašvaldībām piederošā un piekrītošā zeme dabas rezervātos, dabas liegumos un citu aizsargājamo teritoriju dabas rezervāta, stingrā režīma, dabas lieguma un regulējamā režīma zonās nav privatizējama vai atsavināma.
- (3) Šā panta otrajā daļā minētā zeme ierakstāma zemesgrāmatā uz valsts vai pašvaldības vārda saskaņā ar likumu „Par valsts un pašvaldību zemes īpašuma tiesībām un to nostiprināšanu zemesgrāmatās”.

(2002.gada 28.februāra likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.11.2003. likumu)

34.pants. Aizsargājamo teritoriju zemes atrašanās fizisko un juridisko personu īpašumā

- (1) Aizsargājamās teritorijās zemes īpašuma tiesības bijušajiem zemes īpašniekiem vai viņu mantiniekiem var atjaunot un zemi fizisko un juridisko personu īpašumā var nodot tikai tad, ja šīs personas apņemas ievērot aizsargājamās teritorijas aizsardzības un izmantošanas noteikumus un dabas aizsardzības plānu.
- (2) Šā panta pirmajā daļā minētās prasības norādāmas lēmumā par zemes īpašuma tiesību atjaunošanu vai zemes piešķiršanu īpašumā par samaksu.
- (3) Normatīvajos aktos noteiktie īpašuma tiesību aprobežojumi aizsargājamās teritorijās atzīmējami zemes vienību robežu plānos un ierakstāmi zemesgrāmatā, pamatojoties uz attiecīgās aizsargājamās teritorijas pārvaldes institūcijas vai, ja tādas nav, reģionālās vides pārvaldes nostiprinājuma lūgumu. Īpašuma tiesību aprobežojumi pašvaldību izveidotās aizsargājamās teritorijās ierakstāmi zemesgrāmatā, pamatojoties uz attiecīgās pašvaldības nostiprinājuma lūgumu.
- (4) Vides ministrijas un tās institūciju pienākums ir rakstveidā informēt zemes īpašnieku par viņa īpašuma tiesību aprobežojumiem, ja pēc zemes īpašuma tiesību iegūšanas viņa īpašumā esošā zeme tiek iekļauta dabas rezervātā, dabas liegumā vai citu aizsargājamo teritoriju dabas rezervātā un dabas lieguma zonā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 30.10.97. likumu, 28.02.2002. likumu un 20.11.2003. likumu)

35.pants. Valsts pirmpirkuma tiesības uz zemi aizsargājamās teritorijās

- (1) Valstij ir pirmpirkuma tiesības uz zemi aizsargājamās teritorijās, izņemot zemi neitrālajās zonās.
- (2) Zemes īpašniekam ir pienākums informēt aizsargājamās teritorijas pārvaldes institūciju vai, ja tādas nav, — reģionālo vides pārvaldi par nodomu pārdot sev piederošo zemi aizsargājamā teritorijā.
- (3) Aizsargājamās teritorijas pārvaldes institūcija vai, ja tādas nav, — reģionālā vides pārvalde izmanto valsts pirmpirkuma tiesības un pieņem lēmumu, par to rakstveidā informējot zemes īpašnieku mēneša laikā no zemes īpašnieka paziņojuma saņemšanas. Ja šo termiņu nav iespējams ievērot, to var pagarināt uz laiku līdz diviem mēnešiem, par to paziņojot iesniedzējam.

(2002.gada 28.februāra likuma redakcijā, kas stājas spēkā no 03.04.2002.)

36.pants. Zemes piespiedu atsavināšana aizsargājamās teritorijās

Aizsargājamās teritorijas aizsardzības un izmantošanas noteikumu pārkāpšanas, kā arī dabas aizsardzības plāna neievērošanas gadījumā valstij ir tiesības normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā piespiedu kārtā atsavināt zemi tās īpašniekam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 30.10.97. likumu, kas stājas spēkā no 28.11.97.)

37.pants. Zemes lietošana aizsargājamās teritorijās

- (1) Zemi aizsargājamās teritorijās var nodot lietošanā normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, noslēdzot līgumu par aizsargājamās teritorijas aizsardzības un izmantošanas noteikumu un dabas aizsardzības plāna ievērošanu.
- (2) Līgumu slēgšanas kārtību nosaka Ministru kabinets.
- (3) (Izslēgts ar 28.02.2002. likumu).

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 30.10.97. likumu un 28.02.2002. likumu, kas stājas spēkā no 03.04.2002.)

38.pants. Aizsargājamo teritoriju zemes atrašanās pašvaldību īpašumā, lietošanā vai šo teritoriju piederība pie valsts rezerves zemes

(Izslēgts ar 28.02.2002. likumu, kas stājas spēkā no 03.04.2002.)

VIII nodaļa

Atbildība par aizsargājamās teritorijas aizsardzības un izmantošanas noteikumu pārkāpšanu

39.pants. Atbildība par aizsargājamās teritorijas aizsardzības un izmantošanas noteikumu pārkāpšanu

- (1) Fiziskās un juridiskās personas, kas pārkāpušas aizsargājamās teritorijas aizsardzības un izmantošanas noteikumus, saucas pie administratīvās atbildības, kriminālatbildības, disciplinārās vai citas atbildības saskaņā ar Latvijas Republikas likumiem.
- (2) Fizisko un juridisko personu saukšana pie administratīvās atbildības, kriminālatbildības vai disciplinārās atbildības neatbrīvo tās no pienākuma veikt atjaunošanas darbus vai, ja atjaunošana nav iespējama, atlīdzināt nodarītos zaudējumus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 28.02.2002. likumu, kas stājas spēkā no 03.04.2002.)

IX nodaļa

Aizsargājamo teritoriju statusa likvidēšana

40.pants. Aizsargājamo teritoriju statusa likvidēšana

- (1) Aizsargājamās teritorijas statusu var likvidēt tikai tad, ja zudusi aizsargājamās teritorijas vērtība.
- (2) Atzinumu par aizsargājamās teritorijas statusa likvidēšanas pamatotību dod Vides ministrija tikai pēc tam, kad saņemts ekspertu slēdziens.
- (3) Lēmumu par aizsargājamās teritorijas statusa likvidēšanu, pamatojoties uz šo atzinumu, pieņem valsts institūcija, kura pieņemusi lēmumu par attiecīgās aizsargājamās teritorijas izveidošanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 30.10.97. likumu un 28.02.2002. likumu, kas stājas spēkā no 03.04.2002.)

X nodaļa

Starptautiskā sadarbība aizsargājamo teritoriju izveidošanā un saglabāšanā

41.pants. Starpvalstu līgumi un vienošanās par aizsargājamām teritorijām

Ja starpvalstu līgumā, kas ir spēkā Latvijas Republikas teritorijā, noteiktas citādas prasības aizsargājamo teritoriju aizsardzībā nekā Latvijas Republikas likumos, spēkā ir starpvalstu līguma prasības, izņemot gadījumus, kad Latvijas Republikas normatīvie akti nosaka stingrākus aizsardzības noteikumus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 30.10.97. likumu, kas stājas spēkā no 28.11.97.)

42.pants. Aizsargājamās teritorijas Latvijas Republikā kā starptautiskā aizsargājamo dabas teritoriju tīkla sastāvdaļa

- (1) Latvijas Republikas teritorijā izveidotās aizsargājamās teritorijas noteiktā kārtībā var iekļaut starptautiskas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju sarakstos.
- (2) Aizsargājamo teritoriju sistēmas izveidē Latvijas Republikā tiek ievēroti starptautisko konvenciju un starptautisko dabas aizsardzības organizāciju ieteikumi.

43.pants. Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas

- (1) Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (Natura 2000) ir vienots Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju tīkls. Tas izveidots, lai nodrošinātu īpaši aizsargājamo biotopu, īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu aizsardzību vai, kur tas nepieciešams, atjaunošanu to dabiskās izplatības areāla robežās.
- (2) Ministru kabinets nosaka kritērijus Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) izveidošanai Latvijā (turpmāk — kritēriji). Atbildīgais ministrs apstiprina Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) sarakstu, kurā iekļautas visas kritērijiem atbilstošās aizsargājamās teritorijas. Latvijas Vides aģentūra sagatavo nepieciešamo informāciju sabiedrībai un Eiropas Komisijai par Eiropas nozīmes aizsargājamām dabas teritorijām (Natura 2000) Latvijā.
- (3) Vides ministrija izstrādā priekšlikumus jaunu, kritērijiem atbilstošu aizsargājamo teritoriju izveidošanai, aizsargājamās teritorijas kategorijas maiņai vai robežu grozījumiem gadījumos, kad Eiropas nozīmes aizsargājamām dabas teritorijām (Natura 2000) nav nodrošināts pietiekams aizsardzības režīms.
- (4) Paredzētajai darbībai vai plānošanas dokumentam (izņemot plānošanas dokumentu, kas nosaka aizsargājamās teritorijas aizsardzības un apsaimniekošanas prasības), kas atsevišķi vai kopā ar citu paredzēto darbību vai plānošanas dokumentu var būtiski ietekmēt Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000), veic ietekmes uz vidi novērtējumu.
- (5) Paredzēto darbību atļauj veikt vai plānošanas dokumentu īstenot, ja tas negatīvi neietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (Natura 2000) ekoloģiskās funkcijas, integritāti un nav pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem. Ja paredzētā darbība vai plānošanas dokumenta īstenošana negatīvi ietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000), darbību atļauj veikt vai dokumentu īstenot tikai tādos gadījumos, kad tas ir vienīgais risinājums nozīmīgu sabiedrības sociālo vai ekonomisko interešu apmierināšanai un tajā ir ietverti kompensējoši pasākumi Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) tīklam.

(2002.gada 28.februāra likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.11.2003. likumu)

Pārejas noteikumi

(2002.gada 28.februāra likuma redakcijā, kas stājas spēkā no 03.04.2002.)

1. Ministru kabinets līdz 2003.gada 1.janvārim nosaka kritērijus Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) izveidošanai Latvijā.
2. (Izslēgts ar 20.11.2003. likumu)
3. Ministru kabinets līdz 2004.gada 31.martam izstrādā un iesniedz Saeimai likumprojektu par zemes īpašnieku tiesībām uz kompensāciju par saimnieciskās darbības ierobežojumiem aizsargājamās teritorijās.

(20.11.2003. likuma redakcijā)

Latvijas Republikas Augstākās Padomes priekšsēdētājs A.Gorbunovs

Latvijas Republikas Augstākās Padomes sekretārs I.Daudišs

Rīgā 1993.gada 2.martā

2. pielikums. „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” (saīsināts variants)

Ministru kabineta noteikumi Nr.415

Rīgā 2003.gada 22.jūlijā (prot. Nr.41, 37.§)

Izdoti saskaņā ar likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 14.panta otro daļu un 16.pantu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (turpmāk – aizsargājamās teritorijas) vispārējo aizsardzības un izmantošanas kārtību, tajā skaitā pieļaujamos un aizliegtos darbības veidus aizsargājamās teritorijās, kā arī aizsargājamo teritoriju apzīmēšanai dabā lietojamās speciālās informatīvās zīmes paraugu un tās lietošanas un izveidošanas kārtību.
2. Noteikumus piemēro tiklīdz, ciktāl tie nav pretrunā ar aizsargājamo teritoriju individuālajiem aizsardzības un izmantošanas noteikumiem. Aizsargājamās teritorijās ir spēkā arī citos normatīvajos aktos noteiktās vides aizsardzības prasības.
3. Aizsargājamās teritorijas dabā apzīmē ar speciālām informatīvām zīmēm, kuru paraugs un lietošanas kārtība noteikti šo noteikumu 1.pielikumā. Informatīvo zīmju izveidošanu (sagatavošanu) un izvietošanu nodrošina aizsargājamās teritorijas administrācija vai, ja tādas nav, attiecīgā pašvaldība sadarbībā ar Dabas aizsardzības pārvaldi.
4. Aizsargājamās teritorijās aizliegts:
 - 4.1. ierīkot jaunus atkritumu poligonus un izgāztuves;
 - 4.2. veicot kopšanas cirti, izcirst valdaudzes valdošās koku sugas kokus (izņemot augšanā atpalikušos, slimību inficētos, kaitēkļu invadētos vai citādi bojātos kokus), ja valdaudzes vecums pārsniedz:
 - 4.2.1. priežu un ozolu audzēm – 60 gadus;
 - 4.2.2. egļu, bērzu, melnalkšņu, ošu un liepu audzēm – 50 gadus;
 - 4.2.3. apšu audzēm – 30 gadus;
 - 4.3. bez attiecīgas atļaujas vai iepriekšējas rakstiskas saskaņošanas ar aizsargājamās teritorijas administrāciju vai, ja tādas nav, ar reģionālo vides pārvaldi:
 - 4.3.1. veikt darbības, kas izraisa pazemes ūdeņu, gruntsūdeņu un virszemes ūdeņu līmeņa maiņu;
 - 4.3.2. veikt arheoloģiskās izpētes darbus;
 - 4.3.3. izsniegt zemes dzīļu izmantošanas atļauju (licenci).
5. Ja par vides aizsardzību atbildīgā valsts vai pašvaldības institūcija atbilstoši tās kompetencei pieņem pārvaldes lēmumu, ka kādai darbībai ir vai var būt būtiska negatīva ietekme uz aizsargājamo teritoriju, tās ekosistēmām vai dabas procesiem tajā, vai darbība ir pretrunā ar aizsargājamās teritorijas izveidošanas un aizsardzības mērķiem un uzdevumiem, šo darbību veikt aizliegts.
6. Zemes īpašniekiem (lietotājiem) aizliegts savā īpašumā (lietojumā) ierobežot apmeklētāju pārvietošanos pa ceļiem, takām, ūdenstecēm un ūdenstilpēm, kas norādīti attiecīgās aizsargājamās teritorijas dabas aizsardzības plānā (turpmāk – dabas aizsardzības plāns) un paredzēti aizsargājamās teritorijas apskatei.
7. Jebkāda veida reklāma dabas rezervātos, dabas liegumos, dabas parkos, kā arī nacionālo parku un biosfēras rezervātu dabas lieguma zonās izvietoama pēc saskaņošanas ar aizsargājamās teritorijas administrāciju vai, ja tādas nav, ar reģionālo vides pārvaldi.
8. Informāciju par aizsargājamās teritorijas īpaši aizsargājamo sugu dzīvotnēm un īpaši aizsargājamiem biotopiem drīkst izplatīt tikai ar attiecīgās aizsargājamās teritorijas administrācijas vai, ja tādas nav, ar Dabas aizsardzības pārvaldes rakstisku atļauju.

V. Dabas liegumi

16. Dabas liegumu teritorijā aizliegts:
 - 16.1. veikt jebkādas darbības, par kurām saskaņā ar šo noteikumu 5.punktu pieņemts lēmums, ka tām ir vai var būt:
 - 16.1.1. būtiska negatīva ietekme uz dabiskajiem biotopiem, savvaļas dzīvnieku, augu un sēņu sugām un to dzīvotnēm vai savvaļas dzīvnieku populāciju vairošanos, atpūtu un barošanos, kā arī pulcēšanos migrācijas periodā;
 - 16.1.2. negatīva ietekme uz īpaši aizsargājamiem biotopiem, īpaši aizsargājamām sugām un to dzīvotnēm;
 - 16.2. pārvietoties ar ūdens motocikliem un motorjahtām, izņemot valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu pārvietošanos, pildot dienesta pienākumus;
 - 16.3. lietot ūdensputnu medībās šāviņus, kas satur svinu;
 - 16.4. pļaut virzienā no lauka malām uz centru;
 - 16.5. veikt zemes transformāciju, izņemot zemes transformāciju (pēc rakstiskas saskaņošanas ar aizsargājamās teritorijas administrāciju) nacionālo parku dabas lieguma zonās;
 - 16.6. ierīkot purvos dzērveņu plantācijas;

- 16.7. nosusināt purvus;
- 16.8. dedzināt sauso zāli un niedres, izņemot gadījumus, ja tas nepieciešams dabas aizsardzības plānā paredzēto dabas apsaimniekošanas pasākumu veikšanai un rakstiski saskaņots ar aizsargājamās teritorijas administrāciju vai, ja tādas nav, ar reģionālo vides pārvaldi;
- 16.9. cirst kokus galvenajā cirtē un rekonstruktīvajā cirtē;
- 16.10. cirst kokus kopšanas cirtē (izņemot slimību inficētos, kaitēkļu invadētos vai citādi bojātos kokus saskaņā ar šo noteikumu 16.29.apakšpunktu un citiem normatīvajiem aktiem), ja valdaudzes vecums pārsniedz:
 - 16.10.1. priežu un ozolu audzēm – 60 gadus;
 - 16.10.2. egļu, bērzu, melnalkšņu, ošu un liepu audzēm – 50 gadus;
 - 16.10.3. apšu audzēm - 30 gadus;
- 16.11. no 15.aprīļa līdz 31.jūlijam veikt mežsaimniecisko darbību, izņemot meža ugunsdrošības pasākumus, meža atjaunošanu ar rokas darbarīkiem un bīstamo koku (koku, kas apdraud cilvēku dzīvību un veselību, tuvumā esošās ēkas vai infrastruktūras objektus) ciršanu un novākšanu;
- 16.12. atzarot augošus kokus mežaudzēs, izņemot koku atzarošanu skatu punktu ierīkošanai un uzturēšanai, kā arī satiksmes drošībai uz vispārējās lietošanas ceļiem;
- 16.13. cirst nokaltušus kokus un izvākt kritušus kokus, kritalas vai to daļas, kuru diametrs resnākajā vietā ir lielāks par 25 cm, izņemot bīstamo koku novākšanu;
- 16.14. nobraukt no ceļiem un pārvietoties ar mehāniskajiem transportlīdzekļiem, mopēdiem, motorolleriem, pajūgiem un zirgiem pa meža un lauksaimniecības zemēm, ja tas nav saistīts ar šo teritoriju apsaimniekošanu vai uzraudzību;
- 16.15. ierīkot nometnes un celt teltis ārpus īpaši norādītām vietām;
- 16.16. kurināt ugunsurus ārpus īpaši norādītām vai speciāli ierīkotām vietām;
- 16.17. rīkot autosacensības, motosacensības, ūdensmotosporta un ūdensslēpošanas sacensības, kā arī rallijus, treniņbraucienus un izmēģinājuma braucienus;
- 16.18. ierīkot savvaļas augu, sēņu un dzīvnieku, kā arī to produktu pārdošanas un iepirkšanas punktus;
- 16.19. izmantot speciālas vākšanas palīgierīces savvaļas ogu un sēņu lasīšanā;
- 16.20. uzstādīt vēja ģeneratorus;
- 16.21. pieļaut suņu atrašanos brīvā dabā bez pavadas un uzpurņa, izņemot medības regulējošajos normatīvajos aktos noteiktos gadījumus un kārtību;
- 16.22. iegūt derīgos izrakteņus;
- 16.23. bojāt vai iznīcināt (arī uzarot vai kultivējot) palieņu, terašu un meža pļavas un lauces, izņemot medijamo dzīvnieku piebarošanas lauces;
- 16.24. sadalīt zemes īpašumus zemes vienībās, kas mazākas par 10 hektāriem;
- 16.25. veikt darbības, kas izraisa augsnes eroziju;
- 16.26. ierīkot jaunas iežogotas savvaļas dzīvnieku sugu brīvdabas audzētavas;
- 16.27. celt un ierīkot jaunus aizsprostus un citas ūdens regulēšanas ietaises;
- 16.28. bez rakstiskas saskaņošanas ar aizsargājamās teritorijas administrāciju vai, ja tādas nav, ar reģionālo vides pārvaldi:
 - 16.28.1. organizēt brīvā dabā masu sporta, izklaides un atpūtas pasākumus, kuros piedalās vairāk nekā 50 cilvēku;
 - 16.28.2. veikt ceļu (arī sliežu ceļu), inženierkomunikāciju un citu inženierbūvju restaurāciju, renovāciju vai rekonstrukciju;
 - 16.28.3. ierīkot izziņas, atpūtas un tūrisma infrastruktūras objektus;
 - 16.28.4. atjaunot un ieaudzēt mežu;
 - 16.28.5. mainīt zemes lietošanas mērķi;
 - 16.28.6. vākt dabas materiālus kolekcijām;
 - 16.28.7. veikt zinātniskos pētījumus;
 - 16.28.8. ierīkot jaunas un paplašināt esošās ūdenstransporta līdzekļu bāzes;
- 16.29. cirst slimību inficētos, kaitēkļu invadētos vai citādi bojātos kokus kopšanas cirtē, sanitārajā cirtē un galvenajā cirtē pēc Valsts meža dienesta sanitārā atzinuma bez rakstiskas saskaņošanas ar reģionālo vides pārvaldi, izņemot koku ciršanu aizsargājamās teritorijās, kurām ir izveidota administrācija, kas izsniedz koku ciršanas apliecinājumus.
17. Būvniecība dabas liegumā pieļaujama tikai atbilstoši pašvaldības teritorijas plānojumam un detālplānojumam, kas rakstiski saskaņoti ar aizsargājamās teritorijas administrāciju vai, ja tādas nav, ar reģionālo vides pārvaldi, kā arī ievērojot citus šajos noteikumos, citos normatīvajos aktos un dabas aizsardzības plānā noteiktos ierobežojumus.

IX. Noslēguma jautājums

30. Atzīt par spēku zaudējušiem Ministru kabineta 1997.gada 21.oktobra noteikumus Nr.354 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” (Latvijas Vēstnesis, 1997, 280.nr.).

Informatīva atsauce uz Eiropas Savienības direktīvām

Noteikumos iekļautas tiesību normas, kas izriet no direktīvām 79/406/EEC un 92/43/EEC.

Redakcijas piebilde: noteikumi stājas spēkā ar 2003.gada 9.augustu.

1. pielikums Ministru kabineta 2003. gada 22. jūlija noteikumiem Nr. 415 Informatīvā zīme aizsargājamo teritoriju apzīmēšanai un tās lietošanas kārtība

1. Informatīvā zīme aizsargājamo teritoriju apzīmēšanai (turpmāk – zīme) ir zaļš kvadrātveida laukums baltā ietvarā ar stilizētu ozollapas piktogrammu.
2. Zīmes krāsas (krāsu standarti norādīti *PANTONE*, *CMYK* un *ORACAL* sistēmās) ir šādas:
 - 2.1. kvadrātveida laukums (ozollapas piktogrammas fons) – gaiši zaļā krāsā (*PANTONE 362C* vai *C70 M0 Y100 K0*, vai *ORACAL ECONOMY 064* (*yellow green*));
 - 2.2. ozollapas piktogramma – baltā krāsā;
 - 2.3. ozollapas piktogrammas kontūra un ozollapas dzīslējums – tumši zaļā krāsā (*PANTONE 3425C* vai *C100 M0 Y78 K42*, vai *ORACAL ECONOMY 060* (*dark green*));
 - 2.4. zīmes ietvars – baltā krāsā.
3. Zīmes lietošanas kārtība:
 - 3.1. uzstādot zīmi dabā, izvēlas vienu no šādiem izmēriem:
 - 3.1.1. 300 x 300 mm;
 - 3.1.2. 150 x 150 mm;
 - 3.1.3. 75 x 75 mm;
 - 3.2. poligrāfiskajos izdevumos zīmes izmēru, saglabājot kvadrāta proporcijas, izvēlas atbilstoši lietotajam mērogam, bet ne mazāku kā 5 x 5 mm;
 - 3.3. pārējos gadījumos, kas nav minēti šī pielikuma 3.1. un 3.2.apakšpunktā, var lietot dažādu izmēru zīmes, saglabājot kvadrāta proporcijas;
 - 3.4. zīme nav uzstādāma uz ceļiem (arī sliežu ceļiem).

3. pielikums. Nozaru ekspertu, kuri tiesīgi sniegt atdzinumus par mikroliegumu izveidošanu, saraksts (saīsinātais variants)

Izdoti saskaņā ar 30.01.2001. Ministru Kabineta noteikumiem nr. 45 „Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi” 24. punktu

Mikroliegumu veidi	Vārds, uzvārds	Pārstāvētā institūcija	Piezīmes*
1. Atsevišķām sugām			
1.1. Zīdītāji	Valdis Pilāts	Latvijas Dabas fonds	
	Viesturs Vintulis	Latvijas Dabas fonds	
	Alda Pupila	Latvijas Dabas fonds	
	Žanete Andersone	Latvijas Dabas fonds	
	Gunārs Pētersons	Latvijas Dabas fonds	
	Jānis Ozoliņš	Valsts meža dienests	
	Dainis Kudors	Kuldīgas virsmežniecība	
	Vilis Ziņģis	Alūksnes virsmežniecība	
	Nikolajs Brīvība	Gulbenes virsmežniecība	
1.2. Putni	Jānis Vīksne	LU BI Ornitoloģijas lab.	kaijveidīgie un zosveidīgie putni, lielais dumpis, zivju gārnis
	Antra Stīpniece	LU BI Ornitoloģijas lab.	kaijveidīgie un zosveidīgie putni, lielais dumpis, zivju gārnis
	Māra Janaus	LU BI Ornitoloģijas lab.	kaijveidīgie un zosveidīgie putni, lielais dumpis, zivju gārnis
	Aivars Mednis	LU BI Ornitoloģijas lab.	kaijveidīgie un zosveidīgie putni, lielais dumpis, zivju gārnis
	Jānis Baumanis	LU BI Ornitoloģijas lab.	kaijveidīgie un zosveidīgie putni, lielais dumpis, zivju gārnis
	Juris Lipsbergs	LU BI Ornitoloģijas lab.	dienas un nakts plēsīgie putni, melnais stārķis, ziemeļu gulbis
	Māris Strazds	Latvijas Ornitoloģijas biedrība	
	Edmunds Račinskis	Latvijas Ornitoloģijas biedrība	dobumperētāji putni
	Otars Opermanis	LU BI Ornitoloģijas lab.	
	Jānis Priednieks	Latvijas Dabas fonds	
	Aivars Petriņš	Latvijas Dabas fonds	
	Madars Bergmanis	Latvijas Dabas fonds	dzeņi
	Ilze Vilka	Latvijas Dabas fonds	
	Viesturs Lārmanis	Latvijas Dabas fonds	meža putni
	Uģis Bergmanis	Latvijas Dabas fonds	
	Andris Avotiņš	Latvijas Ornitoloģijas biedrība	pūces, ūpis, lielā gaura, mazais zīriņš
	Zigrīda Jansone	Latvijas Ornitoloģijas biedrība	melns stārķis, dienas plēsīgie putni, ūdensputni, dobumperētāji putni
	Ainārs Auniņš	Latvijas Dabas fonds	
	Oskars Keišs	Latvijas Dabas fonds	
	Jānis Ķuze	Latvijas Dabas fonds	
	Andis Liepa	Latvijas Dabas fonds	
1.3. Abinieki	Andris Čeirāns	Latvijas Dabas fonds	
	Valts Vilmītis	Latvijas Dabas fonds	
	Margita Deičmane	Latvijas Dabas fonds	
	Viesturs Vintulis	Latvijas Dabas fonds	
1.4. Bezmugurkaulnieki	Mudīte Rudzīte	Latvijas Dabas fonds	visas gliemju sugas
	Digna Pilāte	Latvijas Dabas muzejs	moluski
	Sarmīte Inberga-Petrovskis	Latvijas Dabas muzejs	spāres
	Nikolajs Savenkovs	Latvijas Dabas muzejs	tauriņi
	Dimitrijs Teļnovs	Latvijas Entomoloģijas biedrība	vaboles, moluski
	Edgars Dreijers	Latvijas Entomoloģijas biedrība	moluski
	Arvīds Barševskis	Latvijas Entomoloģijas biedrība	vaboles
	Raimonds Cibuļskis	Latvijas Entomoloģijas biedrība	bērzu briežvabole, garlūpas racējlapsene, skujkoku dižkoksngrauzis, lielais dižkoksngrauzis, priežu svekotājkoksngrauzis, zaļā eļļasvabole, divkupru peldvabole, liellūpas vīngliemezis

Mikroliegumu veidi	Vārds, uzvārds	Pārstāvētā institūcija	Piezīmes*
	Mārtiņš Kalniņš	Latvijas Entomoloģijas biedrība	
	Voldemārs Spunģis	Latvijas Entomoloģijas biedrība	sauszemes kukaiņi
	Aina Karpa	LU BI Bioindikācijas lab.	kukaiņi
	Jānis Gailis	Latvijas Entomoloģijas biedrība	priežu sveķotājkoksngrauzis, skuju koku dižkoksngrauzis, lielais dižkoksngrauzis, bērzu briežvabole, lielais torņgliemezis
	Kristaps Vilks	Latvijas Entomoloģijas biedrība	bērzu briežvabole, garlūpas racējlapsene, skuju koku dižkoksngrauzis, lielais dižkoksngrauzis, priežu sveķotājkoksngrauzis
	Andris Piterāns	Latvijas Dabas fonds	kurvjziežu pūkbite, garlūpas racējlapsene, lielacu kamene
	Ineta Salmane	LU Bioloģijas institūts	kukaiņi
	Agnis Šmits	Valsts meža dienests	lielais dižkoksngrauzis, skuju dižkoksngrauzis
	Aiva Jansone	Valsts meža dienests	bērzu briežvabole, zobspārnu sfings
1.5. Ziedaugi un paparžaugi	Viesturs Šulcs	LU Bioloģijas institūts	
	Ģertrūde Gavrilova	LU Bioloģijas institūts	
	Ieva Roze	LU Bioloģijas institūts	
	Baiba Bambe	LVMZI „Silava”	vaskulārie augi
	Solvita Jermacāne	LVMZI „Silava”, Latvijas Botāniķu biedrība	
	Valda Baroniņa	Latvijas Botāniķu biedrība	
	Ivars Kabucis	Latvijas Botāniķu biedrība	
	Ilze Čakare	Latvijas Botāniķu biedrība	
	Ilze Rēriha	Latvijas Botāniķu biedrība	
	Vija Kreile	Latvijas Botāniķu biedrība	
	Brigita Laime	Latvijas Botāniķu biedrība	
	Diāna Marga	Latvijas Botāniķu biedrība	
	Māris Laiviņš	Latvijas Botāniķu biedrība	
	Liene Salmiņa	Latvijas Botāniķu biedrība	
	Dace Sāmīte	Latvijas Botāniķu biedrība	
	Daina Dzintare	Latvijas Botāniķu biedrība	
	Gaida Ābele	Latvijas Botāniķu biedrība	
	Sandra Backāne	Ventspils virsmežniecība	parastā īve, lāksis
	Inga Straupe	LLU Meža fakultāte	
1.6. Sūnas	Baiba Bambe	LVMZI „Silava”	
	Austra Āboliņa	LVMZI „Silava”, Latvijas Botāniķu biedrība	
	Ligita Liepiņa	Latvijas Botāniķu biedrība	
	Sandra Backāne	Ventspils virsmežniecība	trejdaivu bacānija, tūbainā bārkstlape, Hellera ķīļlape
1.7. Ķērpji	Alfons Piterāns	Latvijas Botāniķu biedrība	
	Anna Zeiviniece	Latvijas Botāniķu biedrība	
	Viesturs Lārmanis	Latvijas Dabas fonds	
1.8. Sēnes	Inita Daniela	Latvijas Dabas muzejs	
	Ingūna Krastiņa	LU Bioloģijas institūts	
	Edgars Vimba	Latvijas Botāniķu biedrība	
	Diāna Meiere	Latvijas Dabas muzejs	
	Sandra Backāne	Ventspils virsmežniecība	plaisājošā rūtainē
1.9. Zivis	Ēriks Aleksejevs	Latvijas zivsaimniecības pētniecības institūts	
	Jānis Birzaks	Latvijas zivsaimniecības pētniecības institūts, Latvijas Dabas fonds	
2. Biotopi			
	Ivars Kabucis	Latvijas Botāniķu biedrība	
	Brigita Laime	Latvijas Botāniķu biedrība	

Dabas lieguma „Užava” dabas aizsardzības plāns

Mikroliegumu veidi	Vārds, uzvārds	Pārstāvētā institūcija	Piezīmes*
	Māra Pakalne	Latvijas Botāniķu biedrība	
	Liene Salmiņa	Latvijas Botāniķu biedrība	
	Māris Laiviņš	LVMZI „Silava”, Latvijas Botāniķu biedrība	
	Vija Kreile	Latvijas Botāniķu biedrība	
	Valda Baroniņa	Latvijas Botāniķu biedrība	
	Ilze Čakare	Latvijas Botāniķu biedrība	
	Ilze Rēriha	Latvijas Botāniķu biedrība	
	Daina Dzintare	Latvijas Botāniķu biedrība	
	Austra Āboliņa	Latvijas Botāniķu biedrība	
	Solvita Jermacāne	LVMZI „Silava”, Latvijas Botāniķu biedrība	
	Viesturs Šulcs	LU Bioloģijas institūts	
	Ģertrūde Gavriļova	LU Bioloģijas institūts	
	Ieva Roze	LU Bioloģijas institūts	
	Inga Straupe	LLU Meža fakultāte	
	Ēriks Aleksejevs	Latvijas zivsaimniecības pētniecības institūts	stāvoši saldūdeņi, tekoši saldūdeņi, iesālūdeņi
	Jānis Birzaks	Latvijas zivsaimniecības pētniecības institūts, Latvijas Dabas fonds	tekoši saldūdeņi
	Mārtiņš Kalniņš	Latvijas Dabas fonds	stāvoši saldūdeņi, tekoši saldūdeņi, alas, atsegumi, kritenes
	Andris Urtāns	Latvijas Dabas fonds	stāvoši saldūdeņi, tekoši saldūdeņi
	Lelde Engēle	Latvijas Botāniķu biedrība	stāvoši saldūdeņi, tekoši saldūdeņi
	Egita Zviedre	Latvijas Botāniķu biedrība	stāvoši saldūdeņi
	Rolands Lebus	Latvijas Dabas muzejs	tekoši saldūdeņi
	Ligita Lukševica	Latvijas Dabas muzejs	atsegumi un kritenes
	Baiba Bambi	LVMZI „Silava”	meža biotopi, purvu biotopi, pļavas
	Diāna Marga	Latvijas Botāniķu biedrība	pļavu biotopi
	Dace Sāmīte	Latvijas Botāniķu biedrība	meža, jūras piekrastes biotopi
	Sandra Backāne	Ventspils virsmežniecība	meža biotopi
	Vija Znotiņa	Latvijas Dabas fonds	meža biotopi, pļavas, purva, piekrastes biotopi
	Valdis Pilāts	Latvijas Dabas fonds	meža biotopi
	Kristaps Vilks	Latvijas Dabas fonds	meža biotopi
	Jānis Ķuze	Latvijas Dabas fonds	meža biotopi
	Ilze Vilka	Latvijas Dabas fonds	meža biotopi
	Jānis Gailis	Latvijas Dabas fonds	meža biotopi
	Aija Karlivāne	Latvijas Dabas fonds	meža biotopi
	Jolanta Bāra	Latvijas Dabas fonds	meža biotopi
	Maruta Pragulbicka	Latvijas Dabas fonds	meža biotopi
	Imants Fiļipovs	Latvijas Dabas fonds	meža biotopi
	Mārcis Zvīnis	Latvijas Dabas fonds	meža biotopi

* Piezīmēs uzrādītas sugas vai biotopi, par kurām eksperts ir kompetents sniegt atzinumu. Ja ailē (piezīmes) nav ieraksta, tad eksperts ir tiesīgs sniegt atzinu par visām sugām attiecīgajā grupā vai visiem biotopiem.

Nozaru ekspertu pārstāvēto institūciju adreses un tālruni

Organizācija	Struktūrvienība	Adrese	Tālrunis
Valsts meža dienests		13. janvāra iela 15, Rīga, LV-1932	7222820; 7212776
Ventspils virsmežniecība		Mednieku iela 7, Ventspils, Ventspils raj., LV-3602	3622590
LU Bioloģijas institūts	Botānikas laboratorija	Miera iela 3, Salaspils-1, Rīgas raj., LV-2169	7945422; 7945438
LU Bioloģijas institūts	Ornitoloģijas laboratorija	Miera iela 3, Salaspils-1, Rīgas raj., LV-2169	7945437
LU Bioloģijas institūts	Bioindikācijas laboratorija	Miera iela 3, Salaspils-1, Rīgas raj., LV-2169	7945410; 7945399
Latvijas Dabas fonds		Kronvalda bulv. 4, Rīga, LV-1010	7034894
Latvijas Ornitoloģijas biedrība		Kalnciema iela 27, Rīga, LV-1046	7221580
Latvijas Entomoloģijas biedrība		Kronvalda bulv. 4, Rīga, LV-1010	7945431
Latvijas Botāniķu biedrība		Kronvalda bulv. 4, Rīga, LV-1010	7034894
Latvijas zivsaimniecības pētniecības institūts		Daugavgrīvas iela 8, Rīga, LV-1007	7612536; 7610088
LVMI „Silava”		Rīgas iela 111, Salaspils, LV-2169	7949915; 7949641
Latvijas Dabas muzejs	Botānikas nodaļa	K. Barona iela 4, Rīga, LV-1712	7228250
Latvijas Dabas muzejs	Zooloģijas nodaļa	K. Barona iela 4, Rīga, LV-1712	7226240
LLU Meža fakultāte		Akadēmijas iela 11, Jelgava, LV-3001	3020031

4. pielikums. Aizsargjoslu likums – saīsināts variants

Ar grozījumiem, kas izsludināti līdz 2003.gada 8.jūlijam.

Grozījumi: 21.02.2002. likums (L.V., 12.marts, nr.39; Ziņotājs, 2002, nr.7); 19.06.2003. likums (L.V., 8.jūl., nr.101; Ziņotājs, 2003, nr.15)

I nodaļa. Vispārīgie noteikumi

1.pants. Likumā lietotie termini

Likumā ir lietoti šādi termini:

- 1) aizsargjoslas - noteiktas platības, kuru uzdevums ir aizsargāt dažāda veida (gan dabiskus, gan mākslīgus) objektus no nevēlamas ārējās iedarbības, nodrošināt to ekspluatāciju un drošību vai pasargāt vidi un cilvēku no kāda objekta kaitīgās ietekmes;
- 2) (izslēgts ar 21.02.2002. likumu);
- 3) navigācijas tehniskie līdzekļi - būves, iekārtas un konstrukcijas (bākas, stoderes u.c.) ar apgaismojumu vai bez apgaismojuma, kuras uzbūvētas (uzstādītas) uz zemes vai novietotas ūdenī kuģošanas un gaisa kuģu lidojumu drošības nodrošināšanai Latvijas valsts jurisdikcijā esošajos ūdeņos un gaisa telpā;
- 4) (izslēgts ar 21.02.2002. likumu);
- 5) pludmale - jūras krasta sauszemes daļa starp ūdens līmeni un vietu, kur sākas dabiskā sauszemes veģētācija;
- 6) (izslēgts ar 21.02.2002. likumu);
- 7) (izslēgts ar 21.02.2002. likumu);
- 8) (izslēgts ar 21.02.2002. likumu);
- 9) (izslēgts ar 21.02.2002. likumu);
- 10) aizsprosts – hidrotehnisko būvju komplekss, kas nodrošina ūdens līmeņa pacelšanu ūdenstilpē vai ūdenstecē ar maksimālo līmeņa kritumu divi metri un vairāk;
- 11) applūdināmā zona – sauszemes teritorija, kura, palielinoties ūdens pieplūdumam ūdenstilpē vai ūdens caurplūdumam ūdenstecē, uz neilgu laika posmu tiek applūdināta;
- 12) izobata – līnija, kas savieno punktus ar vienādu ūdenstilpju vai ūdensteču dziļumu;
- 13) sarkanā līnija – pašvaldības apstiprinātajā teritorijas plānojumā noteiktā līnija, kas norobežo ceļa, ielas vai piebrauktuves (arī inženierkomunikāciju koridoru) izbūvei nepieciešamo teritoriju no apbūvējamās vai citādā veidā izmantojamās teritorijas;
- 14) kabeļu līnijas ass – nosacīta līnija, kas iet caur katra kabeļa diametra viduspunktu. Katram kabelim ir sava kabeļu līnijas ass, kas nosaka šā kabeļa aizsargjoslas novietojumu;
- 15) purvi – ekosistēmas uz kūdras augsnēm, kurās koku augstums konkrētajā vietā nevar sasniegt vairāk par septiņiem metriem;
- 16) dambis – hidrotehniska būve, ko ierīko, lai regulētu ūdens straumi gultnē vai aizsargātu teritoriju pret applūšanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.02.2002. likumu un 19.06.2003. likumu, kas stājas spēkā no 23.07.2003.)

2.pants. Likuma objekts

Šā likuma objekts ir dažādu veidu aizsargjoslas, aizsargzonas, aizsardzības joslas, kas noteiktas likumos un citos normatīvajos aktos.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.02.2002. likumu, kas stājas spēkā no 26.03.2002.)

3.pants. Likuma mērķis

Šā likuma mērķis ir noteikt:

- 1) aizsargjoslu veidus un to funkcijas;
- 2) aizsargjoslu izveidošanas pamatprincipus;
- 3) aizsargjoslu uzturēšanas un stāvokļa kontroles kārtību;
- 4) saimnieciskās darbības aprobežojumus aizsargjoslās.

4.pants. Aizsargjoslu veidi

Ir šādi aizsargjoslu veidi:

- 1) vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas;
- 2) ekspluatācijas aizsargjoslas;
- 3) sanitārās aizsargjoslas;
- 4) drošības aizsargjoslas;
- 5) citas aizsargjoslas, ja tādas paredz likums.

II nodaļa. Vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas

5.pants. Vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslu uzdevumi un veidi

- (1) Vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas tiek noteiktas ap objektiem un teritorijām, kas ir nozīmīgas no vides un dabas resursu aizsardzības un racionālas izmantošanas viedokļa. To galvenais uzdevums ir samazināt vai novērst antropogēnās negatīvās iedarbības ietekmi uz objektiem, kuriem noteiktas aizsargjoslas.

(2) Ir šādi vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslu veidi:

- 1) Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjosla;
- 2) virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas;
- 3) aizsargjoslas (aizsardzības zonas) ap kultūras pieminekļiem;
- 4) aizsargjoslas ap ūdens ņemšanas vietām;
- 5) (izslēgts ar 21.02.2002. likumu);
- 6) mežu aizsargjoslas ap pilsētām;
- 7) aizsargjoslas ap purviem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.02.2002. likumu un 19.06.2003. likumu, kas stājas spēkā no 23.07.2003.)

6.pants. Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjosla

- (1) Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjosla izveidota, lai samazinātu piesārņojuma ietekmi uz Baltijas jūru, saglabātu meža aizsargfunkcijas, novērstu erozijas procesu attīstību, aizsargātu piekrastes ainavas, nodrošinātu piekrastes dabas resursu, arī atpūtai un tūrismam nepieciešamo resursu un citu sabiedrībai nozīmīgu teritoriju, saglabāšanu un aizsardzību, to līdzsvarotu un ilgstošu izmantošanu.
- (2) Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslu iedala šādās joslās:
 - 1) krasta kāpu aizsargjosla, kuras platums ir atkarīgs no kāpu zonas platuma, bet nav mazāks par 300 metriem sauszemes virzienā, skaitot no vietas, kur sākas dabiskā sauszemes veģetācija, izņemot šādus gadījumus:
 - a) ja pilsētās ir apstiprināts vietējās pašvaldības teritorijas plānojums, krasta kāpu aizsargjoslas platums tajās nav mazāks par 150 metriem, obligāti iekļaujot tajā īpaši aizsargājamus biotopus,
 - b) ja ciemu robežas ir apstiprinātas šā likuma 67.pantā noteiktajā kārtībā un noteiktas vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā, krasta kāpu aizsargjoslas platums šajos ciemos nav mazāks par 150 metriem, obligāti iekļaujot tajā īpaši aizsargājamus biotopus;
 - 2) jūras aizsargjosla, kas aptver pludmali un zemūdens šelfa daļu no vienlaidu dabiskās sauszemes veģetācijas sākuma līdz 10 metru izobatai;
 - 3) ierobežotas saimnieciskās darbības josla līdz 5 kilometru platumā, kas tiek noteikta, ņemot vērā dabiskos apstākļus.
- (3) Vietās, kur ir stāvs jūras pamatkrasts, aizsargjoslu platumu nosaka no pamatkrasta augšējās krants.
- (4) Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslas noteikšanas metodikas projektu izstrādā Vides ministrija pēc saskaņošanas ar Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministriju.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.02.2002. likumu un 19.06.2003. likumu, kas stājas spēkā no 23.07.2003.)

7.pants. Virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas

- (1) Virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas nosaka ūdenstilpēm, ūdenstecēm un mākslīgiem ūdensobjektiem, lai samazinātu piesārņojuma negatīvo ietekmi uz ūdens ekosistēmām, novērstu erozijas procesu attīstību, ierobežotu saimniecisko darbību applūdināmajās zonās, kā arī saglabātu apvidum raksturīgo ainavu.
- (2) Minimālie virszemes ūdensobjektu aizsargjoslu platumi tiek noteikti:
 - 1) lauku apvidos (neatkarīgi no zemes kategorijas un īpašuma):
 - a) Daugavai – ne mazāk kā 500 metrus plata josla katrā krastā,
 - b) Gaujai – no izteces līdz Lejasciemam ne mazāk kā 300 metrus plata josla katrā krastā,
 - c) Gaujai – no Lejasciema līdz ietekai jūrā ne mazāk kā 500 metrus plata josla katrā krastā,
 - d) Lielupei – ne mazāk kā 300 metrus plata josla katrā krastā,
 - e) Ventai – ne mazāk kā 300 metrus plata josla katrā krastā,
 - f) pārējām vairāk par 100 kilometriem garām ūdenstecēm – ne mazāk kā 300 metrus plata josla katrā krastā,
 - g) 25 – 100 kilometrus garām ūdenstecēm – ne mazāk kā 100 metrus plata josla katrā krastā,
 - h) 10 – 25 kilometrus garām ūdenstecēm – ne mazāk kā 50 metrus plata josla katrā krastā,
 - i) līdz 10 kilometriem garām ūdenstecēm – ne mazāk kā 10 metrus plata josla katrā krastā,
 - j) ūdenstilpēm, kuru platība ir lielāka par 1000 hektāriem, – ne mazāk kā 500 metrus plata josla,
 - k) 100 – 1000 hektārus lielām ūdenstilpēm – ne mazāk kā 300 metrus plata josla,
 - l) 25 – 100 hektārus lielām ūdenstilpēm – ne mazāk kā 100 metrus plata josla,
 - m) 10 – 25 hektārus lielām ūdenstilpēm – ne mazāk kā 50 metrus plata josla,
 - n) līdz 10 hektāriem lielām ūdenstilpēm – ne mazāk kā 10 metrus plata josla,
 - o) ūdenstilpei vai ūdenstecei ar izteiktu periodisku applūstošu palieni – ne mazāk kā visas palienes platumā līdz ūdens līmenim neatkarīgi no iepriekšējos apakšpunktos noteiktā minimālā aizsargjoslas platuma;
 - 2) pilsētās un ciemos – teritoriju plānojumos, bet ne mazāk kā 10 metrus plata josla katrā krastā, izņemot gadījumus, kad tas nav iespējams esošās apbūves dēļ;
 - 3) mākslīgam ūdensobjektam (izņemot gadījumus, kad tas atrodas fiziskās personas īpašuma robežās vai kalpo ūdens novadīšanai no piegulošās teritorijas) – teritorijas plānojumā, bet ne mazāk kā 10 metrus plata josla katrā krastā;
 - 4) uz salām un pussalām – teritoriju plānojumos, bet ne mazāk kā 20 metrus plata josla.
- (3) Aizsargjoslas platumu nosaka, ņemot vērā gada vidējo ūdens līmeni, bet, ja ir skaidri izteikts stāvs pamatkrasts, - no tā augšējās krants.
- (4) Ja krastu veido vienlaidu dambis, aizsargjosla tiek noteikta līdz dambja ārējās nogāzes pakājei, ja citos normatīvajos aktos nav noteikts citādi.

- (5) Visi aizsargjoslas noteikumi attiecināmi arī uz teritoriju starp ūdens līmeni un vietu, no kuras mēra aizsargjoslas platumu.
- (6) Virszemes ūdensobjektu aizsargjoslu noteikšanas metodikas projektu izstrādā Vides ministrija.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.02.2002. likumu un 19.06.2003. likumu, kas stājas spēkā no 23.07.2003.)

8.pants. Aizsargjoslas (aizsardzības zonas) ap kultūras pieminekļiem

- (1) Aizsargjoslas (aizsardzības zonas) ap kultūras pieminekļiem tiek noteiktas, lai nodrošinātu kultūras pieminekļu aizsardzību un saglabāšanu, kā arī samazinātu dažāda veida negatīvu ietekmi uz nekustamiem kultūras pieminekļiem.
- (2) Metodikas projektu, pēc kuras nosaka aizsargjoslas (aizsardzības zonas) ap kultūras pieminekļiem, izstrādā Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija saskaņā ar kultūras pieminekļu aizsardzību regulējošiem normatīvajiem aktiem. Ja aizsargjosla (aizsardzības zona) ap kultūras pieminekli nav noteikta īpaši, tās minimālais platums ir:
 - 1) lauku apvidos - 500 metru;
 - 2) pilsētās - 100 metru.

III nodaļa. Eksploatācijas aizsargjoslas

12.pants. Eksploatācijas aizsargjoslu uzdevumi un veidi

- (1) Eksploatācijas aizsargjoslas tiek noteiktas gar transporta, telekomunikāciju un citu komunikāciju līnijām, kā arī ap objektiem, kas nodrošina dažādu valsts dienestu darbību. Eksploatācijas aizsargjoslu galvenais uzdevums ir nodrošināt minēto komunikāciju un objektu efektīvu un drošu eksploatāciju un attīstības iespējas.
- (2) Ir šādi eksploatācijas aizsargjoslu veidi:
 - 1) aizsargjoslas gar ielām, autoceļiem un dzelzceļiem;
 - 2) aizsargjoslas gar telekomunikāciju līnijām;
 - 3) aizsargjoslas ap valsts meteoroloģisko un hidroloģisko novērojumu stacijām un posteņiem un ap citiem stacionāriem valsts nozīmes monitoringa punktiem un posteņiem;
 - 4) aizsargjoslas gar elektriskajiem tīkliem;
 - 5) aizsargjoslas gar siltumtīkliem;
 - 6) aizsargjoslas ap meliorācijas būvēm un ierīcēm;
 - 7) aizsargjoslas gar ūdensvadu un kanalizācijas tīkliem;
 - 8) aizsargjoslas ap ģeodēziskajiem punktiem;
 - 9) aizsargjoslas ap navigācijas tehniskajiem līdzekļiem;
 - 10) aizsargjoslas ap gāzes vadiem, gāzes noliktavām un krātuvēm;
 - 11) (izslēgts ar 21.02.2002. likumu);
 - 12) aizsargjoslas ap pazemes ūdeņu valsts nozīmes monitoringa posteņiem un dziļurbumiem;
 - 13) aizsargjoslas ap seismoloģiskā monitoringa posteņiem;
 - 14) aizsargjoslas ap aizsprostu drošuma noteikšanas kontrolmērietaisēm.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.02.2002. likumu un 19.06.2003. likumu, kas stājas spēkā no 23.07.2003.)

13.pants. Aizsargjoslas gar ielām, autoceļiem un dzelzceļiem

- (1) Aizsargjoslas gar ielām, autoceļiem un dzelzceļiem tiek noteiktas, lai samazinātu ielu, autoceļu un dzelzceļu negatīvo ietekmi uz vidi, nodrošinātu transporta maģistrāļu eksploatāciju un drošību, kā arī izveidotu no apbūves brīvu joslu, kas nepieciešama ielu un autoceļu rekonstrukcijai.
- (2) Gar ielām un autoceļiem aizsargjoslas nosaka šādi:
 - 1) pilsētās un ciemos gar ielām un autoceļiem – teritoriju plānojumos likumā noteiktajā kārtībā un atzīmē zemes gabalu plānos kā sarkano līniju (esoša vai projektēta ielas robeža) un būvlaidi (līnija, kas nosaka attālumu no sarkanās līnijas līdz apbūvei);
 - 2) lauku apvidos aizsargjoslu platums gar autoceļiem no ceļa ass uz katru pusi ir:
 - a) valsts galvenajiem autoceļiem – 100 metru,
 - b) valsts 1. šķiras autoceļiem – 60 metru,
 - c) valsts 2. šķiras un pašvaldību autoceļiem – 30 metru.
- (3) Aizsargjoslām gar dzelzceļiem ir šāds minimālais platums:
 - 1) pilsētās, ciemos un citās apdzīvotās vietās platumu aizsargjoslām gar dzelzceļiem nosaka teritoriju plānojumos likumā noteiktajā kārtībā;
 - 2) lauku apvidos platumu aizsargjoslām gar dzelzceļiem nosaka teritoriju plānojumos, bet tur, kur to nav, - 200 metru no malējās sliekšes dzelzceļa katrā pusē.
- (4) Metodikas projektu, pēc kuras nosaka aizsargjoslas gar autoceļiem un dzelzceļiem, izstrādā Satiksmes ministrija.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.02.2002. likumu, kas stājas spēkā no 26.03.2002.)

14.pants. Aizsargjoslas gar telekomunikāciju līnijām

- (1) Aizsargjoslas gar visu veidu un piederības telekomunikāciju līnijām un to iekārtām tiek noteiktas, lai nodrošinātu to maksimālu aizsardzību no cilvēka, dabas vai citu faktoru nevēlamas ietekmes, kuras rezultātā var tikt traucēta telekomunikāciju līniju normāla darbība, radīti zaudējumi tautsaimniecībai un valstij.
- (2) Aizsargjoslām gar telekomunikāciju līnijām ir šāds minimālais platums:

- 1) gar pazemes kabeļu, gaisvadu un radiofikācijas telekomunikāciju līnijām - zemes gabals un gaisa telpa telekomunikāciju līnijas augstumā, ko norobežo nosacītas vertikālas plaknes telekomunikāciju līnijas katrā pusē 2,5 metru attālumā no pazemes kabeļu līnijas vai no gaisvadu līnijas ass;
- 2) gar jūras telekomunikāciju kabeļu līnijām un telekomunikāciju kabeļiem, kuri šķērso kuģojamās vai plostojamās upes, ezerus, ūdenskrātuves un kanālus, - ūdens platība, ko visā tās dziļumā no ūdens virsmas līdz gultnei ietver paralēlas plaknes, kas atrodas 0,25 jūdžu attālumā no jūras telekomunikāciju kabeļa (katrā tā pusē) un 100 metru attālumā no kabeļa (katrā tā pusē) upēs, ezeros, ūdenskrātuvēs un kanālos;
- 3) ap virszemes un pazemes telekomunikāciju kabeļu līniju neapkalpojamiem pastiprināšanas punktiem - zemes gabals un gaisa telpa telekomunikāciju līnijas augstumā, ko norobežo nosacīta vertikāla plakne, kas atrodas 3 metru attālumā no pastiprināšanas punkta vai no tā apvaļņojuma robežas;
- 4) stīgām mežu masīvos un stādījumos, kur koku augstums nav lielāks par 4 metriem, - 2,5 metri katrā pusē no līnijas ass līdz koku zariem;
- 5) stīgām mežu masīvos un stādījumos, kur koku augstums ir lielāks par 4 metriem, - 3,5 metri katrā pusē no līnijas ass līdz koku zariem;
- 6) vietās, kur iespējami bieži koku krišanas gadījumi, stigas platums nedrīkst būt mazāks par stādījumu vidējo augstumu katrā telekomunikāciju līnijas pusē. Atsevišķi koki vai koku grupas, kas aug stigas malās, jānocērt, ja to augstums ir lielāks nekā stādījumu vidējais augstums.

Ja gaisvadu telekomunikāciju līnija šķērso parkus, dārzus vai rezervātus, pēc savstarpējas vienošanās ar attiecīgajiem uzņēmumiem, organizācijām vai institūcijām atļauts noteikt mazāku stigas platumu.

- (3) Metodikas projektu, pēc kuras nosaka aizsargjoslas gar telekomunikāciju līnijām, izstrādā Satiksmes ministrija.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.06.2003. likumu, kas stājas spēkā no 23.07.2003.)

16.pants. Aizsargjoslas gar elektriskajiem tīkliem

- (1) Aizsargjoslas gar visu veidu un jebkuras piederības elektriskajiem tīkliem, to iekārtām un būvēm tiek noteiktas, lai nodrošinātu elektrisko tīklu, to iekārtu un būvju ekspluatāciju un drošību.
- (2) Aizsargjoslām gar elektriskajiem tīkliem ir šāds minimālais platums:
 - 1) gar elektrisko tīklu gaisvadu līnijām - zemes gabals un gaisa telpa šīs līnijas augstumā, ko norobežo nosacītas vertikālas plaknes katrā pusē no malējā vada elektrisko tīklu gaisvadu līnijām ar nominālo spriegumu:
 - a) līdz 20 kilovoltiem - 10 metru,
 - b) no 20 kilovoltiem līdz 110 kilovoltiem - 20 metru,
 - c) virs 110 kilovoltiem - 30 metru;
 - 2) gar elektrisko tīklu gaisvadu līnijām apdzīvotās vietās - zemes gabals un gaisa telpa šīs līnijas augstumā, ko norobežo nosacītas vertikālas plaknes katrā pusē no malējā vada elektrisko tīklu gaisvadu līnijām ar nominālo spriegumu:
 - a) līdz 20 kilovoltiem - 2 metri,
 - b) no 20 kilovoltiem līdz 110 kilovoltiem - 4 metri,
 - c) virs 110 kilovoltiem - 8 metri;
 - 3) gar elektrisko tīklu kabeļu līnijām - zemes gabals vai gaisa telpa, ko norobežo nosacītas vertikālas plaknes kabeļu līnijas katrā pusē 1 metra attālumā no kabeļu līnijas ass;
 - 4) gar elektrisko tīklu kabeļu līnijām, kuras zem ūdens līmeņa šķērso kuģojamas vai plostojamas upes, ezerus, ūdenskrātuves un kanālus, - ūdens platība, ko visā tās dziļumā no ūdens virsmas līdz gultnei ietver paralēlas plaknes, kas atrodas 100 metru attālumā katrā pusē no kabeļu līnijas ass;
 - 5) ap elektrisko tīklu sadales iekārtām, fīderu punktiem, transformatoru apakšstacijām - zemes gabals un gaisa telpa 1 metra attālumā katrā pusē no šo iekārtu nožogojuma vai to visvairāk izvirzīto daļu projekcijas uz zemes vai grīdas virsmas.

- (3) Metodikas projektu, pēc kuras nosaka aizsargjoslu gar elektriskajiem tīkliem, izstrādā Ekonomikas ministrija.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.02.2002. likumu, kas stājas spēkā no 26.03.2002.)

20.pants. Aizsargjoslas ap ģeodēziskajiem punktiem

- (1) Aizsargjoslas ap ģeodēziskajiem punktiem nosaka, lai nodrošinātu ģeodēzisko punktu ilgstošu saglabāšanos un stabilitāti.
- (2) Aizsargjosla ap ģeodēzisko punktu ir vienu metru plata zemes josla no ģeodēziskā punkta konstrukcijas ārējās malas.
- (3) Aizsargjoslās ap ģeodēziskajiem punktiem iekļaujami tie zemes gabali, kuros atrodas ģeodēziskie punkti, kā arī vismaz vienu metru plata zemes josla ap to robežām.

(2002.gada 21.februāra likuma redakcijā, kas stājas spēkā no 26.03.2002.)

21.pants. Aizsargjoslas ap navigācijas tehniskajiem līdzekļiem

- (1) Aizsargjoslas ap navigācijas tehniskajiem līdzekļiem tiek noteiktas, lai nodrošinātu navigācijas tehnisko līdzekļu nepārtrauktu un efektīvu darbību Latvijas Republikas jurisdikcijā esošajos ūdeņos un gaisa telpā.
- (2) Metodikas projektu, pēc kuras nosaka aizsargjoslas ap navigācijas tehniskajiem līdzekļiem, izstrādā Satiksmes ministrija.

IV nodaļa. Sanitārās aizsargjoslas

24.pants. Sanitāro aizsargjoslu uzdevumi un veidi

- (1) Sanitārās aizsargjoslas tiek noteiktas ap objektiem, kuriem ir noteiktas paaugstinātas sanitārās prasības. To galvenais uzdevums ir sanitāro prasību nodrošināšana.
 - (2) Ir šādi sanitāro aizsargjoslu veidi:
 - 1) aizsargjoslas ap kapsētām;
 - 2) aizsargjoslas ap dzīvnieku kapsētām;
 - 3) (izslēgts ar 21.02.2002. likumu);
 - 4) aizsargjoslas ap atkritumu apglabāšanas poligoniem, atkritumu izgāztuvēm un notekūdeņu attīrīšanas iekārtām.
- (Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.02.2002. likumu, kas stājas spēkā no 26.03.2002.)*

25.pants. Aizsargjoslas ap kapsētām

- (1) Aizsargjoslas ap kapsētām tiek noteiktas, lai nepieļautu tām piegulošo teritoriju sanitāro apstākļu pasliktināšanos.
 - (2) Metodikas projektu, pēc kuras nosaka aizsargjoslas ap kapsētām, izstrādā Veselības ministrija.
- (Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.06.2003. likumu, kas stājas spēkā no 23.07.2003..)*

VI nodaļa. Aizsargjoslu izveidošanas pamatprincipi un īpašuma lietošanas tiesību aprobežojumi tajās

33.pants. Aizsargjoslu izveidošana

- (1) Visu veidu aizsargjoslas nosaka vietējo pašvaldību teritoriju plānojumos, ievērojot normatīvo aktu prasības.
 - (2) Aizsargjoslu robežas jāatzīmē zemes gabalu plānos un jāieraksta zemesgrāmatā šā likuma 60. un 62.pantā noteiktajā kārtībā. Ja nav izstrādāts teritorijas plānojums, vietējā pašvaldība nodrošina aizsargjoslu robežu noteikšanu, kā arī iesniedz šīs ziņas Valsts zemes dienestam aizsargjoslu iezīmēšanai zemes robežu plānos.
- (2002.gada 21.februāra likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.06.2003. likumu, kas stājas spēkā no 23.07.2003.)*

34.pants. Aizsargjoslu pārklāšanās

Ģadījumos, kad vienā vietā pārklājas vairāku veidu aizsargjoslas, spēkā ir stingrākās prasības un lielākais minimālais platums. Visu veidu rīcība šajās vietās jāaskaņo ieinteresētajām institūcijām.

35.pants. Vispārīgie aprobežojumi aizsargjoslās

- (1) Vispārīgos aprobežojumus aizsargjoslās nosaka likumi un Ministru kabineta noteikumi, tos var noteikt arī ar pašvaldību saistošajiem noteikumiem, kas izdoti to kompetences ietvaros.
- (2) Ja objektam ir noteikta aizsargjosla, tā īpašniekam ir atļauts aizsargjoslā veikt attiecīgā objekta ekspluatācijai, remontam, renovācijai un rekonstrukcijai nepieciešamos darbus. Par to rakstveidā jābrīdina zemes īpašnieks vai tiesiskais valdītājs vismaz divas nedēļas pirms darbu uzsākšanas, izņemot avāriju novēršanas vai to seku likvidācijas darbus, kurus var veikt jebkurā laikā.
- (3) Aizsargjoslās, kas ir lauksaimniecības zemēs, plānotie ekspluatācijas, remonta, renovācijas un rekonstrukcijas darbi veicami laikposmā, kad šīs platības neaizņem lauksaimniecības kultūras vai kad ir iespējama lauksaimniecības kultūru saglabāšana, izņemot avāriju novēršanas vai to seku likvidācijas darbus, kurus var veikt jebkurā laikā.
- (4) Pēc minēto darbu veikšanas objekta īpašniekam jāsakārto zemes platības tādā stāvoklī, lai tās būtu derīgas izmantošanai paredzētajām vajadzībām, kā arī jāatļūdzina zemes īpašniekam vai lietotājam darbu izpildes gaitā nodarītie zaudējumi. To noteikšanu un atļūdzību veic likumos noteiktajā kārtībā vai pēc savstarpējas vienošanās.
- (5) Ja aizsargjoslas sakrīt vai krustojas, ar attiecīgo objektu ekspluatāciju un remontu saistītos darbus kopīgajos aizsargjoslu iecirkņos veic ieinteresētās juridiskās vai fiziskās personas pēc savstarpējas vienošanās.
- (6) Juridiskās un fiziskās personas, veicot aizsargjoslās darbus, kuru dēļ ir nepieciešams objektus aizsargāt no bojājumiem, pārbūvēt vai pārvietot, aizsardzības, pārbūves vai pārvietošanas darbus veic pēc saskaņošanas ar attiecīgā objekta īpašnieku. Ar minētajām darbībām saistītās izmaksas sedz attiecīgā juridiskā vai fiziskā persona vai – pēc savstarpējas vienošanās – objekta īpašnieks.
- (7) Juridiskajām un fiziskajām personām aizsargjoslās jāizpilda attiecīgā objekta īpašnieka likumīgās prasības.
- (8) Pašvaldību, atbildīgo valsts institūciju un objektu īpašnieku dienestiem kontroles un uzraudzības nolūkos atļauts apmeklēt aizsargjoslu teritorijas jebkurā laikā, iepriekš par to brīdinot zemes īpašnieku, bet, ja tiesības lietot zemi nodotas citai personai, - zemes lietotāju.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.02.2002. likumu un 19.06.2003. likumu, kas stājas spēkā no 23.07.2003.)

36.pants. Aprobežojumi Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslā

- (1) Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslā tiek noteikti šādi aprobežojumi:
 - 1) pilsētās un ciemos jaunveidojamā zemes īpašuma platību nosaka vietējās pašvaldības saistošajos noteikumos, bet apbūves blīvumu – vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā;
 - 2) ārpus pilsētām un ciemiem jaunveidojamā zemes īpašuma platību, uz kuras atļauts izvietot vienu viensētu ar saimniecības ēkām, bet ne mazāku par trim hektāriem, nosaka vietējās pašvaldības saistošajos noteikumos, bet apbūves blīvumu – vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā. Vietās, kur ir saglabājusies vēsturiskā viensētu apbūve, pašvaldība izstrādā saistošos noteikumus par arhitektūras prasībām jaunbūvējamām vai atjaunojamām ēkām atbilstoši vēsturiskajam apbūves raksturam;

- 3) ja, atsavinot vai iznomājot valsts vai pašvaldības īpašumā esošo zemi, tiek paredzēta zemes lietojuma veida maiņa, kas nav paredzēta teritorijas plānojumā, ir nepieciešams Ministru kabineta iekreizējs rīkojums;
- 4) aizliegts ierīkot meliorācijas būves bez saskaņošanas ar reģionālo vides pārvaldi.
- (2) Krasta kāpu aizsargjoslā un pludmalē papildus šā panta pirmajā daļā minētajam aizliegts celt jaunas un paplašināt esošās dzīvojamās ēkas, saimniecības, ražošanas vai atpūtnieku aprūpei paredzētās ēkas un būves, izņemot gadījumus, kad:
 - 1) tiek rekonstruētas, nepārsniedzot esošo būvapjomu, renovētas vai restaurētas esošās ēkas un būves;
 - 2) tiek attīstīta osta vai tiek attīstīti un rekonstruēti esošie zvejniecības un zivju pārstrādes uzņēmumi vai pie esošām dzīvojamām ēkām tiek izbūvētas saimniecības ēkas vai būves un ir:
 - a) veikts paredzētās darbības ietekmes uz vidi sākotnējais izvērtējums un saņemts Ietekmes uz vidi novērtējuma valsts biroja atzinums par noslēguma ziņojumu vai izdoti tehniskie noteikumi saskaņā ar likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” prasībām,
 - b) attiecīgā apbūve paredzēta vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā;
 - 3) ēku un būvju celtniecība vai paplašināšana ir paredzēta vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā un notiek pilsētas teritorijā, kā arī šīs darbības ir saskaņotas ar Vides ministriju vai tās pilnvarotu institūciju;
 - 4) ēku un būvju celtniecība vai paplašināšana notiek šā likuma 67.pantā noteiktajā kārtībā apstiprinātajās un vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā noteiktajās ciema robežās vietās, kur bijusi iepriekšējā apbūve, un minētās darbības ir paredzētas vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā, kā arī tās ir saskaņotas ar Vides ministriju vai tās pilnvarotu institūciju.
- (3) Krasta kāpu aizsargjoslā un pludmalē papildus šā panta pirmajā un otrajā daļā minētajam aizliegts:
 - 1) atsavināt valsts īpašumā esošo zemi, izņemot gadījumus, kad likumos noteiktajā kārtībā personai ir tiesības privatizēt zemi zem ēkas;
 - 2) norobežot ar žogiem pieeju jūrai, kā arī traucēt kājāmgājēju brīvu pārvietošanos un atrašanos pludmalē un tauvas joslā. Lēmumi par nožogojumu nojaukšanu pieņemami un izpildāmi normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā;
 - 3) izvietot un ierīkot minerālmēslu, augu aizsardzības līdzekļu, degvielas, eļļošanas materiālu, bīstamo ķīmisko vielu vai ķīmisko produktu, kokmateriālu, kā arī bīstamās ķīmiskās vielas vai ķīmiskos produktus saturošu materiālu glabātavas un degvielas uzpildes stacijas, izņemot atbilstoši teritoriju plānojumam – ostas teritorijā, kā arī būves lopbarības glabāšanai (izņemot siena šķūņus bez vienlaidu pamatiem);
 - 4) iegūt un izmantot derīgos izrakteņus, izņemot pazemes ūdeņu ieguvī ūdensapgādes vai rekreācijas vajadzībām;
 - 5) ierīkot atkritumu apglabāšanas poligonus un atkritumu izgāztuves;
 - 6) ar mehāniskajiem transportlīdzekļiem pārvietoties ārpus vispārējās lietošanas, uzņēmumu un māju ceļiem, pludmalē, meža un lauksaimniecības zemēs, ja tas nav saistīts ar šo teritoriju apsaimniekošanu vai uzraudzību;
 - 7) rīkot publiskos sporta, izklaides vai atpūtas pasākumus, kas nav saskaņoti ar vietējo pašvaldību, bet, ja aizsargjosla atrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā, – ar šīs teritorijas administrāciju;
 - 8) novietot speciālās dzīvojamās piekabe, jebkādas konstrukcijas, pagaidu un saliekamās būves, izņemot pludmales labiekārtošanas elementus, ārpus šim nolūkam vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā paredzētajām vietām;
 - 9) pārveidot kāpu reljefu, bojāt un iznīcināt kāpu dabisko zemsedzi, izņemot gadījumus, kad tas saistīts ar teritorijas apsaimniekošanu saskaņā ar dabas aizsardzības plāniem atbilstoši vietējās pašvaldības teritorijas plānojumam.
- (4) Krasta kāpu aizsargjoslā papildus šā panta pirmajā, otrajā un trešajā daļā minētajam aizliegts:
 - 1) veikt galveno cirti;
 - 2) bez Ministru kabineta iekreizēja rīkojuma veikt meža zemju transformāciju. Meža zemes transformācijas kārtību krasta kāpu aizsargjoslā, kā arī transformācijas pieteikuma iesniegšanas un izskatīšanas kārtību un pieļaujamo meža izciršanas apjomu reglamentē Ministru kabineta noteikumi;
 - 3) kurt ugunsgrākus ārpus šim nolūkam iekārtotām vietām un māju pagalmiem;
 - 4) novietot teltis ārpus šim nolūkam iekārtotām vai norādītām vietām bez saskaņošanas ar zemes īpašnieku vai tiesisko valdītāju.
- (5) Pašvaldības pienākums ir paredzēt teritorijas plānojumā un detālajā plānojumā kājāmgājējiem iespēju piekļūt pludmalei un nodrošināt gājēju celiņu ierīkošanu (pilsētās un ciemos tas veicams, ņemot vērā esošo apbūvi un īpašumu robežas, bet paredzot, ka celiņi nedrīkst atrasties tālāk kā viena kilometra attālumā viens no otra), kā arī paredzēt vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā vietas automašīnu (transportlīdzekļu) stāvvietu ierīkošanai. Ja nepieciešams, pašvaldība var noteikt īpašuma aprobežojumu par labu sabiedrības iespējai piekļūt pludmalei atbilstoši vietējās pašvaldības teritorijas plānojuma un detālā plānojuma prasībām arī bez nekustamā īpašuma īpašnieka piekrišanas. Zemes īpašniekiem ir tiesības uz zaudējumu atlīdzību, ja tādi radušies sakarā ar aprobežojuma noteikšanu.
- (6) Īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, kā arī kultūras un vēstures pieminekļu teritorijās kājāmgājēju pārvietošanos regulē šo teritoriju aizsardzības un izmantošanas noteikumi.
 - (7) Ja ir paredzēts celt valsts nozīmes infrastruktūras un inženierkomunikāciju objektus, kuri nav paredzēti vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā, apbūve krasta kāpu aizsargjoslā un pludmalē ir pieļaujama tikai ar Ministru kabineta iekreizēju rīkojumu.
 - (8) Jūras aizsargjoslā ierīkotajās peldvietās aizliegts braukt ar motorlaivām un ūdens motocikliem, ja tas nav saistīts ar specializēto dienestu darbību, šo teritoriju apsaimniekošanu vai uzraudzību. Vietējā pašvaldība nosaka speciāli iezīmētas vietas, kurās atļauts braukt ar ūdens motocikliem.

(2003.gada 19.jūnija likuma redakcijā, kas stājas spēkā no 23.07.2003.)

37.pants. Aprobežojumi virszemes ūdensobjektu aizsargjoslās

(1) Virszemes ūdensobjektu aizsargjoslās papildus šā likuma 35.pantā minētajam tiek noteikti šādi aprobežojumi:

- 1) aizliegts izvietot būves lopbarības glabāšanai (izņemot siena šķūņus), minerālmēslu, augu aizsardzības līdzekļu, degvielas, eļļošanas materiālu, bīstamo ķīmisko vielu vai ķīmisko produktu, kokmateriālu, kā arī bīstamās ķīmiskās vielas vai ķīmiskos produktus saturošu materiālu glabātavas, izņemot šim nolūkam teritoriju plānojumos paredzētās vietas;
 - 2) aizliegts ierīkot atkritumu apglabāšanas poligonus un atkritumu izgāztuves;
 - 3) aizliegts veikt 50 metrus platā joslā kailcirtes, izņemot koku ciršanu ārkārtas situāciju seku likvidēšanai un vējgāžu, vējlaužu un snieglaužu seku likvidēšanai, kā arī palieņu plāvu atjaunošanai un apsaimniekošanai. Ja aizsargjosla ir šaurāka par 50 metriem, kailcirtē aizliegta visā aizsargjoslas platumā;
 - 4) aizliegts celt ēkas un būves teritorijās ar applūdinājuma varbūtību vismaz reizi simt gados, izņemot īslaicīgas lietošanas būves, mazēkas lauku apvidū un šim nolūkam īpaši paredzētās aizsargbūves vai teritorijas uzbēršanu;
 - 5) 10 metrus platā joslā papildus šā panta 1., 2., 3. un 4.punktā minētajam aizliegts:
 - a) izvietot degvielas uzpildes stacijas,
 - b) celt un izvietot jebkādas ēkas un būves, tai skaitā nožogojumus (izņemot kultūras pieminekļu atjaunošanu, ūdens ņemšanas ietaises, ūdens regulēšanas ietaises, kā arī citas hidrotehniskās, krastu nostiprināšanas un tiltu būves, kuģošanas drošībai nepieciešamās būves, peldvietas, laivu un motorizēto ūdens transportlīdzekļu piestātnes un šo transportlīdzekļu uzpildīšanai paredzētās degvielas uzpildes stacijas, ja attiecīgās darbības ir paredzētas vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā vai ūdensobjekta apsaimniekošanas plānā),
 - c) lietot mēslošanas līdzekļus un ķīmiskos augu aizsardzības līdzekļus,
 - d) ierīkot meliorācijas būves bez saskaņošanas ar reģionālo vides pārvaldi,
 - e) veikt galveno cirti, izņemot koku ciršanu ārkārtas situāciju seku likvidēšanai, vējgāžu, vējlaužu un snieglaužu seku likvidēšanai,
 - f) iegūt un izmantot derīgos izrakteņus, izņemot pazemes ūdeņu ieguvi ūdensapgādes vai rekreācijas vajadzībām aizsargjoslā esošai dzīvojamai vai atpūtnieku aprūpei paredzētai ēkai,
 - g) mazgāt mehāniskos transportlīdzekļus un lauksaimniecības tehniku;
 - h) veikt meža zemju transformāciju, ja tā nav saistīta ar šā punkta „b” apakšpunktā minētajiem izņēmuma gadījumiem,
 - i) kurt ugunscurus un novietot teltis ārpus šim nolūkam norādītām vietām bez saskaņošanas ar zemes īpašnieku vai tiesisko valdītāju;
 - 6) aizliegts novietot iegūto grunti pēc normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā veiktas virszemes ūdensobjekta padziļināšanas vai tīrīšanas ārpus tam paredzētajām vietām;
 - 7) aizliegts ierīkot mehānisko transportlīdzekļu sacīkšu trases un izmēģinājumu vietas.
- (2) Virszemes ūdensobjekta normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā ierīkotajās peldvietās aizliegts braukt ar motorlaivām un ūdens motocikliem, ja tas nav saistīts ar specializēto dienestu darbību, šo teritoriju apsaimniekošanu vai uzraudzību.
- (3) Vietējā pašvaldība pieņem attiecīgu lēmumu par jebkādu nelikumīgu nožogojumu nojaukšanu virszemes ūdensobjektu aizsargjoslās. Vietējā pašvaldība veic vai organizē nožogojumu nojaukšanu, ja īpašnieks vai tiesiskais valdītājs pēc pašvaldības lēmuma pieņemšanas nožogojumu viena mēneša laikā nav nojaucis. Ar nojaukšanu saistītos izdevumus sedz nožogojuma īpašnieks vai tiesiskais valdītājs.

(2002.gada 21.februāra likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.06.2003. likumu, kas stājas spēkā no 23.07.2003.)

38.pants. Aprobežojumi aizsargjoslās (aizsardzības zonās) ap kultūras pieminekļiem

Aizsargjoslās (aizsardzības zonās) ap kultūras pieminekļiem papildus šā likuma 35.pantā minētajam tiek noteikti šādi aprobežojumi:

- 1) jebkuru saimniecisko darbību aizsargjoslās (aizsardzības zonās) ap kultūras pieminekļiem drīkst veikt tikai ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas un kultūras pieminekļa īpašnieka atļauju;
- 2) pārdodot vienam īpašniekam piederošu kultūras pieminekļa un tā aizsargjoslas zemi, aizliegts to sadalīt;
- 3) aizliegts izvietot lopbarības, minerālmēslu, degvielas, eļļošanas materiālu, ķīmisko vielu, kokmateriālu un citu veidu materiālu un vielu glabātavas, izņemot šim nolūkam īpaši paredzētas un iekārtotas vietas;
- 4) aizliegts ierīkot atkritumu apglabāšanas poligonus;
- 5) aizliegts aizkraut pievedceļus un pieejas pie kultūras pieminekļa;
- 6) aizliegts glabāt un izliet ķīmiski aktīvas un koroziju izraisošas vielas.

42.pants. Aprobežojumi aizsargjoslās gar autoceļiem un dzelzceļiem

Aizsargjoslās gar autoceļiem un dzelzceļiem papildus šā likuma 35.pantā minētajam tiek noteikti šādi aprobežojumi:

- 1) lai nodrošinātu autoceļa pārredzamību un transportlīdzekļu satiksmes drošību, aizsargjoslās gar autoceļiem aizliegts:
 - a) 30 metru joslā no ceļa malas cirst kokus un izvietot kokmateriālu krautuves, par to rakstveidā neinformējot autoceļa īpašnieku divas nedēļas pirms koku ciršanas uzsākšanas, kā arī ieaudzēt mežu bez saskaņošanas ar autoceļa īpašnieku,
 - b) bez autoceļa īpašnieka atļaujas veikt jebkurus būvniecības un derīgo izrakteņu ieguves darbus, kā arī grunts rakšanas un pārvietošanas darbus, izņemot lauksaimniecības vajadzībām nepieciešamos darbus;
- 2) aizsargjoslās gar dzelzceļiem aizliegts:

- a) veikt darbības, kuru rezultātā samazinās dzelzceļa pārredzamība vai palielinās aizputināmība,
- b) veikt darbības, kuru rezultātā pasliktinās hidroloģiskais režīms dzelzceļa aizsargjoslā vai tiek traucēta aizsargjoslas un tai piegulošo vai to šķērsojošo melioratīvo sistēmu un būvju funkcionēšana,
- c) veikt jebkurus būvniecības vai grunts rakšanas un pārvietošanas darbus bez saskaņošanas ar dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāju,
- d) ierīkot gāzes vadus gar sliežu ceļu,
- e) aizkraut pievedceļus un pieejas pie dzelzceļa apkalpošanas objektiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.02.2002. likumu, kas stājas spēkā no 26.03.2002.)

43.pants. Aprobežojumi aizsargjoslās gar telekomunikāciju līnijām

- (1) Papildus šā likuma 35.pantā minētajam bez izpildāmo darbu projekta, kas rakstveidā saskaņots ar telekomunikāciju līnijas valdītāju, aizsargjoslās gar telekomunikāciju līnijām aizliegts:

- 1) veikt jebkādas celtniecības, montāžas un spridzināšanas darbus, kā arī zemes darbus dziļāk par 0,5 metriem un planēšanu ar tehniku;
- 2) izdarīt ģeoloģiskās un ģeodēziskās izpētes darbus, kas saistīti ar urbumiem, zemes paraugu ņemšanu un citiem līdzīgiem darbiem;
- 3) stādīt kokus, izvietot lauka apmetnes, turēt lopus, nokraut materiālus, lopbarību un mēslojumu, kurt ugunsiskus un ierīkot šautuves;
- 4) zem gaisvadu telekomunikāciju līnijām pārvadāt gabarītiem neatbilstošas kravas, kā arī ierīkot autotransporta, traktoru un mehānismu stāvvietas;
- 5) ierīkot kuģu, liellaivu un peldošo celtņu piestātnes, veikt iekraušanas, izkraušanas, gultnes padziļināšanas un zemes smelšanas darbus, izmest enkurus, braukt ar nolaistiem enkuriem, ķēdēm, lotēm, velkamajiem rīkiem un traļiem, ierādīt zvejas vietas, zvejot zivis, vākt augus ar dziļūdens rīkiem, ierīkot lopu dzirdīšanas vietas, skaldīt un iegūt ledu;
- 6) nojaukt un rekonstruēt ēkas un tiltus, pārbūvēt kolektorus un tuneļus, kuros ieguldīti telekomunikāciju kabeli vai uzstādītas telekomunikāciju līniju statnes, kabelu kastes un sadales kārbas (ja būvētājs nav iepriekš pārvietojis telekomunikāciju līnijas un iekārtas pēc saskaņošanas ar to valdītāju);
- 7) apbērt vai salauzt mērstabiņus un brīdinājuma zīmes, novietot uz pazemes kabelu līniju trasēm smagus (vairāk par 5 tonnām) priekšmetus, ierīkot trasēs skābju, sāļu un sārnu notekas;
- 8) atvērt telekomunikāciju līniju neapkalpojamo pastiprinātajpunktu, mikroviļņu līniju, telekomunikāciju kabelu kanalizācijas kabelaku, šahtu, sadales skapju un kabelu kastu durvis un lūkas, kā arī personām, kas minētās līnijas un iekārtas neapkalpo, pieslēgties telekomunikāciju līnijām un iekārtām;
- 9) veikt jebkādas citas darbības, kas var izraisīt telekomunikāciju līniju un iekārtu bojājumus;
- 10) rokot zemi, lietot laužņus, kapļus, ķīļus un pneimatiskos instrumentus.
- 11) apbērt ar zemi vai būvmateriāliem telekomunikāciju kabelu kanalizācijas kabelaku lūku vākus, sadales skapjus, brīdinājuma zīmes un mērstabiņus pazemes kabelu trasēs, kā arī pārvietot esošās telekomunikāciju līnijas un iekārtas bez iepriekšējas saskaņošanas ar to valdītāju.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.06.2003. likumu, kas stājas spēkā no 23.07.2003.)

45.pants. Aprobežojumi aizsargjoslās gar elektriskajiem tīkliem

- (1) Aizsargjoslās gar elektriskajiem tīkliem papildus šā likuma 35.pantā minētajiem aprobežojumiem tiek noteikti šādi aprobežojumi:

- 1) aizliegts aizkraut pievedceļus un pieejas elektrisko tīklu objektiem;
- 2) aizliegts izvietot lopbarības, minerālmēslu, degvielas, eļļošanas materiālu, ķīmisko vielu un ķīmisko produktu, kokmateriālu un citu veidu materiālu un vielu glabātavas;
- 3) aizliegts aizsargjoslās gar gaisa vadu līnijām ierīkot sporta laukumus, rotaļu laukumus, stadionus, tirgus, sabiedriskā transporta pieturas, mašīnu un mehānismu stāvvietas, kā arī veikt jebkādas pasākumus, kas saistīti ar cilvēku pulcēšanos;
- 4) aizliegts aizsargjoslās gar pazemes elektropārvades kabelīlīnijām veikt darbus ar triecienmehānismiem, nomest smagus, izmest un izliet kodīgas un koroziju izraisošas vielas, degvielu un eļļošanas materiālus;
- 5) aizliegts celt, kapitāli remontēt, rekonstruēt vai nojaukt jebkuras ēkas un būves bez attiecīgo komunikāciju īpašnieka atļaujas;
- 6) aizliegts veikt jebkāda veida derīgo izrakteņu iegūšanas, iekraušanas un izkraušanas, gultnes padziļināšanas, zemes smelšanas, spridzināšanas un meliorācijas darbus, kā arī izvietot lauka apmetnes un mehānizēti laistīt lauksaimniecības kultūras;
- 7) aizliegts aizsargjoslās gar zemūdens elektropārvades kabelīlīnijām iekārtot kuģu, liellaivu un peldošu celtņu piestātnes, noenkuroties, braukt ar izmestu enkuru un tīkliem, ierādīt zvejas vietas un zvejot, ķert ūdens dzīvniekus un iegūt ūdensaugus ar dziļūdens rīkiem, kā arī ierīkot dzirdinātavas;
- 8) aizliegts skaldīt ledu;
- 9) aizliegts braukt ar mašīnām un mehānismiem, kā arī strādāt ar lauksaimniecības tehniku, kuras augstums, mērot no ceļa (zemes) virsmas, pārsniedz 4,5 metrus;
- 10) aizliegts veikt zemes darbus dziļāk par 0,3 metriem, bet aramzemēs - dziļāk par 0,45 metriem, kā arī veikt grunts planēšanu ar tehniku;
- 11) aizliegts veikt darbus, kas saistīti ar zemju applūdināšanu uz laiku;

- 12) aizliegts ar jebkādām darbībām traucēt energoapgādes uzņēmuma darbiniekus, kuri aizsargjoslā veic ekspluatācijas, remonta, rekonstrukcijas, avāriju novēršanas vai to seku likvidācijas darbus šajā likumā noteiktajā kārtībā.
- (2) Veicot apūdeņošanas grāvju un drenāžas kolektorgrāvju būvi, kā arī ierīkojot nožogojumus un veicot citus darbus, jāsaglabā pievedceļi un pieejas elektriskajiem tīkliem un to būvēm.
- (3) Koku un krūmu audzēšana elektrisko tīklu trasēs pieļaujama ar elektrisko tīklu īpašnieka rakstveida atļauju.
- (4) Elektroenerģijas apgādes uzņēmumi, kuriem saskaņā ar Enerģētikas likumu ir nepieciešama licence, izmanto nekustamo īpašumu aizsargjoslām gar elektriskajiem tīkliem bez atlīdzības par nekustamā īpašuma īpašniekam, valdītājam vai lietotājam noteikto nekustamā īpašuma lietošanas tiesību aprobežojumu.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.02.2002. likumu, kas stājas spēkā no 26.03.2002.)
- 49.pants. Aprobežojumi aizsargjoslās ap ģeodēziskajiem punktiem
- (1) Aizsargjoslās ap ģeodēziskajiem punktiem papildus šā likuma 35.pantā minētajam tiek noteikti šādi aprobežojumi:
- 1) aizliegts novietot priekšmetus, kuri traucē pieeju ģeodēziskajiem punktiem un mērījumu izdarīšanu;
 - 2) aizliegts veikt būvniecības darbus, ja projekti nav saskaņoti ar attiecīgo Valsts zemes dienesta nodaļu.
- (2) Zemes īpašnieks nevar liegt veikt aizsargjoslā darbības, kas nepieciešamas, lai nodrošinātu:
- 1) triangulācijas un poligonometrijas punktiem – redzamību uz blakus punktiem;
 - 2) globālās pozicionēšanas sistēmas punktiem – ģeodēzisko Zemes mākslīgo pavadoņu netraucētu uztveršanu (redzamību);
 - 3) augstuma punktiem – iespēju novietot vertikāli vismaz trīs metrus garu nivelēšanas latīņu.
- (2002.gada 21.februāra likuma redakcijā, kas stājas spēkā no 26.03.2002.)
- 50.pants. Aprobežojumi aizsargjoslās ap navigācijas tehniskajiem līdzekļiem
- Aizsargjoslās ap navigācijas tehniskajiem līdzekļiem papildus šā likuma 35.pantā minētajiem aprobežojumiem tiek noteikti šādi aprobežojumi:
- 1) aizliegts izvietot lopbarības, minerālmēslu, augu aizsardzības līdzekļu, ķīmisko vielu un ķīmisko produktu, kokmateriālu un citu veidu materiālu un vielu glabātavas, izņemot šim nolūkam teritoriju plānojumos paredzētās vietas;
 - 2) aizliegts ierīkot atkritumu apglabāšanas poligonus un atkritumu izgāztuves;
 - 3) aizliegts celt ēkas un būves, uzstādīt iekārtas, kas traucē navigācijas tehnisko līdzekļu darbību.
- (Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.02.2002. likumu, kas stājas spēkā no 26.03.2002.)
- 52.pants. Aprobežojumi aizsargjoslās ap kapsētām
- (1) Aizsargjoslās ap kapsētām papildus šā likuma 35.pantā minētajiem aprobežojumiem tiek noteikti šādi aprobežojumi:
- 1) aizliegts ierīkot jaunas dzeramā ūdens ņemšanas vietas, izņemot gadījumus, kad ir veikti iespējamās dzeramā ūdens ņemšanas vietas bakterioloģiskās aizsargjoslas aprēķini un konstatēts, ka kvalitatīvu dzeramo ūdeni var nodrošināt, ievērojot aizsargjoslu ap ūdens ņemšanas vietām noteikšanas metodiku;
 - 2) aizliegts ierīkot atkritumu apglabāšanas poligonus un atkritumu izgāztuves, izņemot kapsētu apsaimniekošanai nepieciešamās;
 - 3) aizliegts aizkraut pievedceļus un pieejas kapsētām.
- (2) Papildus šajā pantā minētajam pašvaldības teritoriju plānojumos var noteikt aprobežojumus ētisku apsvērumu dēļ.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.02.2002. likumu, kas stājas spēkā no 26.03.2002.)
- 59.pants. Aizsargjoslu noteikšanas metodika
- (1) Aizsargjoslu noteikšanas metodiku nosaka Ministru kabinets pēc šajā likumā minēto attiecīgo valsts institūciju priekšlikumiem.
- (2) Aizsargjoslu noteikšanas metodikā jāietver:
- 1) komunikāciju un objektu ekspluatācijas un drošības prasības;
 - 2) vides un cilvēka aizsardzības prasības;
 - 3) aizsargjoslu uzturēšanas un to stāvokļa kontroles mehānisms;
 - 4) informācija par servitūtiem un aprobežojumiem, kas saistīti ar attiecīgajiem objektiem, komunikācijām un to aizsargjoslām;
 - 5) kārtība, kādā aizsargjoslas tiek ierīkotas un apzīmētas dabā.
- 60.pants. Aprobežojumu ierakstīšana zemesgrāmatā
- Īpašuma tiesību aprobežojumi, ja aizsargjosla atrodas uz īpašumā esoša zemes gabala, ierakstāmi zemesgrāmatā likumā noteiktajā kārtībā.

VII nodaļa. Aizsargjoslu uzturēšana un to stāvokļa kontrole

61.pants. Aizsargjoslu uzturēšana

- (1) Vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas un aizsargjoslas ap kapsētām un gar valsts autoceļiem par saviem līdzekļiem kārtībā uztur zemes īpašnieks vai tiesiskais valdītājs, ja citos normatīvajos aktos nav noteikts citādi.
- (2) Ekspluatācijas, drošības un sanitārās aizsargjoslas (izņemot aizsargjoslas ap kapsētām un gar valsts un pašvaldību autoceļiem un publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras dzelzceļa zemes nodalījuma joslu) par saviem līdzekļiem kārtībā uztur attiecīgā objekta vai komunikācijas īpašnieks, ja citos normatīvajos aktos nav noteikts citādi.

- (3) Pienākumu uzturēt kārtībā ekspluatācijas, drošības un sanitārās aizsargjoslas (izņemot aizsargjoslas ap kapsētām un gar valsts un pašvaldību autoceļiem un publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras dzelzceļa zemes nodalījuma joslu) saskaņā ar savstarpēju vienošanos var deleģēt zemes īpašniekam vai lietotājam.
- (4) Kārtību, kādā uzturamas aizsargjoslas gar ielām pilsētās, ciemos un citās apdzīvotās vietās, nosaka pagastu un pilsētu apbūves noteikumi.
- (5) Koks cērt par objekta īpašnieka līdzekļiem pēc savstarpējas vienošanās ar zemes īpašnieku vai tiesisko valdītāju, ja citos normatīvajos aktos nav noteikts citādi. Avārijas novēršanas vai tās seku likvidācijas gadījumā objekta īpašniekam ir tiesības pirms apliecinājuma izņemšanas nocirst gar elektrisko tīklu un telekomunikāciju gaisa vadu līnijām atsevišķus kokus un apgriezt koku zarus, kuri traucē vai reāli apdraud šo līniju normālu darbību, par to iepriekš paziņojot Valsts meža dienestam. Avārijas novēršēju vai avārijas seku likvidētāju pienākums ir piecu darbadienu laikā pēc koku nociršanas informēt meža īpašnieku vai tiesisko valdītāju.
- (6) Aizsargjoslās mežos gar autoceļu un dzelzceļu zemes nodalījuma joslas ārējām malām jāizveido mineralizēta pretuguns josla ne mazāk kā 1,5 metru platumā, un tā ik gadu jāatjauno.
- (7) Aizsargjoslas gar autoceļiem un dzelzceļiem, ap gāzes vadiem, gāzes noliktavām un krātuvēm, ap naftas un naftas produktu vadiem, noliktavām un krātuvēm jāuztur ugunsdrošā stāvoklī.
- (8) Aizsargjoslās ietilpstošās dzelzceļa zemes nodalījuma joslas ugunsdrošā stāvoklī uztur publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.02.2002. likumu un 19.06.2003. likumu, kas stājas spēkā no 23.07.2003.)

62.pants. Aizsargjoslu iezīmēšana plānos

- (1) Aizsargjoslu iezīmēšanu zemes īpašuma vai lietojuma plānos nodrošina Valsts zemes dienests par valsts budžeta līdzekļiem saskaņā ar likumu "Par zemes lietošanu un zemes ierīcību".
- (2) Aizsargjoslu iezīmēšanu administratīvi teritoriālo vienību kartēs veic Valsts zemes dienests.

63.pants. Aizsargjoslu ierīkošana un apzīmēšana dabā

Ja nepieciešams, aizsargjoslas tiek iezīmētas dabā ar īpašām aizsargjoslu noteikšanas metodikā paredzētām zīmēm.

(2002.gada 21.februāra likuma redakcijā, kas stājas spēkā no 26.03.2002.)

64.pants. Aizsargjoslu stāvokļa kontrole

- (1) Aizsargjoslu stāvokļa kontroli savas kompetences ietvaros veic:

- 1) pašvaldības;
- 2) piekritīgās ministrijas un to pakļautībā vai pārraudzībā esošās institūcijas;
- 3) attiecīgā objekta vai komunikācijas īpašnieks vai lietotājs.

- (2) Kārtību, kādā veicama kontrole aizsargjoslās gar ielām pilsētās, ciemos un citās apdzīvotās vietās, nosaka pagastu un pilsētu apbūves noteikumi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.02.2002. likumu, kas stājas spēkā no 26.03.2002.)

65.pants. Atbildība par šā likuma pārkāpšanu

- (1) Juridiskās un fiziskās personas, kas pārkāpušas šo likumu, saucamas pie atbildības saskaņā ar likumiem un citiem normatīvajiem aktiem.
- (2) Personu saukšana pie administratīvās atbildības, kriminālatbildības vai disciplinārās atbildības neatbrīvo tās no pienākuma veikt atjaunošanas darbus vai, ja atjaunošana nav iespējama, atlīdzināt nodarītos zaudējumus.

66.pants. Starptautiskie līgumi un vienošanās par aizsargjoslām

(Izslēgts ar 21.02.2002. likumu, kas stājas spēkā no 26.03.2002.)

VIII nodaļa. Nobeiguma noteikums

(2003.gada 19.jūnija likuma redakcijā, kas stājas spēkā no 23.07.2003.)

67.pants. Ciemu robežu apstiprināšana

Ciemo robežas Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslā apstiprina Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija pēc saskaņošanas ar Vides ministriju, pamatojoties uz pašvaldības priekšlikumu vietējās pašvaldības teritorijas plānojuma projektā.

Pārejas noteikumi

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.06.2003. likumu, kas stājas spēkā no 23.07.2003.)

1. Ar šā likuma spēkā stāšanos spēku zaudē Satversmes 81.panta kārtībā izdotie Ministru kabineta:

- 1) noteikumi nr.324 "Noteikumi par aizsargjoslām" (Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 1996, 20.nr.);
- 2) noteikumi nr.216 "Par nekustamā īpašuma lietošanas tiesību aprobežojumu ar energoapgādes uzņēmumu ārējiem objektiem" (Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 1995, 17.nr.);
- 3) noteikumi nr.94 "Grozījumi Ministru kabineta 1995.gada 18.jūlija noteikumos nr.216 "Par nekustamā īpašuma lietošanas tiesību aprobežojumu ar energoapgādes uzņēmumu ārējiem objektiem"" (Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 1996, 10.nr.);
- 4) noteikumi nr.22 "Grozījumi Ministru kabineta 1995.gada 18.jūlija noteikumos nr.216 "Par nekustamā īpašuma lietošanas tiesību aprobežojumu ar energoapgādes uzņēmumu ārējiem objektiem"" (Latvijas Vēstnesis, 1997, 22.nr.).

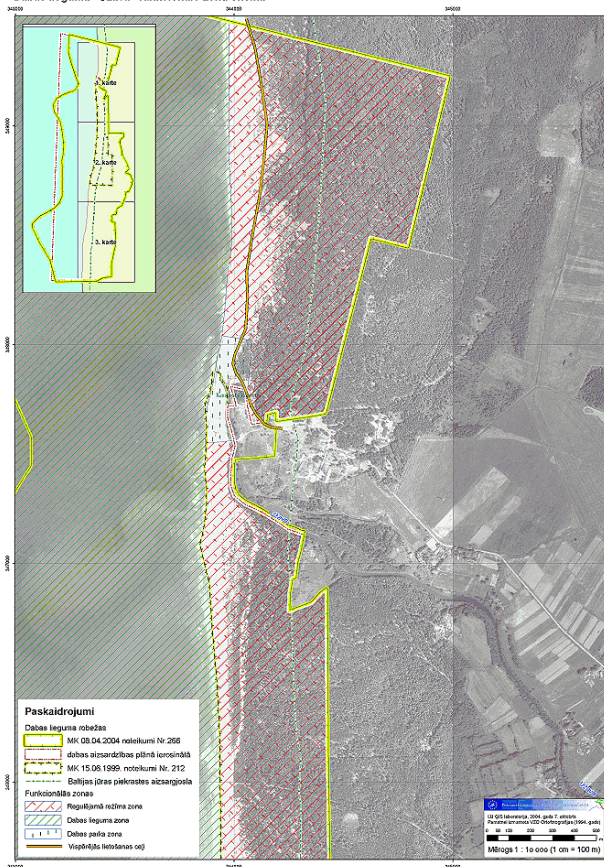
2. Līdz 2004.gada 1.jūlijam Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija pēc saskaņošanas ar Vides ministriju, pamatojoties uz pašvaldību iesniegtu priekšlikumu vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā, apstiprina ciemu robežas tiem ciemiem, kuru robežas vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā ir noteiktas līdz šā likuma 67.panta spēkā stāšanās dienai.

Likums Saeimā pieņemts 1997.gada 5.februārī.
Valsts prezidents G.Ulmanis
Rīgā 1997.gada 25.februārī

5. pielikums. Dabas lieguma „Užava” robeža un funkcionālā zonējuma shēma

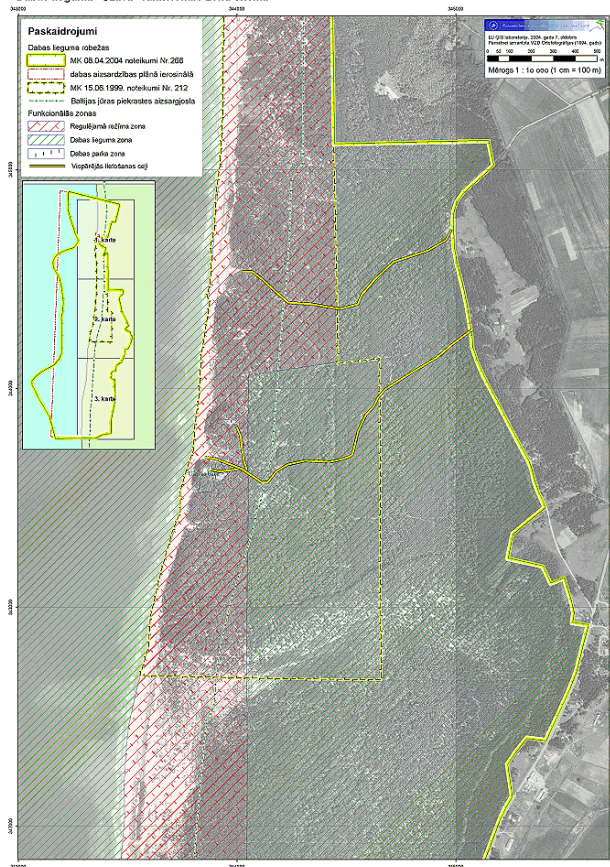
Dabas lieguma „Užava” funkcionālo zonu shēma

5. pielikuma 1. karte

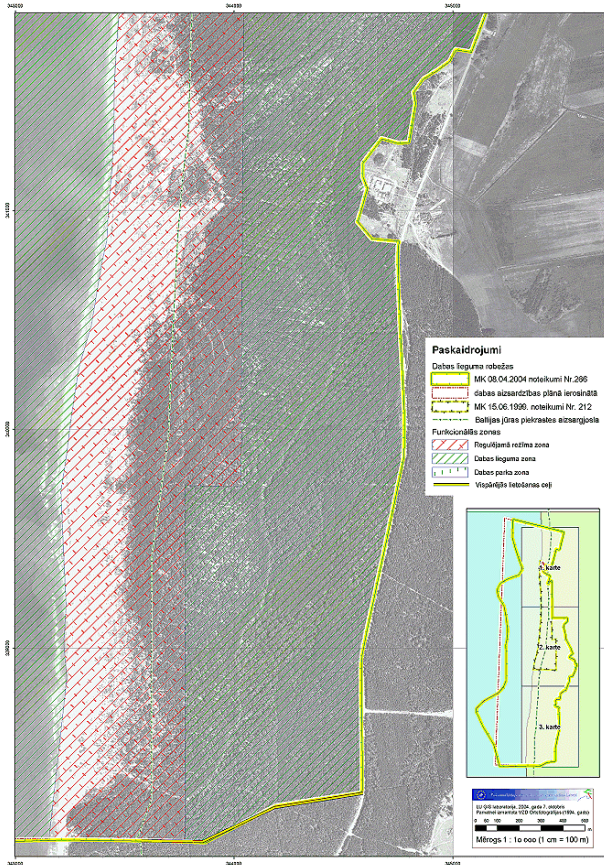
Dabas lieguma „Užava” funkcionālo zonu shēma

5. pielikuma 2. karte

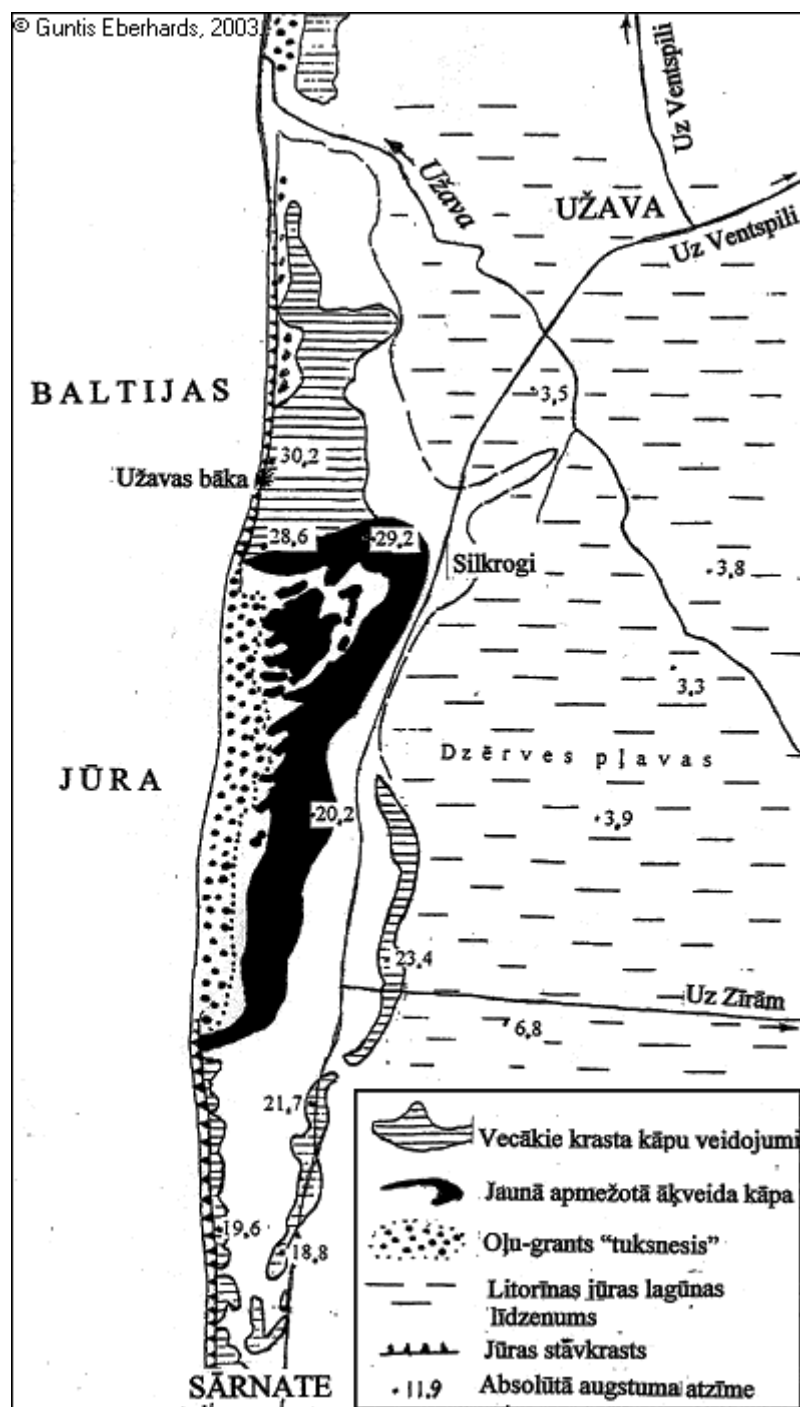

Dabas lieguma „Užava” funkcionālo zonu shēma

5. pielikuma 3. karte

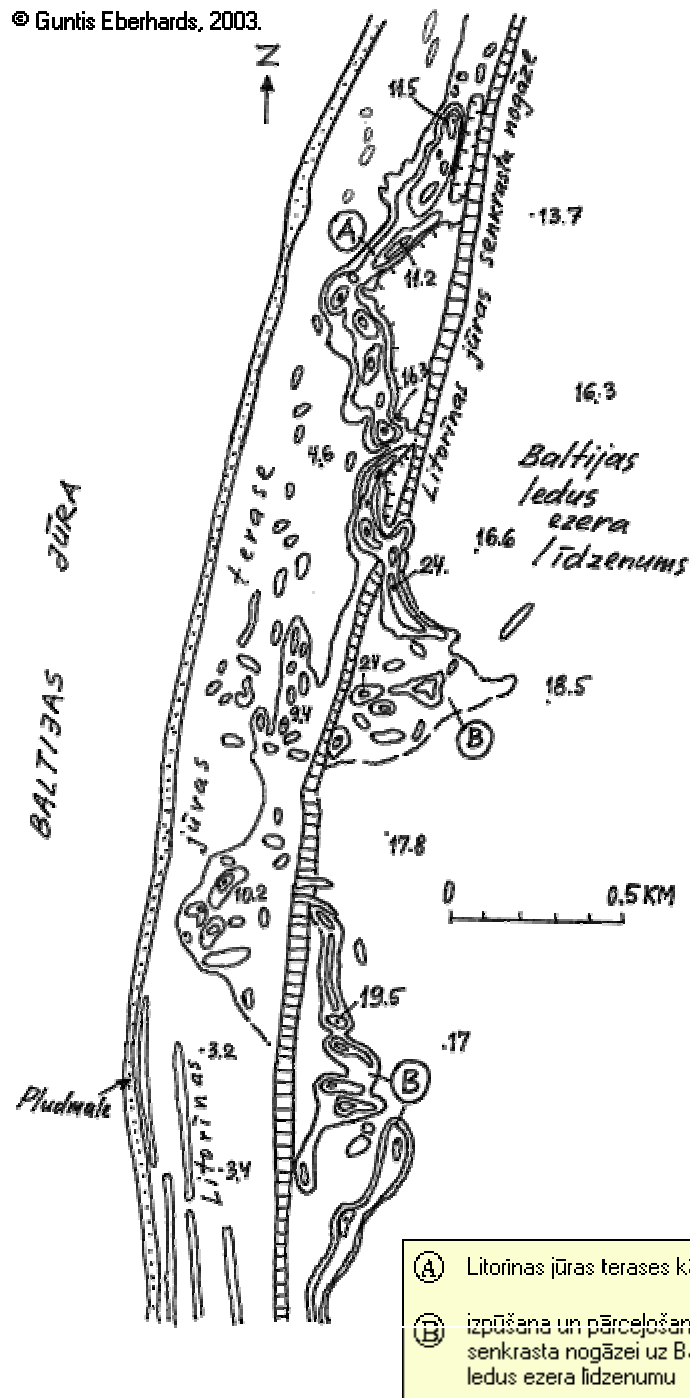

6. pielikums. Užavas stāvkrasta joslas kāpas ar Latvijā lielāko iekšzemes virzienā pārceļojušo āķveida kāpu

7. pielikums. Krasta josla starp Užavas ieteku un Melnragu (fragments)

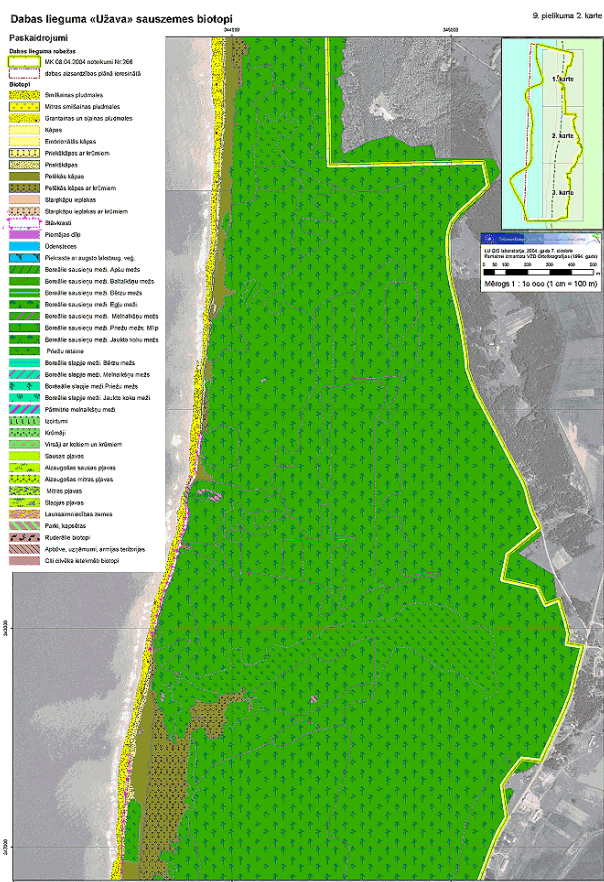
© Guntis Eberhards, 2003.

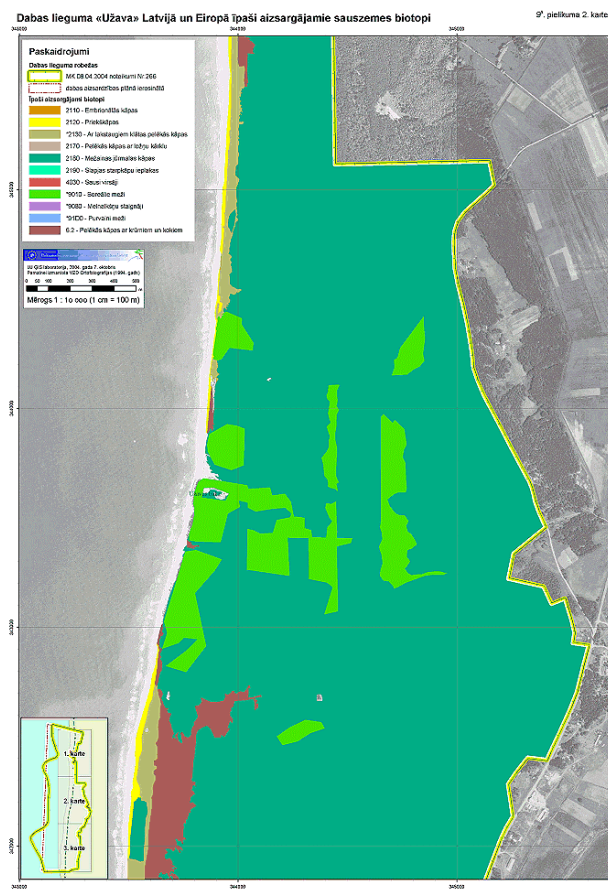

8. pielikums. Dabas liegumā „Užava” sastopamie pelēko kāpu ķērpji

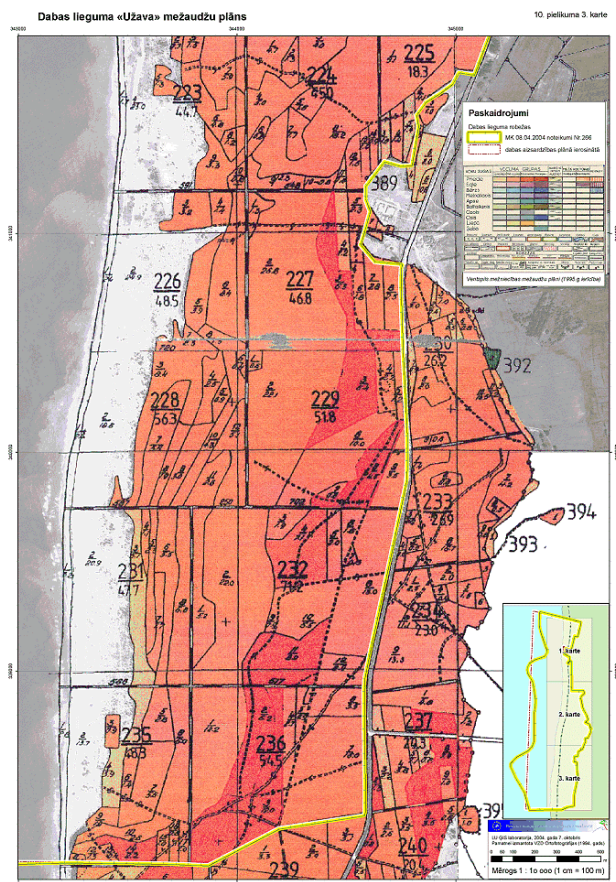
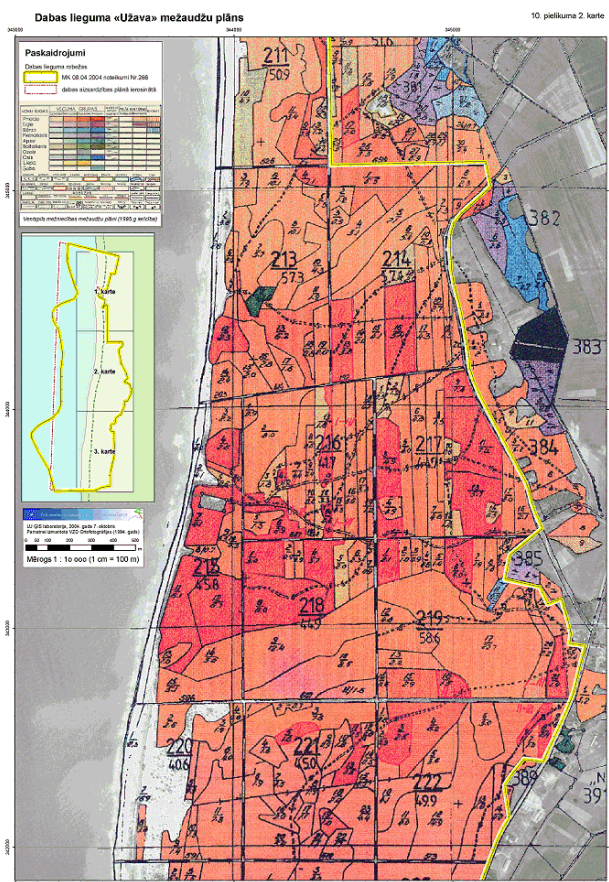
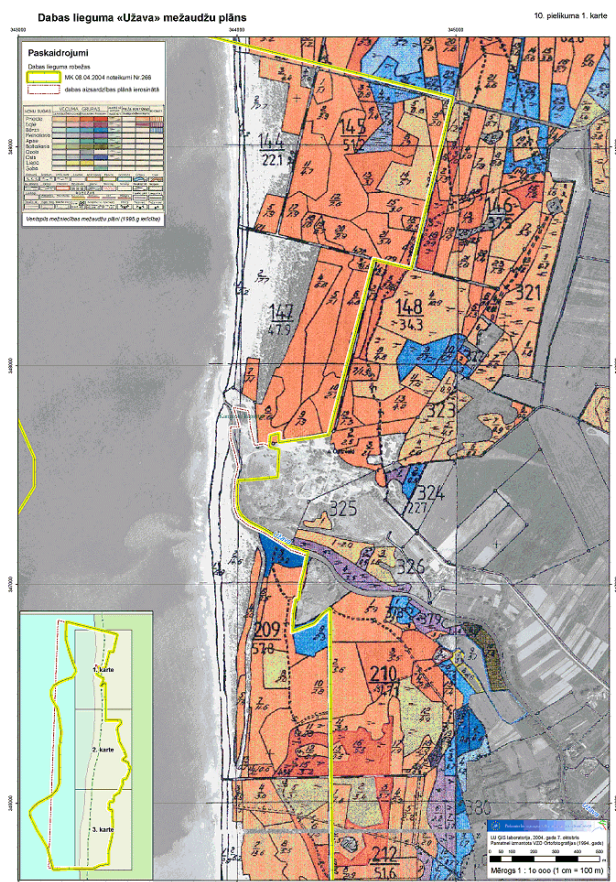
Nr. p. k.	Suga	Pelēkās kāpas Brēdiķu apkārtnē	Pelēkās kāpas Užavas apkārtnē
1.	<i>Acarospora fuscata</i>		+
2.	<i>Acarospora sinopica</i>	+	
3.	<i>Baeomyces rufus</i>		+
4.	<i>Buellia aethalea</i> *	+	+
5.	<i>Caloplaca citrina</i>	+	
6.	<i>Caloplaca flavovirescens</i>		+
7.	<i>Caloplaca holocarpa</i>	+	+
8.	<i>Caloplaca lactea</i>		+
9.	<i>Candelariella aurella</i>		+
10.	<i>Candelariella vitellina</i>	+	+
11.	<i>Cetraria aculeata</i>	+	+
12.	<i>Cetraria ericetorum</i>		+
13.	<i>Cetraria muricata</i>		+
14.	<i>Cladina arbuscula</i>	+	
15.	<i>Cladina ciliata</i>	+	+
16.	<i>Cladina mitis</i>	+	+
17.	<i>Cladina portentosa</i>	+	+
18.	<i>Cladina rangiferina</i>	+	+
19.	<i>Cladonia cariosa</i>	+	
20.	<i>Cladonia chlorophaea</i>	+	+
21.	<i>Cladonia coccifera</i>		+
22.	<i>Cladonia crispata</i>	+	
23.	<i>Cladonia deformis</i>		+
24.	<i>Cladonia fimbriata</i>		+
25.	<i>Cladonia floerkeana</i>		+
26.	<i>Cladonia foliacea</i>		+
27.	<i>Cladonia furcata</i>	+	+
28.	<i>Cladonia glauca</i>		+
29.	<i>Cladonia gracilis</i>		+
30.	<i>Cladonia phyllophora</i>	+	+
31.	<i>Cladonia polycarpoides</i>	+	+
32.	<i>Cladonia pyxidata</i>	+	+
33.	<i>Cladonia rangiformis</i>		+
34.	<i>Cladonia rei</i>		+
35.	<i>Cladonia scabriuscula</i>	+	+
36.	<i>Cladonia subcervicornis</i>		+
37.	<i>Cladonia subulata</i>		+
38.	<i>Cladonia sulphurina</i>		+
39.	<i>Cladonia verticillata</i>		+
40.	<i>Diploschistes muscorum</i>	+	+
41.	<i>Diplotomma epipolium</i> *	+	+
42.	<i>Evernia divaricata</i>	+	+
43.	<i>Evernia prunastri</i>		+
44.	<i>Fulgensia bracteata</i> *	+	+
45.	<i>Hypogymnia farinacea</i>	+	+
46.	<i>Lecanora albescens</i> *		+
47.	<i>Lecanora carpinea</i>	+	

Nr. p. k.	Suga	Pelēkās kāpas Brēdiķu apkārtnē	Pelēkās kāpas Užavas apkārtnē
48.	<i>Lecanora crenulata</i>		+
49.	<i>Lecanora muralis</i>	+	+
50.	<i>Lecanora rupicola</i>		+
51.	<i>Lecidella stigmatea</i> *	+	
52.	<i>Melanelia exasperata</i>		+
53.	<i>Melanelia olivacea</i>		+
54.	<i>Opegrapha rupestris</i> *		+
55.	<i>Peltigera canina</i>	+	
56.	<i>Peltigera malacea</i>		+
57.	<i>Peltigera membranacea</i>		
58.	<i>Peltigera rufescens</i>	+	+
59.	<i>Peltigera didactyla</i>	+	+
60.	<i>Physcia tenella</i>	+	
61.	<i>Placynthiella uliginosa</i>		+
62.	<i>Placynthium nigrum</i>		+
63.	<i>Polysporina simplex</i> *	+	
64.	<i>Protoparmelia badia</i>		+
65.	<i>Pseudevernia furfuracea</i>		+
66.	<i>Ramalina sinensis</i>		+
67.	<i>Rhizocarpon concentricum</i> *		+
68.	<i>Rhizocarpon obscuratum</i> *	+	+
69.	<i>Rinodina immersa</i> *		+
70.	<i>Rinodina oculata</i> *		+
71.	<i>Stereocaulon saxatile</i>		+
72.	<i>Thelidium papulare</i>	+	
73.	<i>Verrucaria calciseda</i>		+
74.	<i>Verrucaria maura</i>	+	+
75.	<i>Xanthoparmelia somloënsis</i>		+
76.	<i>Xanthoria elegans</i>		+
77.	<i>Xanthoria parietina</i>	+	
78.	<i>Xanthoria polycarpa</i>	+	
* ķērpju sugas, kuras Latvijā konstatētas tikai dabas lieguma „Užava” teritorijā			

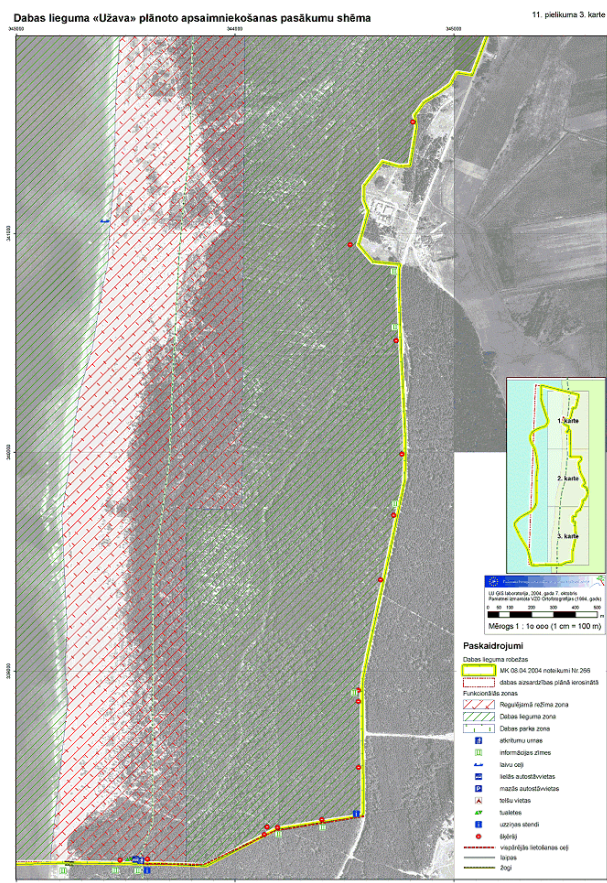
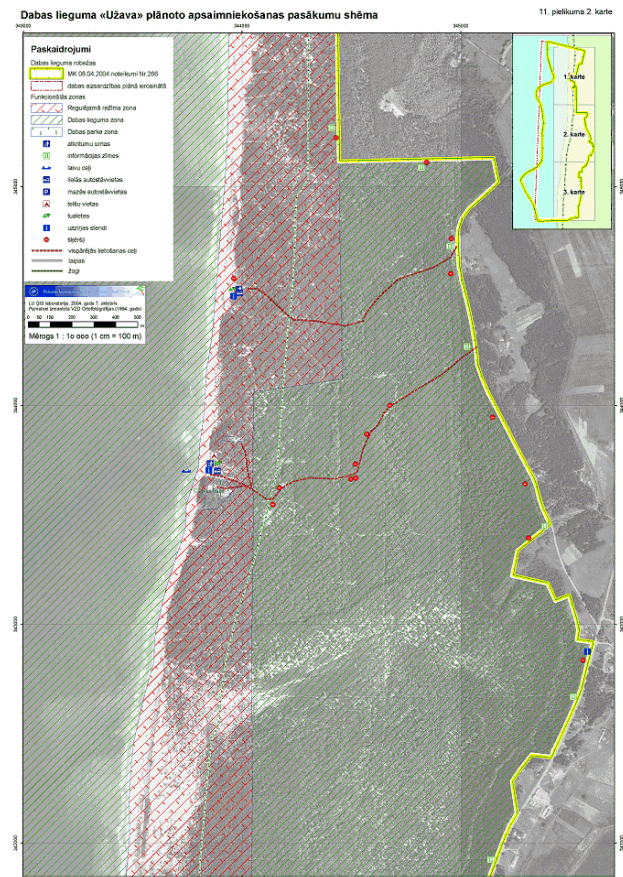
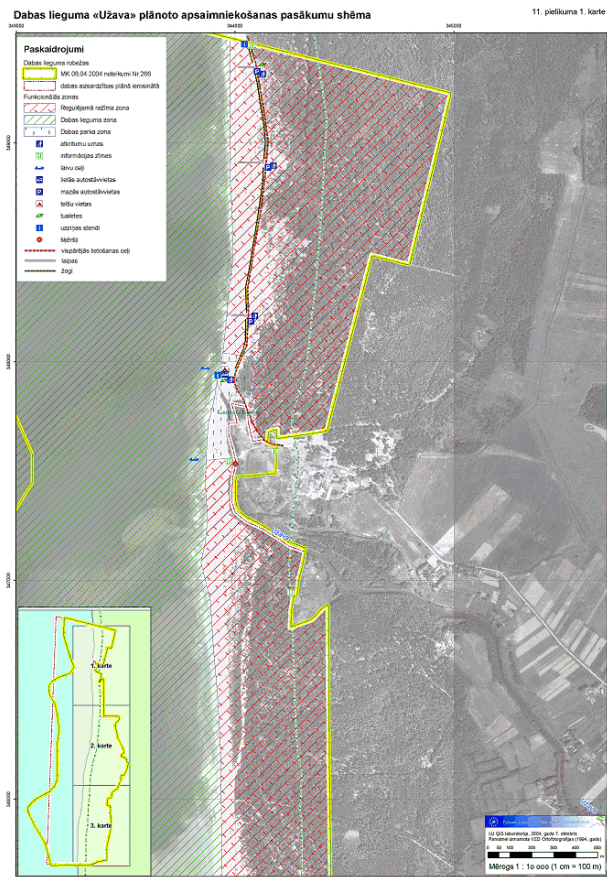

10. pielikums. Dabas lieguma „Užava” mežaudžu plāns

11. pielikums. Dabas liegumā „Užava” plānoto apsaimniekošanas pasākumu shēma

12. pielikums. Informatīvā lapa

Piekrastes dabas vērtības Užasvas dabas liegumā

Dzintara jūra un šalto meži ir latviešu dzimtenes izpratni raksturojošs lielums, un šīs bagātības uzaugniekiem netrūkst, tāpat kā lepnums un spīts, kuru ieaudzinašusi sūrā zvejnieku ikdiena. Diendienā dzīvojot un strādājot šajā skaistajā Latvijas nostūrī rodas ilūzija un pieradums, ka arī apkārtnē ir nemainīga un tāda pati kā citur, jo ne pārāk bieži nākas aizbraukt tālāk par pilsētu vai galvaspilsētu, nemaz nerunājot par kaimiņvalstīm.

Bet no malas skatoties gribas teikt: **UŽAVĀ BRĪNUMU NETRŪKST!!!** No dabas retumu viedokļa ir par ko uzaugniekus apskaust ne tikai latviešiem, bet arī eiropiešiem kopumā.

Plašā, oļu tuksnesim līdzīgā kāpu ainava ir tik neparasta, ka pārsteidz katru, kurš to redz pirmo reizi. Vairākus kilometrus garie un vairākus simtus metru plašie oļu lauki, kuros vasarās valda dzestrais jūras vējš un karstā saules svelme, ir patvērums daudziem Latvijas dabas retumiem.

Užavai raksturīga piekrastes ainava
Foto: Brigita Laime

Smiltāja nelķe *Dianthus arenarius*
Foto: Edgars Vimba

Gmelina alise *Alyssum gmelinii*
Foto: Brigita Laime

Uz mazajām saliņām, kuras izkaisītas oļu jūrā, aug smiltāja nelķe un Gmelina alise, kuras ar vilku kārklu un citiem augiem veido savdabīgu augāja kompozīciju, kura ir neatkārtojama un specifiska tikai šādām vietām un tādēļ arī aizsargājama ne tikai Latvijas, bet arī Eiropas mērogā. Starp augu puduriem tipina necilā, bet ļoti retā jūrmalas smilšvabole.

Uz saules nokaitēto un senatnē jūras nogludināto oļu mugurām ķērpji veido dzeltenu, zaļu, pelēku un melnu mežģīņu rakstus, kādus citur Latvijā neredzēt, jo Užavas apkārtnes oļu tuksneši ir vienīgā mājvieta vienpadsmit ķērpju sugām.

Ķērpis *Rhizocarpon petraeum* uz pludmales oļa
Foto: Alfons Piterāns

Ķērpis *Diploschistes muscorum*
Foto: Alfons Piterāns

Kurš gan no užavniekiem nav priecājies par skaistajām kāpām, kuras stiepjas no Užavas upes grīvas uz Ventspils pusi? Arī šeit mājvietu radušas vairākas retas augu sugas – Lēzera vīrcele, sīkziedu plaukšķene, jūrmalas dedestiņa un jūrmalas plostbārdis. Lai arī padomjlaiku militāristi un mūsdienu bezprāši nav īpaši saudzīgi attiekušies pret tām, arī šeit piekrastes augi veido Latvijā reti sastopamu kompozīciju.

Pelēkās kāpas
Foto: Brigita Laime

Pelēkās kāpas
Foto: Brigita Laime

Lēzela vīrcele *Linaria loeselii*
Foto: Edgars Vimba

Jūrmalas dedestiņa *Lathyrus maritimus*
Foto: Brigita Laime

Jūrmalas zilpodze *Eryngium maritimum*
Foto: Brigita Laime

Užavnieku lepnums ir jūrmalas zilpodze. Šī auga nosaukums kļūst pa pagastu līdzīgi leģendai, jo to redzēt laimējies tikai retajam un neatlaidīgajam. Nezināmu iemeslu dēļ šīs puķes mīlestība pret užavniekiem nemazinās, jo Latvijā tā sastopama tikai divas vietās. Užavā zinātnieki to konstatējuši jau pagājušā gadsimta trīsdesmitajos gados. Jūrmalas zilpodzi iespējams sastapt kāpās uz dienvidiem no Užavas upes, kur tā aug nabadzīgajās jūrmalas smiltīs un spītē visām vētrām.

● Šis augs un arī citi Užavas dabas lieguma augi ir iekļauti īpaši aizsargājamo sugu sarakstā un par to iznīcināšanu vai bojāšanu tiek piemērots sods četru minimālo mēnešalgu apmērā par katru individu (Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumi Nr.117 „Noteikumi par zaudējumu atlīdzību par īpaši aizsargājamo sugu individu un biotopu iznīcināšanu vai bojāšanu”, kas izdoti saskaņā ar „Sugu un biotopu aizsardzības likuma” 4. panta 3. punktu).

Nedrīkst nepieminēt Užavas simtgadīgos priežu mežus, jo tie ir ne tikai pēdējo divu lielāko karu, ulmaņlaiku, padomjlaiku un juku laiku liecinieki, bet arī sargi, kuri pasargā laukus un sētas no spēcīgajiem vējiem un vētrām. Līko un vēja pluinīto priežu retaiņu Latvijā kļūst arvien mazāk un mazāk, bet užavniekiem ir vēl ko parādīt, jo cilvēka mazskarti un nepiegružoti tie stāv kā stāvējuši.

Užavniek, vai u to zināji, vai bijī pamanījis brīnumu sev blakus?

Tekstu uzrakstīja: Dace Sāmiņa
Sa ikumu izveidoja: Rita Birziņa

13. pielikums. Dabas lieguma „Užava” uzraudzības grupas sanāksmju protokoli

Dabas lieguma „Užava” dabas aizsardzības plāna izstrādes uzraudzības grupas sanāksmes protokols Nr. 1

Ventspils rajona Užavas pagastā

26.08.2003.

Sēdē piedalās: Inga Račinska, Gundega Freimane, Vaira Jansone, Sandra Backāne, Līga Ķire, Aija Ārgale, Jānis Brauns, Jānis Teibe, Lauris Sāmītis, Dace Sāmīte.

Sēdi atklāj I. Račinska pulksten 10⁰⁰

Sēdi vada: I. Račinska

Protokolē: S. Backāne

Darba kārtībā:

- ♦ Informācija par dabas aizsardzības plāna izstrādes gaitu;
- ♦ Iespējamais lieguma robežu paplašinājums;
- ♦ Ieteicamais apsaimniekošanas režīms meža zemēs.

1.

ZIŅO: **Dace Sāmīte** – Šā gada laikā plānots izstrādāt dabas aizsardzības plānu dabas liegumam „Užava”. Jūnijā un jūlijā tika veikta lieguma biotopu kartēšana un kamerālie darbi, lai uzsāktu plāna rakstīšanu. Pēc esošās lieguma teritorijas apsekošanas tika apsekota arī tai pieguļošā apkārtnē un konstatēts, ka nepieciešamas lieguma robežu korekcijas, lai iekļautu liegumā retus un aizsargājamus jūras piekrastes biotopus.

2.

ZIŅO: **Dace Sāmīte** – Patreiz domājam, ka liegums būtu jāpaplašina 1.5 km uz ziemeļiem, 5 km uz dienvidiem, bet platumā līdz šosejai Ventspils – Grobiņa. Šis ir robežu paplašinājuma projekts, kurš vēl jāapspriež ekspertiem un tādēļ nav vēlams to publiskot.

IZSAKĀS: **Vaira Jansone** – atpūtnieku skaits pie Užavas upes grīvas ar katru gadu palielinās. Piemēram šogad saskaitījām 30 teltis vienā dienā, kā arī tā ir vienīgā iespēja cilvēkiem nokļūt līdz jūrai. Lieguma izveide neļaus attīstīties pludmalei un neļaus izveidot laivu piestātņi. Lūgums izvērtēt lieguma nepieciešamību. Patreiz ir tikai uzsākts teritoriālpārveidojums un tādēļ vēl nav zināmas taš vietas, kuras paredzētas rekeācijai.

ATBILD: **Dace Sāmīte** – Lieguma mērķis nav aizliegt, tā mērķis ir sargāt un saglabāt, lai nebūtu kāpu pārrāvumu, tās netiktu izbradātas. Konkrētā vieta paliks kā vieta, kur novirzīt cilvēku plūsmu, mūsu mērķis ir panākt, lai to sakārtotu un labiekārtotu.

3.

ZIŅO: **Dace Sāmīte** – Būtu vēlams lieguma mežus iedalīt divās funkcionālās zonās. Vienā no šīm zonām būtu aizliegta mežsaimnieciskā darbība un tajā tiktu iekļauti meži, kuri atrodas jūras tuvumā. Pārsvārā tās ir audzes, kuras pārsniegušas galvenās cirtes vecumu, kā arī tiešā jūras tuvumā esošās priežu kultūras, kurās nevajadzētu veikt mežsaimniecisko darbību, jo tā būtiski ietekmēs truslo zemsedzi. Otrā zonā būtu iedalāmi pārējie meži, kuros būtu atļauts veikt kopšanas cirtes. Veicot kopšanas cirtes vēlams piemērot VAS „Latvijas valsts meži” noteikto minimālo šķērslaukumu, jo izkopjot piekrastes mežus līdz LR MK noteiktajam minimālajam šķērslaukumam audze tiek pārretināta un būtiski mazināta bioloģiskā daudzveidība tajā.

IZSAKĀS: **Jānis Brauns** – Nepieciešams atļaut kopšanas cirtes līdz galvenās cirtes vecumam, jo audzēs ir daudz ar „sveķu vēzi” invadētu koku, kurus nepieciešams no audzēm izņemt. Patreiz daļa audžu jau ir izkoptas.

Sēdi slēdz: pulksten 13⁰⁰.

Sēdes vadītāja: I. Račinska

Sēdes protokoliste: S. Backāne

Dabas lieguma „Užava” dabas aizsardzības plāna, izstrādes uzraudzības grupas sanāksmes protokols Nr. 2

Ventspils (Ventspils virsmežniecība – Mednieku iela 7)

24.09.2003.

Sēdē piedalās: Laura Nosova, Gundega Freimane, Sandra Backāne, Līga Ķire, Aija Ārgale, Jānis Brauns, Dace Sāmīte, Kārlis Kalvišķis, Brigita Laime.

Sēdi atklāj D. Sāmīte pulksten 11⁰⁰

Sēdi vada: D. Sāmīte

Protokolē: S. Backāne

Darba kārtībā:

- ◆ Informācija par dabas aizsardzības plāna izstrādes gaitu;
- ◆ Iespējamais lieguma teritorijas zonējums;
- ◆ Individuālie aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi;
- ◆ Paredzētie līdzekļi dabas lieguma „Užava” apsaimniekošanai no projekta „Piekrastes biotopu aizsardzība un apsaimniekošana Latvijā”.

1.

ZIŅO: **Dace Sāmīte** – Patreiz dabas aizsardzības plāns izstrādāts tiktāl, ka to iespējams nodot publiskai apspriešanai. Vēl tikai jāpapildina floras nodaļa ar ķērpju aprakstiem.

IZSAKĀS: **Brigita Laime** – Būtu vēlams DAP pievienot likumu sadaļas, kuras konkrēti skar lieguma teritoriju. Nepieciešams tekstā ievietot tabulu, kurā attēloti visi īpašnieki, kā arī pievienot īpašumu kartes.

IZSAKĀS: **Kārlis Kalvišķis** – Plānā ievietotām kartēm nepieciešams uzrādīt gadu un izdevēju. Visus svešvārdus un zinātniskos terminus vajadzētu „atšifrēt”, lai vienkāršajam lasītājam viss būtu saprotams.

IZSAKĀS: **Laura Nosova** – Nepieciešams pievienot dabisko meža biotopu sarakstu minot kvartālu, nogabalu un platību.

IZSAKĀS: **Brigita Laime** – Plānu nepieciešams paredzēt vismaz 10 gadiem, jo 5 gadu periods ir pārāk īss.

2.

ZIŅO: **Dace Sāmīte** – Liegumā izdalāmas trīs funkcionālās zonas. Būtu vēlams lieguma mežus iedalīt divās funkcionālās zonās. Vienā no šīm zonām būtu aizliegta mežsaimnieciskā darbība un tajā tiktu iekļauti meži, kuri atrodas jūras tuvumā. Pārsvarā tās ir audzes, kuras pārsniegušas galvenās cirtes vecumu, kā arī tiešā jūras tuvumā esošās priežu kultūras, kurās nevajadzētu veikt mežsaimniecisko darbību, jo tā būtiski ietekmēs trauslo zemsedzi. Otrā zonā būtu iedalāmi pārējie meži, kuros būtu atļauts veikt kopšanas cirtes. Veicot kopšanas cirtes vēlams piemērot VAS „Latvijas valsts meži” noteikto minimālo šķērslaukumu, jo izkopjot piekrastes mežus līdz LR MK noteiktajam minimālajam šķērslaukumam audze tiek pārretināta un būtiski mazināta bioloģiskā daudzveidība tajā. Trešajā zonā (neitrālā zona) paredzēts iekļaut īpašumus, kuriem nepieciešami specifiski apsaimniekošanas apstākļi, lai tie varētu veikt savas specifiskās funkcijas (bāka, krasta apsardzes postenis, kapi).

3.

ZIŅO: **Dace Sāmīte** – Izstrādāts dabas lieguma individuālo aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumu projekts, kurā iekļauts arī zonējums un noteikti laivu pievešanas ceļi, kā arī vispārējās lietošanas ceļi, pa kuriem būs iespējams pārvietoties lieguma teritorijā.

IZSAKĀS: **Līga Ķire** – Cilvēku skaita ierobežojums sporta un izklaides pasākumos nav kontrolējams un 20 cilvēki – ir pārāk mazs skaits.

4.

ZIŅO: **Brigita Laime** – Eiropas Savienības LIFE-Nature fonda projekta „piekrastes biotopu aizsardzība un apsaimniekošana Latvijā” ietvaros ir paredzēta nauda dabas lieguma „Užava” apsaimniekošanai. Paredzētie līdzekļi tiks iztērēti teritorijas labiekārtošanai – informatīvie stendi, autostāvvietas, gājēju laipas u.c. Līdz ko DAP tiks apstiprināts, sāksies šo līdzekļu izmantošana.

Sēdi slēdz: pulksten 15⁰⁰.

Sēdes vadītāja: D. Sāmīte

Sēdes protokoliste: S. Backāne

Dabas lieguma „Užava” dabas aizsardzības plāna izstrādes uzraudzības grupas sanāksmes protokols Nr. 3

Ventspils rajons, Užavas pagasts

03.12.2003.

Sēdē piedalās: Inga Račinska, Gundega Freimane, Sandra Backāne, Aija Ārgale, Dace Sāmīte, Didzis Tjarve, Brigita Laime, Rīta Biržiņa, Guntra Magonīte, Vaira Jansone, Tatjana Laizāne, Nikolajs Lode.
Sēdi atklāj: I. Račinska pulksten 11⁰⁰
Sēdi vada: I. Račinska
Protokolē: D. Sāmīte

Darba kārtībā:

- ♦ Dabas aizsardzības plāna pašreizējās redakcijas apspriešana;
- ♦ Jautājums par īpaši aizsargājamās dabas teritorijas paplašināšanu;
- ♦ Potenciālā jahtu ostas izbūve Užavas upes grīvā;
- ♦ Tūrisma infrastruktūras attīstības iespējas Užavas bākas teritorijā;
- ♦ Užavas pagasta pašvaldības un Life-Nature projekta „Piekrastes biotopu aizsardzība un apsaimniekošana Latvijā” sadarbības iespējas;
- ♦ Citi jautājumi.

1.

ZIŅO: **Vaira Jansone** – Novembra mēneša pagasta padomes sēdē tika izskatīta DAP pirmā redakcija. Visas pretenzijas un ierosinājumi ir apkopoti un tagad mēs tos iesniedzam Brigītai Laimei.

IZSAKĀS: **Brigita Laime** – Lai nerastos domstarpības, vai pagasta pašvaldība nevarētu pati noteikt laivu pievešanas ceļus.

ATBILD: **Vaira Jansone** – Šā gada 18. decembrī notiks Užavas pagasta padomes sēde, kurā mēs apstiprināsim laivu pievešanas ceļus.

IZSAKĀS: **Dace Sāmīte** – Publiskās apspriedes laikā Jūs minējāt, ka DAP minēti nekorekti skaitļi attiecībā uz Užavas ciema iedzīvotājiem. Vai Jūs nevarētu mums sniegt korektus datus iesniegt datus?

2.

ZIŅO: **Vaira Jansone** – No paredzētas lieguma teritorijas nepieciešams izņemt Užavas upi un Užavas upes grīvu. Šī teritorija nepieciešama, lai izbūvētu zvejas laivu piestātnes un jahtu piestātni, kā arī lai veiktu pludmales labiekārtošanu.

3.

ZIŅO: **Vaira Jansone** – Užavas pašvaldība un zvejnieku apvienība „Užava” izstrādājusi kopīgu projektu, lai izveidotu zvejas laivu piestātnes un jahtu piestātni Užavas upes grīvā. Projekta finansējums tiks nodrošināts no zvejnieku apvienības, Užavas pagasta pašvaldības, „SuPortNet” projekta, ZVFI un FIFG fondiem. Projekta kopējās izmaksas 201 520 EURO un projekta pieteikums patreiz iesniegts „SuPortNet” projekta koordinātoram.

IZSAKĀS: **Brigita Laime** – Lai uzsāktu šādus nopietnus darbus Užavas upes grīvā ir nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums. Vai Jums ir šādi saskaņojumi ar Zivsaimniecības institūtu, Vides ministriju un citām ieinteresētām institūcijām. Tikai tad, kad tiks iesniegtas šādas izziņas mēs varam turpināt sarunu par šīs teritorijas izslēgšanu no lieguma.

ATBILD: **Nikolajs Lode** – Izziņu no Zivsaimniecības institūta ir iespējams dabūt. Šā gada 12. decembrī notiks komisijas sēde, kurā lūgšu šādu izziņu iesniegt.

4.

ZIŅO: **Tatjana Laizāne** – Užavas bākas teritorijā iecerēts izveidot atraktīvu tūrisma objektu ar pakalpojumu infrastruktūru (ēdināšanas un naktsmītnes iespējas nelielam apmeklētāju skaitam). Patreiz Jūs šo teritoriju iekļaujat neitrālajā zonā, kas liedz būvniecību. Uzskatam, ka šim īpašumam nepieciešams piešķirt komerciālās darbības lietošanas mērķi.

ATBILD: **Brigita Laime** – Mums nav iebildumu.

5.

ZIŅO: **Didzis Tjarve** – Eiropas Savienības LIFE-Nature fonda projekta „Piekrastes biotopu aizsardzība un apsaimniekošana Latvijā” ietvaros ir paredzēta nauda dabas lieguma „Užava” apsaimniekošanai. Paredzētie līdzekļi tiks iztērēti teritorijas labiekārtošanai – informatīvie stendi, autostāvvietas, gājēju laipas u.c. Līdz ko DAP tiks apstiprināts, sāksies šo līdzekļu izmantošana.

6.

ZIŅO: **Rīta Biržiņa** – Esam sagatavojuši informatīvo lapu „Piekrastes dabas vērtības Užavas dabas liegumā”. Nododam Vairai Jansonei un tās paredzētas iedzīvotāju informēšanai.

Sēdi slēdz: pulksten 13⁰⁰.

Sēdes vadītāja: I. Račinska

Sēdes protokoliste: D. Sāmīte

Dabas lieguma „Užava” dabas aizsardzības plāna izstrādes uzraudzības grupas sanāksmes protokols Nr. 4

Ventspils rajons, Užavas pagasts

23.03.2004.

Sēdē piedalās: Gundega Freimane, Sandra Backāne, Aija Ārgale, Līga Ķire, Jānis Brauns, Dace Sāmīte, Vaira Jansone, Tatjana Laizāne, Nikolajs Lode.
Sēdi atklāj: G. Freimane pulksten 11⁰⁰
Sēdi vada: G. Freimane
Protokolē: D. Sāmīte
Darba kārtībā:
♦ Dabas aizsardzības plāna otrās redakcijas apspriešana;

1.

ZIŅO: **Vaira Jansone** – dabas aizsardzības plāna otro redakciju Užavas pagasta padome izskatīja februāra mēneša pagasta padomes sēdē un pretenzijas nosūtītas plāna izstrādātājiem.

ATBILD: **Dace Sāmīte** – Izskatot Jūsu vēstuli no 25.02.2004. ierosinām plānā ieviest sekojošas korekcijas:

nodaļu 1.2.3. papildināt ar teikumu „regulejamā režīma zonas Užavas upes grīvas daļas apsaimniekošanu iesakām nodot apsaimniekošanai Užavas pagasta pašvaldībai”;

6. tabulas 3.2.3. sadaļu papildināt ar sekojošu tekstu „ja Užavas upes grīva tiek nodota apsaimniekošanai Užavas pagasta pašvaldībai, tad atpūtas vietas iekārtošanas un autostāvvietas izveidošanas izpildi veicošās institūcijas būs Užavas pagasts un zvejnieku apvienība „Užava”;

Barjeras uz ceļiem slēgt tikai gadījumos, ja tas tiek ignorētas;

izslēgt no individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu projekta punktu 5.3., kurš ierobežo cilvēku skaitu pasākumos un punktu 13.3 izteikt sekojoši „laivu piestātnes izveide Užavas upē un ar to saistītie upes gultnes pārveides darbi (padziļināšana līdz 2.5 metru dziļumam) pēc pozitīva ietekmes uz vidi novērtējuma saņemšanas”;

papildināt regulējamā režīma zonas robežposmu aprakstu;

ierosinām glābšanas staciju izveidot upes labajā krastā.

IZSAKĀS: **Vaira Jansone** – Atsakos parakstīt pēdējās sēdes protokola pielikumu (1. pielikums), pirms pagasta padome nav izteikusi savu viedokli (2. pielikums).

Sēdi slēdz: pulksten 13⁰⁰.

Sēdes vadītāja: G. Freimane

Sēdes protokoliste: D. Sāmīte

14. pielikums. Dabas lieguma „Užava” dabas aizsardzības plāna sabiedriskās apspriedes protokols

Dabas lieguma „Užava” dabas aizsardzības plāna publiskā apspriešanas protokols Nr. 1

Ventspils rajona Užavas pagastā

15.10.2003.

Sēdē piedalās: 49 cilvēki
Sēdi atklāj: B. Laime plkst. 11⁰⁰
Sēdi vada: B. Laime
Protokolē: R. Birziņa

Darba kārtībā:

- ◆ Informācija par dabas lieguma izveidi, dabas vērtībām un aizsardzības pasākumiem;
- ◆ Diskusija par dabas aizsardzības plānu (turpmāk tekstā DAP);
- ◆ Priekšlikumu apkopošana.

1.

ZIŅO: **Dace Sāmīte** – Dabas liegums „Užava” izveidots, lai saglabātu dzīvotspējīgas īpaši aizsargājamo sugu atradnes un īpaši aizsargājamās jūras piekrastes biotopus: ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas, pelēkās kāpas ar ložņu kārklu, priekškāpas un mežainas jūrmalas kāpas, kuras veido vecas priežu audzes.

Konstatētas vairākas aizsargājamās sugas. No aizsargājamām ziedaugu sugām nozīmīgākās atradnes ir jūrmalas zilpodzei, Lēzela vīrcelei, Gmelina alisei, Skandināvijas klintenei un sīkziedu plaukšķenei. Pelēkajās kāpās sastopamas vienpadsmit ķērpju sugas, kuras Latvijā konstatētas pirmo reizi un patreiz tā ir vienīgā šo sugu atradne Latvijā. Tuksnesim līdzīgajos pelēko kāpu līdzenumos novērota viena no Latvijā lielākajām jūrmalas smilšvaboles populācijām.

Šobrīd konstatēti vairāki antropogēnie faktori (pludmales un kāpu izbraukāšana, tūrisma un atpūtas aktivitāšu straujš pieaugums u.c.), kas negatīvi ietekmē jutīgās piekrastes ekosistēmas. Rezultātā tiek iznīcinātas augu un dzīvnieku sugas un to dzīvotnes, kā arī traucēti dabiskie krasta attīstības procesi.

Dabas aizsardzības plānā piedāvāts praktisks risinājums, lai rastu kompromisu starp dabas aizsardzības un rekreācijas prasībām (autostāvlaukumu, atpūtas vietu un telšu vietu ierīkošana, gājēju laipu un informatīvo stendu uzstādīšana).

Darba gaitā izstrādāts dabas lieguma „Užava” individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu projekts un lieguma teritorijas funkcionālais zonējums.

IZSAKĀS: **Brigita Laime** – Patreiz uz visu piekrasti, kura iekļauta lieguma teritorijā, attiecināma krasta kāpu aizsargjosla, ko nosaka Aizsargjoslu likums. Jūras krasts ir svarīgs atpūtai un pagasta attīstībai, jo ar to saistās tūrisma industrija, kas nestu papildus peļņu pagasta iedzīvotājiem. Ne tikai Latvijas, bet arī Eiropas mērogā Užava ir unikāla ar savu smilšu-olū pludmali un pelēkajām kāpām.

2.

ZIŅO: **Vaira Jansone** – Užavas pagasta padomes priekšsēdētāja – Pagasts ir ieinteresēts dabas vērtību saglabāšanā. Ar dabas lieguma „Užava” DAP neesam paspējuši pilnībā iepazīties, jo pagastā tika atstāts tikai viens eksemplārs, kas ir nepietiekami priekš 600 pagasta iedzīvotājiem. Apskatot plānu internetā, konstatēts, ka tajā nav attēlots 4. pielikums, kurš atspoguļo plānotos apsaimniekošanas pasākumus. Patreiz Užavas pagasta teritorijas plāns ir tikai tapšanas stadijā un tādēļ vēl nav izvirzīti konkrēti pasākumi tūrisma attīstībai.

Nepiekrītam lieguma paplašināšanai. Vecajā lieguma teritorijā atrodas priekškāpas ar jūrmalas zilpodzi, bet paplašinājumā tādu nav, tādā paplašinājums nav pamatots. Tādēļ bija nepieciešams rakstīt DAP atsevišķi vecajai un jaunajai teritorijai, jo kā var rakstīt DAP vēl neapstiprinātai platībai.

Uzskatu, ka nepieciešami papildus pētījumi, jo DAP minēts, ka nav veikti detalizēti pētījumi par dzīvniekiem un putniem, bet ir apskatītas tikai specifiskas grupas – kukaiņi un ķērpji.

Pagasts cerēja par SAPARD līdzekļiem noasfaltēt grantēto ceļu no Užavas centra līdz Užavas upes grīvai. Skolēni, veicot apmeklētāju uzskaiti pludmalē grīvas rajonā, vienā dienā konstatējuši 70 cilvēkus, kas liecina par pludmales apmeklētību. Uzskatu, ka paredzētā stāvvietā ir nepietiekama, lai izvietotu visas automašīnas. Nepieciešams izvietot vairāk nekā vienu tualeti, lai spētu apmierināt visus apmeklētājus.

Plānā paredzēti 4 laivu pievešanas ceļi. Minēts, ka intensīvi ar zvejniecību nodarbojas 5 zvejnieki. Uzskatu, ka viņi neizposta kāpas, bet sargā tās.

Kurš realizēs DAP? Užavas pašvaldība? Bet šo teritoriju pārsvarā apsaimnieko VAS „Latvijas valsts meži”.

Individuālajos noteikumos minēts, ka aizliegts organizēt brīvā dabā masu sporta, izklaides un atpūtas pasākumus, kuros piedalās vairāk nekā 20 cilvēku – tādējādi tiek liegta skolēniem iespēja sportot, viņiem viss tiek aizliegts.

Ceļi, kuri atrodas lieguma teritorijā, nav izbraukāti, tos izveidojusi Padomju armija.

Izbrīnīja fakti, kuri minēti DAP, par Užavas iedzīvotāju skaitu 1998. gadā tikai 300, bet 1999. gadā jau par 100 vairāk. Kādēļ šie skaitļi ir tik strauji mainījušies.

Uzskatu ka cilvēki tiek maldināti, jo pagasta DAP eksemplārā un internetā esošā karte nesakrīt.

Domāju, ka bija nepieciešams izsūtīt DAP iedzīvotājiem, mednieku kolektīviem un zvejniekiem.

Nobeigumā gribu teikt, ka neredzu pamatotu iemeslu teritorijas paplašināšanai.

JAUTĀ: **Brigita Laime** – Kādi ir konkrēti priekšlikumi?

ATBILD: **Vaira Jansone** – Mainīt lieguma robežas, lai upes grīvā varētu būvēt laivu piestātņi, tādēļ robeža jāatvirza no upes grīvas. Upes grīvā nepieciešams izveidot laivu piestātņi un jahtu ostu. No lieguma nepieciešams izņemt Užavas bāku, jo tur ir liels tūristu pieplūdums.

IZSAKĀS: **Dace Sāmīte** – Satiksmes ministrijas hidroloģijas dienests paziņoja, ka bākā aizliegts ielaist apmeklētājus.

JAUTĀ: **Vaira Jansone** – Cik paredzētas telšu vietas? Tas, kas uzrādīts DAP, ir nepietiekami.

ATBILD: **Dace Sāmīte** – Paredzētas divas telšu vietas un to ietilpība ir ierobežota. Nakšņot iespējams ārpus lieguma teritorijas, piemēram, otrpus Ventspils – Liepājas šosejai.

IZSAKĀS: **Vaira Jansone** – Pie bākas nepieciešams paplašināt telšu vietas vismaz līdz 30 teltīm.

JAUTĀ: **Brigita Laime** – Lūdzu izsakiet konkrētus priekšlikumus, kādām jābūt lieguma robežām, cik lielām jābūt autostāvvietām un telšu vietām?

IZSAKĀS: **Māris Dadzis** – Ventspils rajona padomes priekšsēdētājs – Uzskatu, ka nav korekta sēdes vadīšanas procedūra. Nevar prasīt no padomes priekšsēdētājas tik konkrētu informāciju, jo šis jautājums nav izskatīts pagasta padomes sēdē. Vēlos zināt, vai ir ievērotas visas prasības plāna izstrādē?

ATBILD: **Brigita Laime** – Par sabiedriskās apspriedes procedūru. Divas nedēļas iepriekš materiāls tika novietots Užavas pagasta padomes ēkā, lai visi interesenti varētu ar to iepazīties. Patreiz likums paredz tikai vienu sabiedrisko apspriedi. Pēc apspriedes plāns tiks piedāvāts izskatīšanai pagasta padomes sēdē. Ja pagasts vēlas, ir iespējams organizēt papildus sabiedriskās apspriedes.

Nepiekrītu iebildēm, ka pagasts nav iesaistīts DAP sagatavošanā un apspriešanā. Jau sākot DAP izstrādi, pagasta padomes priekšsēdētājam tika jautāts, kuri no pagasta iedzīvotājiem varētu piedalīties DAP sagatavošanā. Plāna izstrādes uzraudzības grupas darbā piedalījās pagasta padomes priekšsēdētāja V.Jansone.

ATBILD: **Dace Sāmīte** – Atbildot uz V. Jansones jautājumu par Užavas upes grīvu. Vai tiešām kempingu nepieciešams celt pie pašas upes grīvas? Upes grīvas rajonā liegums ir šaurs, tādēļ pastāv iespēja celt kempingu un papildus autostāvvietu ārpus lieguma. Patreiz ir priekšlikums ierobežot tikai viena zemes īpašnieka saimniecisko darbību.

IZSAKĀS: **Nikolajs Lode** – „Krastkalnu” īpašnieks – Jau 15 gadus atpakaļ vēlējos izveidot laivu piestātņi Užavas upes grīvā. Mēs visu laiku sargājam kāpas un piekrasti, bet nekādi pasākumi, lai nodrošinātu krastu pret noskalošanu, netiek veikti. No pieredzes varu teikt, ka pēdējos 3 gados Užavas apkārtnē jūra paņēmusi aptuveni 20 ha krasta.

Esmu saskaņojis projektu ar pagastu un paņēmis bankā kredītu, lai Užavas grīvā ierīkotu laivu piestātņi. Ko man tagad darīt? Jūs esat paredzējuši, ka atpūtas vietu iekārtošanai nepieciešami 1000.00 Ls. Ko var izdarīt ar šādu nelielu summu? ES standarti pieprasa vismaz 2 tualetes, kas vien jau izmaksā 1000.00 Ls. Kā es varu rīkoties savā īpašumā, ja mani ierobežo – tā nedrīkst būt, tas nav valstiski! Nevēlos savu zemi atdot valstij, vēlos pats tajā saimniekot, pamazām tur sakopju apkārtni.

ATBILD: **Brigita Laime** – Jūsu īpašums atrodas upes labajā krastā, kur sastopama stabila pelēko kāpu augu sabiedrība, kura ir vērtīga no dabas aizsardzības viedokļa. Un tajā nebūtu ieteicams veikt saimniecisko darbību. Par iegūtā kredīta izmantošanu - Jums nepieciešams veikt vairākus saskaņošanas darbus, lai plānotos darbus veiktu likumā paredzētajā kārtībā. Attiecībā uz noskalošanu mēs Jums mēģināsim sniegt precīzu atbildi, jo prof. Eberhards veic piekrastes novērojumus un spēs atbildēt uz Jūsu jautājumu. Ne vienmēr var atļauties izvietot divas tualetes, jo tas ir dārgs prieks un ne vienmēr nepieciešams, piemēram, Slīteres nacionālais parks uzstāda katrā vietā vienu tualeti, kas ir pietiekami.

IZSAKĀS: **Māris Dadzis** – Vēlos piebilst, ka īpašniekam ir gan tiesības, gan pienākumi attiecībā uz savu privātīpašumu.

Uzskatu, ka Užavas teritorijas plānojuma izstrāde jāsaskaņo ar šo DAP, tātad abi plāni jāizstrādā vienlaicīgi.

DAP minēts, ka tā izpildi veic pašvaldība. Kur pagasts dabūs finansējumu?

ATBILD: **Brigita Laime** – Likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” paredz, ka to aizsargājamo teritoriju pārvaldi, kurām nav savas pārvaldes institūcijas, realizē pašvaldība.

Līdzekļi ir jāmeklē pašiem, tos klāt neviens nenesīs. Savus līdzekļus apsaimniekošanas pasākumu realizācijai ir paredzējusi arī VAS „Latvijas valsts meži”. Patreiz iespējams iegūt līdzekļus, rakstot pieteikumus dažādiem Eiropas Savienības fondiem. Piemēram, šī plāna izstrāde ir veikta par ES projekta līdzekļiem, un, ja šis plāns tiks apstiprināts, tad par šā projekta līdzekļiem arī tiks veikta daļa no paredzētajiem pasākumiem. Piekrastes

oļu tuksnešu Eiropā vispār nav! Uz tā pamata ir iespējams iegūt un piesaistīt ES naudu. Ja aizsargājamai teritorijai ir izstrādāts DAP, tad var pieprasīt līdzekļus gan ES, gan Latvijas līmenī. Liegums „Užava” iekļauts Natura – 2000 tīklā – par to ir jādomā arī valstij.

IZSAKĀS: **Vaira Jansone** – Mēs gribam aizsargāt šīs kāpas. Užavas iedzīvotājiem ir tikai 3 pieejas pie jūras. Kāpēc jūs gribat atstāt tikai vienu pieeju jūrai?

IZSAKĀS: **Užavas iedzīvotāja** – Nav jau nemaz tās kāpas tik izbraukātas. Ir tikai viens ceļš līdz bācai un pēc tam cilvēki iet kājām. Arī atkritumus cilvēki neatstāj, tos izskalo jūra. Tagad uzliks atslēgas un bomļus, kā padomju laikā.

IZSAKĀS: **Ventspils Brīvostas pārstāvis** – Esam veikuši bākas apsekošanu un konstatējuši, ka tā ir piemērota apmeklētāju uzņemšanai. Drīz domājam izgatavot arī informatīvos bukletus par bākām.

IZSAKĀS: **Tatjana Laizāne** – Lieguma teritorijas izveides mērķis sakrīt ar Užavas pašvaldības mērķiem. Galvenais jautājums - kā to īstenot? DAP tiek izplānots, lai panāktu šo mērķu īstenošanu, bet vai tas sakrīt ar pagasta viedokli?

Uzskatu, ka nav pamats izveidot funkcionālo zonējumu, jo esošā likumdošana nodrošina teritorijas aizsardzību pilnībā (Aizsargjoslu likums). Ja tiek izstrādāti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, tad tiek uzlikti apgrūtinājumi privātajiem īpašumiem, tādējādi tiek samazināta īpašuma tirgus vērtība, kas rada zaudējumus īpašniekam. Katram īpašumam ir sava kadastrālā vērtība un saimnieciskais mērķis, kuru nosaka pašvaldība. Nepieciešams šī plāna izstrādi veikt vienlaicīgi ar teritorijas plānojumu.

JAUTĀ: **Inga Račinska** – Latvijas Dabas fonds – Vai lieguma teritorijā ir novērojamas invazīvās sugas un vai ir paredzēti kādi specifiski pasākumi, lai samazinātu to ietekmi? Otrais jautājums šāds – plāns paredzēts desmit gadiem, bet pasākumus paredzēts realizēt piecos gados?

ATBILD: **Brigita Laime** – Invazīvās augu sugas liegumā gandrīz nav sastopamas un to ietekme nav jūtama, tādēļ patreiz nav paredzēti specifiski apsaimniekošanas pasākumi. Kas attiecas uz termiņiem – atjaunot plānu ir vienkāršāk nekā izstrādāt jaunu, un pieci gadi pietiek ļoti ātri. Apsaimniekošanas pasākumi paredzēti pirmajiem pieciem gadiem, pēc to veikšanas ir jāizvērtē to efektivitāte un jāveic plāna atjaunošana.

IZSAKĀS: **Īrisa Dansone** – Ventspils rajona būvvalde – Jau 30 gadus nodarbojos ar būvatļauju izsniegšanu Ventspils rajonā. Līdz šim esam bremzējuši būvniecību Ventspils rajona piekrastē, bet patreiz redzu ka esam rīkojušies nepareizi, jo izveidoti dabas liegumi („Ovīši”, „Užava”), kuri ierobežo būvniecību ½ no Ventspils rajona piekrastes. Priecē, ka DAP izstrādāti konkrēti priekšlikumi tūrisma infrastruktūras izveidei. Nav skaidrs, kādēļ liegums tiek paplašināts 4 reizes un kādēļ liegumā iekļauta jūra.

Valsts veido dabas liegumus, bet nav dzirdēts, ka valsts piešķirtu līdzekļus, lai apsaimniekotu šīs teritorijas. Kur Jūs iegūsiat nepieciešamo finansējumu?

IZSAKĀS: **Nikolajs Lode** – Uzskatu ka patreiz piekrasti ietekmē sekojoši faktori: jūra vētrās sabojā kāpas vairāk nekā cilvēki; lielais cilvēku pieplūdums, no kuriem lielāko daļu veido „rīdzinieki”; pagastā likvidēta atkritumu izgāztuve.

ATBILD: **Vaira Jansone** – pašvaldība dara, ko spēj, lai savāktu atkritumus. Noslēgts līgums ar Ventspils labiekārtošanas kombinātu, kurš uzstāda un izved atkritumu konteinerus.

IZSAKĀS: **Gundega Freimane** – Dabas aizsardzības pārvalde – Latvijā ir izveidota Dabas aizsardzības pārvalde, kuras pārraudzībā atrodas tie dabas liegumi, kuriem nav izveidotas savas administrācijas un tādu visā Latvijā ir 300. Mūsu organizācija piešķir finansiālos līdzekļus, lai veiktu specifiskus sugu un biotopu apsaimniekošanas pasākumus. Lieguma labiekārtošanai mēs diemžēl naudu nedodam.

JAUTĀ: **Iedzīvotāja** – Kādēļ tiek aizsargāta jūra?

ATBILD: **Brigita Laime** – Lai aizsargātu krastu.

IZSAKĀS: **Māris Dadzis** – Jūrkalnē prof. Eberhards veicis pētījumus, kas saistās ar krastu noskalošanu. Var secināt, ka laivu piestātnes jūras krastā samazina krastu noskalošanu.

Saprotu arī V. Jansones k-dzi., jo pašvaldībām visi sola, bet reti kad izpilda solījumu un piešķir finansējumu. Būtu labi, ja pagasts saņemtu garantijas par to ka, līdzekļi tiks piešķirti. Vai nav iespējams iesniegt garantijas pagastam no jūsu ES projekta un VAS „Latvijas valsts meži” par finansējuma nodrošinājumu desmit gadiem.

ATBILD: **Dace Sāmīte** – Jūs kā pašvaldību darbinieks saprotat, cik neiespējami prasīt no valsts iestādes, dotajā gadījumā VAS „Latvijas valsts meži”, garantiju finansējumam, jo budžets tiek sastādīts tikai nākošajam gadam un turpmāka budžeta sadale un organizācijas darbība ir atkarīga no valsts politikas. Tai pašā laikā vēlos teikt, ka vēl nav bijis priekšlikums no Užavas pašvaldības piešķirt kaut nelielu finansējumu liegumam no dabas resursu nodokļiem.

ATBILD: **Brigita Laime** – ES finansējums paredzēts tikai tādā gadījumā, ja tiek apstiprināts DAP. Šis finansējums ir garantēts. Užava ir vienīgā pašvaldība Latvijā, kura saņem šādu finansējumu no ES projekta bez piedalīšanās ar līdzfinansējumu.

IZSAKĀS: **Olafs Horsts** – saimniecības „Aizvēji” īpašnieks – uzskatu, ka liegumu vajadzētu sadalīt „četrās daļās” un no tā izņemt visus privātpašumus, upes grīvu, Užavas bāku un Silmalas. Apbūvi lieguma teritorijā vajadzētu regulēt tikai ar Aizsargjoslu likumu.

ATBILD: **Brigita Laime** – Ja netiek veidots liegums, tad tiks izveidoti mikroliegumi, kuros tiktu iekļautas priekškāpas un pelēkās kāpas, vecie priežu meži. Mikroliegumos aizliegts veikt saimniecisko darbību. Ja šīs platības apvieno liegumā, tad tās vieglāk apsaimniekot un ir iespējams paredzēt saimnieciskās darbības.

JAUTĀ: **Vaira Jansone** – Kādēļ nav attēlotas kartē aizsargājamo sugu atradnes?

ATBILD: **Brigita Laime** – Patreiz tiek sagatavota liegumu biotopu karte, kurā būs atzīmētās vērtīgākās vietas.

IZSAKĀS: **Jānis Brauns** – VAS „Latvijas valsts meži” – DAP izstrāde dabas liegumam „Užava” ir solis uz priekšu, lai veicinātu piekrastes sakārtoību. Plānā paredzētie pasākumi ir skaidri noformulēti un precīzi atliktas to veikšanas vietas. Pamatojoties uz šo plānu, man kā mežizstrādes meistaram, kura iecirknī iekļaujas dabas liegums „Užava”, būs vieglāk paredzēt budžetā līdzekļus, kādi nepieciešami, lai īstenotu šos pasākumus. Protams, vienā gadā nav iespējams īstenot visu, un VAS „Latvijas valsts meži” nespēj segt visu finansējumu. Bet, katru gadu veicot labiekārtošanas darbus un piesaistot papildus finansējumu, mēs panāksim ieplānoto. Piemēram, 2004. gadā piešķirti 5 000 Ls, lai labierīkotu piekrasti Jūrkalnes pagastā.

3.

ZIŅO: **Brigita Laime** – Apkopoju šodien izteiktos priekšlikumus.

ir iebildumi pret esošā lieguma paplašinājumu, it īpaši Užavas upes grīvas rajonā;

ir iebildumi pret šķēršļu novietošanu uz ceļiem;

ir ieteikumi palielināt atpūtas vietu ietilpību;

nepieciešams apstiprināt finansiālo nodrošinājumu;

jāizvērtē apgrūtinājumu nepieciešamība katram zemes īpašniekam;

ieteikts DAP izstrādāt vienlaicīgi ar pagasta teritorijas plānojumu.

ZIŅO: **Dace Sāmīte** – Pateicos par atsaucību un priekšlikumiem. Ja vēl rodas priekšlikumi un ierosinājumi, lūdzu nosūtīt tos rakstiskā veidā līdz šā gada 20. oktobrim. Paldies.

Sēdi slēdz: plkst. 14⁰⁰.

Sēdes vadītāja: **B. Laime**

Sēdes protokoliste: **R. Birziņa**

Ierosinājumi un iebildumi dabas lieguma „Užava” dabas aizsardzības plānam (turpmāk tekstā DAP) pēc publiskās apspriešanas (15.10.2003.)

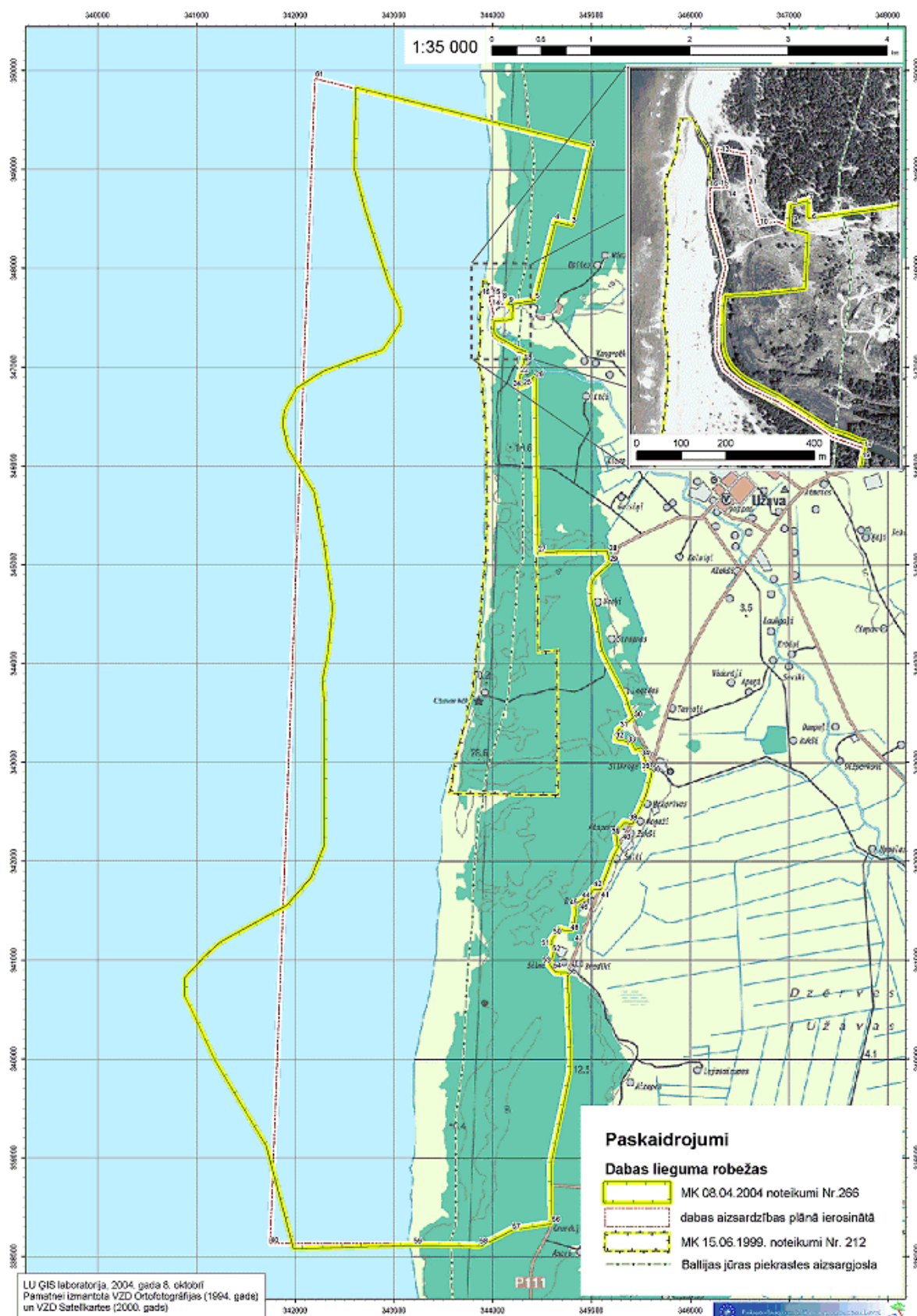
Ierosinājums	Iestrādāts (X) vai neiestrādāts (-) DAP	Pamatojums
1. Mājas lapā nav atrodams 4. pielikums.	X	4. pielikums pievienots
2. Nav pamatots lieguma paplašinājums	X	DAP pievienota lieguma biotopu karte, kurā attēloti vērtīgākie biotopi. Paplašinājuma pamatojums: paplašinājums uz ziemeļiem – paplašinājumā ietilpst mazskartas un dabiskas priekškāpas¹, kurās bagātīgi sastopama Lēzela vīrcele², kā arī pelēkās kāpas ar krūmiem un kokiem³ (pelēkās kāpas ar ložņu kārklu¹) un pelēkās kāpas ar zemu lakstaugu veģetāciju³ (ar lakstaugiem klātās pelēkās kāpas¹), kurās sastopamas Gmelina alise², smiltāja nelķe^{1,2}, pļavas silpurene², sīkziedu plaukšķene². Mežos sastopams rets biotops - mežainas jūrmalas kāpas¹; paplašinājums uz dienvidiem – paplašinājumā ietilpst pelēkās kāpas ar krūmiem un kokiem³ un pelēkās kāpas ar zemu lakstaugu veģetāciju³ (ar lakstaugiem klātās pelēkās kāpas¹), kurās sastopamas Gmelina alise², smiltāja nelķe^{1,2}, pļavas silpurene². Pelēkajās kāpās konstatētas īpaši aizsargājamas un Latvijā pirmo reizi konstatētas ar vienīgo atradni 11 ķērpju sugas. Mežos sastopams rets biotops - mežainas jūrmalas kāpas¹ ar retām augu sugām Skandināvijas klintene², trejdaivu koraļšakne², sirdsveida divlape², trejvārpu plakanstaipeknis², vālišu staipeknis². Ieteikums par paplašināšanu – tā, kā lielākai daļai no augstāk minētajiem īpaši aizsargājamiem biotopiem, ķērpju un augu sugām normatīvie akti paredz izveidot mikroliegumus un LR MK noteikumu „Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi” (Nr.45 no 30.01.2001.) 2. daļas 7. punkts nosaka ka mikrolieguma platības īpaši aizsargājamo dzīvnieku, augu, sēņu, ķērpju sugu un biotopu saglabāšanai tiek noteiktas 0.1-20 hektāru robežas. Potenciālā mikrolieguma platība vairākkārtīgi pārsniedz 20 ha un ņemot vērā šīs teritorijas mazskartību un unikalitāti Latvijas un Eiropas mērogā ieteicams šai teritorijai piešķirt īpaši aizsargājamas dabas teritorijas statusu - dabas liegums, pievienojot dabas liegumam „Užava”
3. Nepieciešams rakstīt DAP atsevišķi vecajam liegumam un iespējamajam paplašinājuma	–	Tā kā esošais dabas liegums ar ierosināto paplašinājumu veido vienotu dabas kompleksu, kā arī apsaimniekošanas un apsardzības problēmas ir vienādas visai teritorijai, nav nepieciešams katrai daļai rakstīt savu DAP. Nepieciešamie apsaimniekošanas pasākumi izplānoti detalizēti un gadījumā, ja liegums netiks paplašināts, nebūs īpašu problēmu atdalīt veicamos pasākumus, kā arī izplānotie pasākumi ļaus VAS „Latvijas valsts meži” apsaimniekot un labierīkot šīs platības, nemazinot bioloģisko daudzveidību. Atsevišķu DAP izstrāde arī prasa papildus finansālos līdzekļus.
4. Nepieciešami papildus detalizēti pētījumi par dzīvniekiem un putniem.	-	DAP mērķis nav izpētīt līdz sīkumam visas dzīvo organismu grupas dotajā teritorijā. DAP minētas tikai būtiskākās dabas aizsardzības vērtības, kuras ir pietiekams pamatojums aizsardzības statusam un individuālo apsaimniekošanas un izmantošanas noteikumu izveidei. Izstrādājot individuālos apsaimniekošanas un izmantošanas noteikumus, tiek ņemta vērā iespēja, ka tiks atklātas jaunas dabas aizsardzības vērtības, un tādējādi šo noteikumu projekta izstrādē piedalās dažādu nozaru eksperti.
5. Paredzēto autostāvvietu ietilpība ir nepietiekama.	-	Paredzētās autostāvvietas un telšu vietas plānots izveidot tā, lai nebūtu jāveic zemju transformācija un jāiznīcina retie biotopi. Piemēram pie Užavas upes grīvas paredzētā auto stāvvietā iepļānota tik liela cik to pieļauj apkārtnē un īpašumu sadalījums. Līdz šim citu, konkrētu autostāvvietu izveidošanas vietu shēma nav piedāvāta.
6. Paredzēto tualetu skaits neapmierina prasības	?	Sakarā ar dārgajām tualetu izmaksām DAP iekļauts nepieciešamais tualetu minimums. Ja ir pieejami līdzekļi un nepieciešamība, pastāv iespēja izvietot vairākas tualetes vienviet un papildus pie visām autostāvvietām.
7. Nepatiesi atspoguļots iedzīvotāju pieaugums Užavā laika posmā no 1998. līdz 1999. gadam.	-	DAP minētie dati ņemti no Ventspils rajona teritorijas plānojuma 2.2. nodaļas 3. tabulas (19. lpp.), kurā teikts, ka Užavā 1998.g.01.01. - 355, bet 1999.g.01.01. – 465 iedzīvotāju. Ja iespējams, lūdzam konkretizēt šos datus.
8. Nepieciešams izsūtīt DAP iedzīvotājiem, mednieku kolektīviem un zvejniekiem.	-	Publiskajā apspriešanā piedalījās iedzīvotāji, mednieku kolektīvu pārstāvji, zvejnieki un īpašnieki. Nevienam no šiem cilvēkiem ne rakstiski, ne mutiski nepauda velmi iegūt DAP eksemplāru.
9. Atpūtas vietas iekārtošanai īpašumā „Krastkalni” paredzēts Ls 1000. Tas ir nepietiekami.	?	Atpūtas vietas mēdz būt dažādas atkarībā no īpašnieka vēlmes un finansiālajām iespējām. Iesaku šajā pasākumā konkrētu summu neminēt.

Ierosinājums	Iestrādāts (X) vai neiestrādāts (-) DAP	Pamatojums
10. Nav nepieciešams izveidot funkcionālo zonējumu, jo esošā likumdošana nodrošina teritorijas aizsardzību pilnībā.	-	Funkcionālais zonējums nepieciešams galvenokārt tādēļ, lai reglamentētu mežsaimniecisko darbību.
11. Nepieciešams attēlot kartē aizsargājamo sugu atradnes.	—	LR MK noteikumu Nr.415 no 22.07.2003. „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” 1. daļas 8. punkts paredz, ka informāciju par aizsargājamās teritorijas īpaši aizsargājamo sugu dzīvotnēm un īpaši aizsargājamiem biotopiem drīkst izplatīt tikai ar Dabas aizsardzības pārvaldes rakstisku atļauju. DAP pievienota lieguma biotopu karte, kurā attēloti vērtīgākie biotopi.
12. Užavas bākā turpmāk paredzēts ielaist tūristus.	X	
13. Paredzētais laivu pievešanas ceļu skaits nepietiekošs.	X	Papildus DAP minētajiem paredzēts izveidot laivu pievešanas ceļu 1.5 km uz dienvidiem no Užavas upes grīvas
¹ - Eiropas savienības Biotopu direktīvas (Council Directive 92/43/EEC) 1. pielikums ² - LR MK 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr.396 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu” ³ - LR MK 2000. gada 5. decembra noteikumi Nr.421 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu”		

15. pielikums. Dabas lieguma „Užava” robežas

Dabas lieguma «Užava» robežas

15. pielikums

16. pielikums. Īpaši aizsargājami biotopi dabas liegumā „Užava”

Biotopi, kas aizsargājami saskaņā ar LR MK „Noteikumiem par īpaši aizsargājamo biotopu sarakstu” (Nr. 421, 2000).

Biotops	Kods	Platība, ha	% no sauszemes teritorijas
Pelēkās kāpas ar krūmiem un kokiem	6.2	70.79	5.62
Pelēkās kāpas ar zemu lakstaugu veģetāciju	6.3	72.27	5.75
Priekškāpas ar jūrmalas zilpodzi <i>Eryngium maritimum</i>	6.4	3.92	0.31
Zilganās kelērijas <i>Koeleria glauca</i> audzes	3.12	1.57	0.12

Biotopi, kas aizsargājami saskaņā ar Eiropas Padomes direktīvu „Par dabīgo biotopu, savvaļas augu un dzīvnieku sugu aizsardzību” (1992)

Nosaukums	Kods	Platība, ha	% no sauszemes teritorijas
Priekškāpas (jeb baltās kāpas)	2120	19.07	1.52
Ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas	2130*	67.3	5.36
Pelēkās kāpas ar ložņu kārklu	2170	30.39	2.42
Mežainas jūrmalas kāpas	2180	1045.3	83.23
Boreālais mežs	9010*	68.6	5.46

Ar zvaigznīti tiek atzīmēti prioritāri aizsargājami biotopi.